

ΠΑΝΤΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ & ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ

ΤΜΗΜΑ ΔΙΕΘΝΩΝ ΚΑΙ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

**Π.Μ.Σ. ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΤΡΑΠΕΖΙΚΟΥ, ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ &
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ**

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

**ΜΕ ΘΕΜΑ: «ΥΠΕΡΕΘΝΙΚΕΣ ΜΟΡΦΕΣ ΕΤΑΙΡΕΙΩΝ ΣΕ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ
ΕΠΙΠΕΔΟ. ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΜΕΙΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ»**

- Η ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ
- Ο ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΣ ΟΜΙΛΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ ΣΚΟΠΟΥ
- Η ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ
- Η ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΙΔΙΩΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ

Επιμέλεια: Μαρία Εμμανουήλ Σκουλέλη (Α.Μ. 1211Μ058)

Επιβλέπουσα Καθηγήτρια: κα Μαρία Μενγκ-Παπαντώνη

ΑΘΗΝΑ, ΜΑΙΟΣ 2014

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Ιδιαίτερες και θερμές ευχαριστίες πρωτίστως στην κα Μαρία Μενγκ-Παπαντώνη, Αναπληρώτρια Καθηγήτρια του Τμήματος Διεθνών, Ευρωπαϊκών και Περιφερειακών Σπουδών του Παντείου Πανεπιστημίου Αθηνών για την σημαντική βοήθειά της προκειμένου να ολοκληρωθεί η συγγραφή της παρούσης διπλωματικής εργασίας.

Θα ήθελα επιπλέον να ευχαριστήσω την οικογένειά μου για την ηθική συμπαράσταση που μου παρέχει σε κάθε βήμα που αποτολμώ.

Τέλος, θα ήταν παράλειψη να μην ευχαριστήσω από καρδιάς, όλους τους διδάσκοντες του Π.Μ.Σ. του Διεθνούς Τραπεζικού, Χρηματοοικονομικού & Οικονομικού Δικαίου του Παντείου Πανεπιστημίου Αθηνών, για τις πολύτιμες γνώσεις που μας μετέδωσαν, το υψηλό ακαδημαϊκό επίπεδο που μας προσέφεραν και κυρίως την αμερόληπτη συμπεριφορά τους σε κάθε στάδιο του μεταπτυχιακού προγράμματος.

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ	ΣΕΛΙΔΑ
ΚΥΡΙΟΤΕΡΕΣ ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ	7
ΠΡΟΛΟΓΟΣ	8
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ: «Η ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ - SOCIETAS EUROPAEA»	
1.1.ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ	11
1.2.Ο ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ 2157/2001	13
1.3.Η ΟΔΗΓΙΑ 2001/86/ΕΚ	14
1.4.ΤΑ ΚΥΡΙΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ	16
1.5.Η ΙΔΡΥΣΗ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ	17
1.5.1. ΣΥΣΤΑΣΗ ΜΕ ΣΥΓΧΩΝΕΥΣΗ	18
1.5.2. ΣΥΣΤΑΣΗ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ΧΑΡΤΟΦΥΛΑΚΙΟΥ	18
1.5.3. ΣΥΣΤΑΣΗ ΘΥΓΑΤΡΙΚΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ	19
1.5.4. ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΑΠΟ ΜΕΤΑΤΡΟΠΗ ΑΝΩΝΥΜΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ	19
1.6.Η ΕΔΡΑ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ	20
1.6.1. Η ΜΕΤΑΦΟΡΑ ΤΗΣ ΕΔΡΑΣ	23
1.7.ΤΑ ΟΡΓΑΝΑ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ	23
1.8.ΤΟ ΜΟΝΙΣΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ	24
1.9.ΤΟ ΔΥΑΔΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ	25
1.10. ΕΙΔΙΚΟΤΕΡΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ	26
1.10.1. ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΚΑΙ ΟΜΙΛΟΙ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ	26
1.10.2. ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΟ ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ	27
1.11. ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ	28
1.12. ΜΕΙΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ	29

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ: «Ο ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΣ ΟΜΙΛΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ ΣΚΟΠΟΥ-ΕΟΟΣ»	
2.1. ΕΝΝΟΙΑ ΚΑΙ ΝΟΜΙΚΗ ΦΥΣΗ ΤΟΥ ΕΟΟΣ	32
2.2. Ο ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ 2137/85	33
2.2.1. ΕΚΤΑΣΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΚΟΙΝΟΤΙΚΟΥ ΚΑΙ ΕΘΝΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ	35
2.2.2. ΙΕΡΑΡΧΗΣΗ ΚΑΝΟΝΩΝ ΚΑΙ ΕΡΜΗΝΕΙΑ	36
2.3. Η ΝΟΜΙΚΗ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΕΟΟΣ	36
2.4. Η ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΗ ΔΟΜΗ ΤΟΥ ΕΟΟΣ	37
2.5. Η ΕΔΡΑ ΤΟΥ ΕΟΟΣ	38
2.6. ΔΙΑΤΥΠΩΣΕΙΣ ΔΗΜΟΣΙΟΤΗΤΑΣ	39
2.7. ΕΤΑΙΡΙΚΗ ΜΟΡΦΗ ΤΩΝ ΜΕΛΩΝ ΕΟΟΣ	40
2.8. ΦΥΣΙΚΑ ΠΡΟΣΩΠΑ ΩΣ ΜΕΛΗ ΕΟΟΣ	40
2.9. ΤΑ ΟΡΓΑΝΑ ΤΟΥ ΕΟΟΣ	41
2.10. ΛΥΣΗ ΤΟΥ ΕΟΟΣ	43
2.11. ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΗ ΜΕΤΑΧΕΙΡΙΣΗ ΤΟΥ ΕΟΟΣ	44
2.11.1. ΑΡΧΗ ΤΗΣ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΗΣ ΔΙΑΦΑΝΕΙΑΣ	44
2.11.2. ΑΡΧΗ ΤΗΣ ΕΛΑΦΙΚΟΤΗΤΑΣ	44
2.12. ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ ΕΟΟΣ	45
2.13. ΜΕΙΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ ΕΟΟΣ	46
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΤΟ: «Η ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ»	
3.1. Ο ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ 1435/2003 ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ (ΕΣΕ)	48
3.2. ΣΥΣΤΑΣΗ ΕΣΕ	53
3.2.1. ΕΙΔΙΚΟΤΕΡΑ Η ΣΥΣΤΑΣΗ ΔΙΑ ΣΥΓΧΩΝΕΥΣΗΣ	54
3.2.2. ΕΙΔΙΚΟΤΕΡΑ Η ΣΥΣΤΑΣΗ ΔΙΑ ΜΕΤΑΤΡΟΠΗΣ	55

3.3. Η ΚΑΤΑΣΤΑΤΙΚΗ ΕΔΡΑ ΤΗΣ ΕΣΕ	56
3.3.1. ΜΕΤΑΦΟΡΑ ΤΗΣ ΕΔΡΑΣ	56
3.4. ΔΗΜΟΣΙΟΤΗΤΑ	57
3.5. ΕΦΑΡΜΟΣΤΕΟ ΔΙΚΑΙΟ	58
3.6. ΤΑ ΟΡΓΑΝΑ ΤΗΣ ΕΣΕ	59
3.7. ΛΥΣΗ ΤΗΣ ΕΣΕ	60
3.8. Η ΟΔΗΓΙΑ 2003/72/ΕΚ ΓΙΑ ΤΗΣ ΣΥΜΠΛΗΡΩΣΗ ΤΟΥ ΚΑΤΑΣΤΑΤΙΚΟΥ ΤΗΣ ΕΣΕ/Ο ΡΟΛΟΣ ΤΩΝ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ	61
3.9. ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ ΕΣΕ	63
3.10. ΜΕΙΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ ΕΣΕ	64
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΕΤΑΡΤΟ: «Η ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΙΔΙΩΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ»	
4.1. Η ΠΡΟΤΑΣΗ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΥ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ COM (2008) 396	67
4.2. ΓΕΝΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΙΔΙΩΤΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ	68
4.3. Η ΕΔΡΑ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΙΔΙΩΤΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ	72
4.3.1. ΜΕΤΑΦΟΡΑ ΤΗΣ ΕΔΡΑΣ	72
4.4. ΕΦΑΡΜΟΣΤΕΟ ΔΙΚΑΙΟ	74
4.5. ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΙΔΙΩΤΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ΜΕ ΤΙΣ ΥΠΟΛΟΙΠΕΣ ΥΠΕΡΕΘΝΙΚΕΣ ΜΟΡΦΕΣ ΕΤΑΙΡΕΙΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ	75
4.6. ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΙΔΙΩΤΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ	77
4.7. ΜΕΙΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ	80
ΕΠΙΛΟΓΟΣ	81
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ	84
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	89

ΠΙΝΑΚΕΣ ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΟΣ

ΠΙΝΑΚΑΣ	ΤΙΤΛΟΣ	ΣΕΛΙΔΑ
Α΄	Η κατανομή των συστάσεων εταιρειών στην Ελλάδα, ανά νομική μορφή εταιρείας	84
Β΄	ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ ΠΟΥ ΠΡΟΚΕΙΤΑΙ ΝΑ ΜΕΤΑΣΧΗΜΑΤΙΣΘΟΥΝ ΣΕ ΣΕ	85
Γ΄	ΠΡΟΣΦΑΤΕΣ ΚΑΤΑΧΩΡΗΣΕΙΣ ΣΕ	87
Δ΄	ΣΥΣΤΑΘΕΙΣΕΣ ΕΣΕ ΣΕ ΚΑΘΕ ΚΡΑΤΟΣ ΜΕΛΟΣ	88

ΚΥΡΙΟΤΕΡΕΣ ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ

αρ.	αριθμός
αρθρ.	άρθρο
βλ.	βλέπε
ΔΕΕ	Δίκαιο Επιχειρήσεων & Εταιρειών
Δικαστήριο	Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης
Ε.Ε.	Ευρωπαϊκή Ένωση
ΕΕΕυρΔ	Ελληνική Επιθεώρηση Ευρωπαϊκού Δικαίου
ΕΚ	Ευρωπαϊκός Κανονισμός
εκατ.	Εκατομμύρια
Εκδ.	Εκδόσεις
ΕΟΟΣ	Ευρωπαϊκός Όμιλος Ευρωπαϊκού Σκοπού
επ.	επόμενα
Επιμ.	επιμέλεια
Επιτροπή	Ευρωπαϊκή Επιτροπή
ΕΣΕ	Ευρωπαϊκή Συνεταιριστική Εταιρεία
κ.λπ.	και λοιπά
Κοινοβούλιο	Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο
Ν.	νόμος
ΝοΒ	Νομικό Βήμα
ό.π.	Όπου παραπάνω
π.χ.	παραδείγματος χάριν
παρ.	παράγραφος
Περ.	Περίπτωση
ΣΕΕ	Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση
ΣΕΚ	Συνθήκη Ευρωπαϊκής Κοινότητας
σελ.	σελίδα
Σκ.	Σκέψη
ΣΛΕΕ	Συνθήκη για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης
στοιχ.	στοιχείο
Συμβούλιο	Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης
υποσημ.	υποσημείωση
ΕR	European Regulation
OJ	Official Journal
SE	Societas Europaea
SPE	Ευρωπαϊκή Ιδιωτική Εταιρεία/Societas Privata Europaea

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Κανείς δεν μπορεί να αμφισβητήσει ότι η επιχείρηση –με όσες εταιρικές μορφές αυτή μπορεί να λειτουργήσει- συνιστά το κεντρικό κύτταρο της οικονομίας και φυσικά την βασική «προσωποποίηση» της έκφρασης του εμπορίου.

Όπως ήταν αναμενόμενο, ανά τους αιώνες, με την εξάπλωση των διεθνών εμπορικών σχέσεων μεταξύ των επιχειρήσεων των κρατών, έγινε έντονη η ανάγκη για τη θέσπιση κανόνων και την υπογραφή διακρατικών συμφωνιών που θα θωρακίζουν τους συμβαλλομένους από τυχόν αθέμιτες πρακτικές αλλά ταυτόχρονα θα διευκολύνουν τις διεθνείς εμπορικές συναλλαγές.

Η Ευρωπαϊκή Ένωση, ήδη από την δεκαετία του 1950,¹ είχε διαγνώσει την χρησιμότητα μιας διευρωπαϊκής υπερεθνικής εταιρικής μορφής που θα ίσχυε ενιαία σε όλα τα κράτη μέλη και θα θεσμοθετείτο μέσω ενωσιακού κανόνα, ούτως ώστε να ενισχυθεί η ενιαία εσωτερική αγορά και να αρθούν φορολογικά, νομικά και κάθε είδους εμπόδια στη συνεργασία επιχειρήσεων που εδρεύουν σε διαφορετικά κράτη μέλη. Λαμβάνοντας όμως υπόψη την δυσκολία ενός τέτοιου εγχειρήματος, λόγω της διαφορετικής αντιμετώπισης του εταιρικού δικαίου και των αντικρουόμενων οικονομικών συμφερόντων μεταξύ των κρατών μελών, η Ευρωπαϊκή Ένωση μόλις την τελευταία δεκαπενταετία κατάφερε να υλοποιήσει τον προαναφερόμενο στόχο της.²

Πράγματι, στην Ευρωπαϊκή Ένωση, τα κράτη μέλη της οποίας συνεχώς αυξάνονται,³ εκτός από την πολιτική ενοποίηση, αποτελεί μεγάλη πρόκληση και η επίτευξη μιας νομικής και οικονομικής εναρμόνισης, η οποία σε επίπεδο εταιρικού δικαίου μεταφράζεται σε υιοθέτηση κοινοτικού εταιρικού δικαίου το οποίο σε όσα πεδία ρυθμίζει δεν θα αφήνει περιθώριο εφαρμογής των εθνικών δικαίων.

¹ Φυσικά τότε ως Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα και μετέπειτα ως Ευρωπαϊκή Κοινότητα (και όχι ακόμα ως Ευρωπαϊκή Ένωση που επελέγη ως όρος με την συνθήκη της Λισσαβόνας το 2007).

² Ο Ευρωπαϊκός Όμιλος Οικονομικού Σκοπού θεσμοθετήθηκε βέβαια ήδη από το 1985, ωστόσο κρίσιμη για την επίτευξη του σκοπού της Ε.Ε. κρίνεται η τελευταία δεκαπενταετία, λόγω της αύξησης του αριθμού των μορφών εταιρειών που θεσπίστηκαν από τα ενωσιακά όργανα, με προέχουσα την Ευρωπαϊκή Εταιρεία.

³ Υπενθυμίζεται ότι η Ε.Ε. μετά την προσχώρηση και της Κροατίας την 1^η Ιουλίου 2013, αριθμεί πλέον 28 μέλη.

Προκειμένου οι εταιρείες που εδρεύουν στο έδαφος της Ε.Ε. να καταστούν ανταγωνιστικές σε διεθνές επίπεδο, εδραιώθηκε η ενιαία εσωτερική αγορά, η οποία ενισχύθηκε από την υποχρέωση τήρησης της ελευθερίας εγκαταστάσεως, όπως αυτή αποτυπώνεται στο αρθρ. 49 επ. ΣΛΕΕ. Η βασικότερη αυτή ελευθερία εγγυάται, μεταξύ άλλων, το δικαίωμα σύστασης εταιρειών⁴ από τους υπηκόους άλλου κράτους μέλους «σύμφωνα με τις προϋποθέσεις που ορίζονται από τη νομοθεσία της χώρας εγκαταστάσεως για τους δικούς της υπηκόους». Βασική προϋπόθεση για να γίνει χρήση της ελευθερίας εγκαταστάσεως είναι οι εταιρείες να έχουν «συσταθεί σύμφωνα με τη νομοθεσία ενός κράτους μέλους και να έχουν την καταστατική τους έδρα, την κεντρική τους διοίκηση ή την κύρια εγκατάστασή τους εντός της Ε.Ε.».

Ακόμα όμως και με την τήρηση της ελευθερίας εγκαταστάσεως, παρέμενε ακανθώδες το ζήτημα της διευκόλυνσης των διασυνοριακών συγχωνεύσεων, της μεταφοράς της έδρας των εταιρειών εντός της Ε.Ε., του διασυνοριακού εταιρικού ελέγχου, της μείωσης της γραφειοκρατίας και του λειτουργικού κόστους των υπερεθνικών επιχειρήσεων καθώς επίσης και της πολυπλοκότητας που δημιουργούσε η παράλληλη εφαρμογή εθνικών δικαίων. Για τον λόγο αυτό η Ε.Ε. προχώρησε στη ρύθμιση κάποιων εκ των ανωτέρω ζητημάτων, παράγοντας κανόνες δικαίου που καθιερώνουν συγκεκριμένες μορφές εταιρειών, ενιαίες για όλα τα κράτη μέλη.

Σε ορισμένες εκ των μορφών αυτών (κυρίως στην Ευρωπαϊκή Εταιρεία και την Ευρωπαϊκή Συνεταιριστική Εταιρεία), σημαντική θέση κατέχουν οι ρυθμίσεις για τη συμμετοχή των εργαζομένων και την επιρροή που μπορούν να ασκήσουν σε σημαντικές αποφάσεις της εταιρείας (ιδίως σε αυτές που αφορούν στην μεταφορά της έδρας της εταιρείας ή στην συγχώνευση αυτής). Οι ρυθμίσεις αυτές αποτέλεσαν, όπως μαρτυρούν τα πρακτικά της Επιτροπής, «το μήλον της έριδος», κατά την μακροχρόνια διάρκεια των διαβουλεύσεων μεταξύ των κρατών μελών για την υιοθέτηση των τελικών κειμένων των κανόνων δικαίου. Δεν είναι τυχαίο άλλωστε ότι οι ρυθμίσεις που αφορούν στην συμμετοχή των εργαζομένων ενσωματώθηκαν σε Οδηγίες και όχι σε Κανονισμό, παρέχοντας το δικαίωμα στα κράτη μέλη να επιλέξουν το μέσο ενσωμάτωσης της Οδηγίας στην εσωτερική τους έννομη τάξη.

Στα τέσσερα κεφάλαια της παρούσης εργασίας, παρουσιάζονται λοιπόν οι τέσσερις μορφές υπερεθνικών εταιρειών που μέχρι σήμερα έχουν θεσπισθεί μέσω ευρωπαϊκών

⁴ Όπως αυτές οριοθετούνται στο άρθρο 54 ΣΛΕΕ.

κανόνων δικαίου: η ευρωπαϊκή εταιρεία, ο ευρωπαϊκός όμιλος οικονομικού σκοπού, η ευρωπαϊκή συνεταιριστική εταιρεία και η ευρωπαϊκή ιδιωτική εταιρεία. Πέραν της παρουσίασης των προαναφερομένων μορφών εταιρειών θα επιχειρηθεί και μια συνοπτική κριτική των πλεονεκτημάτων και μειονεκτημάτων που αυτές παρουσιάζουν, βάσει των σημερινών δεδομένων και της απήχισής τους στη σύγχρονη ευρωπαϊκή επιχειρηματικότητα.

Εκ περισσού αναφέρεται, ότι στο πλαίσιο της Ε.Ε., έχουν θεσμοθετηθεί άλλα δύο είδη νομικών προσώπων, το Ευρωπαϊκό Ίδρυμα (Fundatio Europaea)⁵ και Ευρωπαϊκός Όμιλος Εδαφικής Συνεργασίας (European Grouping for Territorial Cooperation)⁶, τα οποία έχουν μη κερδοσκοπικό χαρακτήρα, δεν μπορούν να ενταχθούν στην έννοια της εταιρείας και για τον λόγο αυτό εκφεύγουν του σκοπού της παρούσης μελέτης.

Για την εκπόνηση της εργασίας έγινε χρήση των σχετικών με το θέμα πηγών του παραγώγου ευρωπαϊκού δικαίου. Μελετήθηκαν επίσης βιβλιογραφικές πηγές, συναφείς διπλωματικές εργασίες, αρθρογραφία και η νομολογία του Δικαστηρίου (κυρίως αναφορικά με το ζήτημα της μεταφοράς της έδρας των εταιρειών). Επιπλέον, σημαντική για τον σχηματισμό μιας πιο πλήρους εικόνας των πολιτικοοικονομικών συνθηκών υπό τις οποίες διαμορφώθηκαν τα τελικά κείμενα των κανόνων δικαίου, υπήρξε η μελέτη εγγράφων της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (Reports, Consultations). Τέλος, κάποιες πληροφορίες (στατιστικού κυρίως χαρακτήρα) αντλήθηκαν από ιστοσελίδες της Ε.Ε. και αρμοδίων εθνικών φορέων (π.χ. το Γενικό Εμπορικό Μητρώο Εταιρειών στην Ελλάδα).

⁵ Βλ. Πρόταση Κανονισμού του Συμβουλίου της 8^{ης} Φεβρουαρίου 2012 για το θεσμικό πλαίσιο του ευρωπαϊκού ιδρύματος COM(2012) 35, το οποίο απευθύνεται σε κοινωφελείς φορείς των κρατών μελών.

⁶ Βλ. Κανονισμό (ΕΚ) με αρ. 1082/2006 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 5ης Ιουλίου 2006, για τον Ευρωπαϊκό Όμιλο Εδαφικής Συνεργασίας (OJ L 210 της 31.07.2006), με τον οποίο δημιουργείται ένα νέο όργανο συνεργασίας σε κοινοτικό επίπεδο στο πλαίσιο της μεταρρύθμισης της περιφερειακής πολιτικής για την υλοποίηση σχεδίων τοπικής συνεργασίας συγχρηματοδοτούμενων από την Ε.Ε. ή την εκτέλεση ενεργειών τοπικής συνεργασίας με πρωτοβουλία των κρατών μελών.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ

Η ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ (SOCIETAS EUROPAEA)

1.1. Η ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ

Όπως αναφέρθηκε και ανωτέρω, η ελευθερία εγκαταστάσεως των εμπορικών εταιρειών εντός της Ε.Ε. δεν θα μπορούσε να προωθήσει στο έπακρο την ανταγωνιστικότητά τους (έναντι κυρίως του αντίπαλου δέους των εταιρειών κολοσσών που έδρευαν στις Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής και την Ιαπωνία) εφόσον εξακολουθούσαν να υφίστανται σημαντικές αποκλίσεις των εθνικών εταιρικών νομοθεσιών.

Επιπλέον κάθε εταιρεία που επιθυμούσε να δραστηριοποιηθεί σε διάφορα κράτη μέλη θα έπρεπε να αναπτύξει μία επιχειρηματική δομή που να ταιριάζει με τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του κράτους υποδοχής, γεγονός που μάλλον ως αντιπαραγωγικό μπορεί να κριθεί. Άλλωστε ένας τέτοιος κατακερματισμός δεν συμβαδίζει με την εύρυθμη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς.⁷

Η ανάγκη εναρμόνισης λοιπόν των εταιρικών δικαίων των κρατών μελών εμφανίσθηκε έντονη, προκειμένου οι επιχειρήσεις των οποίων η δραστηριότητα δεν περιορίζεται στην επίτευξη καθαρά τοπικών αναγκών, να μπορούν να σχεδιάζουν και να αναλαμβάνουν την οργάνωση των δραστηριοτήτων τους σε κοινοτικό επίπεδο χωρίς νομικού ή άλλους είδους περιορισμούς. Η Ε.Ε. αναζητούσε το «εργαλείο» μέσω του οποίου θα μπορούσε να ικανοποιήσει όσο το δυνατόν περισσότερο την ανάγκη για απλοποίηση της συνεργασίας μεταξύ εταιρειών διαφορετικών κρατών μελών και για ευελιξία στις συναλλαγές αυτών. Διαφαινόταν η μορφή της ανώνυμης εταιρείας⁸, ως η πιο πρόσφορη για την επίτευξη του συγκεκριμένου σκοπού.

Ο «πατέρας» της ιδέας της Ευρωπαϊκής Εταιρείας (S.E.) θεωρείται ο Ολλανδός καθηγητής Sanders, ο οποίος ήδη από το 1959 είχε παρουσιάσει σε αδρές γραμμές

⁷ Γνωμοδότηση της Επιτροπής Απασχόλησης και Κοινωνικών Υποθέσεων της 21.06.2001 επί της πρότασης για κανονισμό του Συμβουλίου για το καθεστώς της Ευρωπαϊκής Εταιρείας, Συντάκτης: Toine Manders (European Council, A5-0243/2001, σελ. 22).

⁸ Για την ακρίβεια η μορφή της «public limited liability company».

ένα προσχέδιο της μορφής λειτουργίας της S.E.⁹ Στη συνέχεια σε διάφορα συνέδρια του Συμβολαιογραφικού και του Δικηγορικού Συλλόγου Παρισίων έγιναν αναφορές στην S.E.¹⁰

Η Γαλλία επισήμως το 1965 ανακίνησε το θέμα της S.E. προς την Επιτροπή, η οποία εν συνεχεία παρουσίασε σχετική πρόταση προς το Συμβούλιο και συνέστησε δύο ομάδες εργασίας υπό τον καθηγητή Sanders για τη σύνταξη σχεδίου καταστατικού της S.E. Το αποτέλεσμα που παρουσίασαν οι ομάδες εργασίας το 1967, βασιζόταν κατά πολύ στο πρότυπο της ανώνυμης εταιρείας του γερμανικού δικαίου. Υπήρξαν αντιδράσεις των κρατών μελών, έχουσες κυρίως βέβαια πολιτικό υπόβαθρο, με αποτέλεσμα να μην καταλήξουν σε συμφωνία, κάτι το οποίο συνέβη επανειλημμένως και σε επόμενες προσπάθειες της Επιτροπής, η οποία μέσα στα χρόνια παρουσίαζε τροποποιημένο το αρχικό κείμενο προσπαθώντας να επιτύχει το απαραίτητο consensus.

Βασικό σημείο διαφωνίας αποτελούσε η συμμετοχή των εργαζομένων στην εταιρεία, κάτι οικείο σε κράτη όπως η Γερμανία, αλλά άγνωστο για τα περισσότερα κράτη μέλη. Η Επιτροπή επανήλθε με νέο σχέδιο κανονισμού το 1991, καθώς και με πρόταση οδηγίας αναφορικά με το ρόλο των εργαζομένων στη S.E. Οι προτάσεις της αυτές βασιζόνταν στο άρθρο 54 της Συνθήκης ΕΚ (σημερινό άρθρο 50 ΣΛΕΕ). Το Συμβούλιο έκρινε ότι η νομική βάση των προτάσεων της Επιτροπής ήταν το άρθρο 308 της Συνθήκης ΕΚ (σημερινό άρθρο 352 ΣΛΕΕ) και κάλεσε το Κοινοβούλιο να γνωμοδοτήσει αναφορικά με το προτεινόμενο σχέδιο κανονισμού.

Μετά από αρκετά χρόνια διαβουλεύσεων¹¹ και μάλλον αναπάντεχα, κατά τη διάρκεια των εργασιών του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου της Νίκαιας το 2000, συμφωνήθηκε η πολιτική βούληση των κρατών μελών για την υιοθέτηση κανονισμού για το καταστατικό της S.E. σε συνδυασμό με συμπληρωματική οδηγία για τη συμμετοχή

⁹ Καθόλου τυχαία δεν θεωρείται η επιλογή της λατινικής μορφής του ονόματος του νέου ευρωπαϊκού εταιρικού μορφώματος (Societas Europaea) ούτως ώστε να αποτελεί έναν τίτλο που να γίνεται αντιληπτός από όλους τους ευρωπαίους.

¹⁰ Εντύπωση πάντως προκαλεί ότι το αίτημα για την θέσπιση της S.E. προήλθε κυρίως από κύκλους ακαδημαϊκούς και όχι επαγγελματικούς, όπως κανείς θα περίμενε.

¹¹ Και αφού προηγήθηκε η «έκθεση Davignon», δηλαδή η έκθεση μιας ομάδας ειδικών με επικεφαλής τον Etienne Davignon, η οποία είχε σχηματισθεί με εντολή της Επιτροπής προκειμένου να προτείνει λύσεις και να συνεχισθούν οι διαπραγματεύσεις ώστε να επιτευχθεί η απαραίτητη συμφωνία μεταξύ των κρατών μελών.

των εργαζομένων στην εν λόγω εταιρεία.¹² Με αυτόν τον τρόπο, την 10^η Νοεμβρίου 2001 δημοσιεύθηκαν στην ΟJ ο κανονισμός (ΕΚ) 2157/2001 της 08.10.2001 «περί του καταστατικού της Ευρωπαϊκής Εταιρείας SE» και η οδηγία 2001/86/ΕΚ της 08.10.2001 «για τη συμπλήρωση του καταστατικού της ευρωπαϊκής εταιρείας όσον αφορά το ρόλο των εργαζομένων».

1.2.Ο ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ (ΕΚ) 2157/2001

Με τον Κανονισμό (ΕΚ) 2157/2001 του Συμβουλίου¹³ θεσμοθετήθηκε η Ευρωπαϊκή Εταιρεία ως μία οιονεί υπερεθνική ευρωπαϊκή νομική μορφή εταιρείας¹⁴. Η επιλογή του είδους του ενωσιακού κανόνα, ήτοι ο κανονισμός, υποδεικνύει την βούληση της Ε.Ε. για άμεση και ομοιόμορφη εφαρμογή των όσων ορίζει ο κανονισμός σε όλα τα κράτη μέλη.¹⁵

Στον Κανονισμό ορίζεται το περιεχόμενο του καταστατικού της S.E. και εξαιρούνται από το πεδίο εφαρμογής του ζητήματα που εντάσσονται στο πεδίο του φορολογικού δικαίου, του δικαίου του ανταγωνισμού, του δικαίου της πνευματικής ιδιοκτησίας και του πτωχευτικού δικαίου.

Επιπλέον σε ορισμένα άρθρα του γίνεται ευθεία αναφορά σε εφαρμογή του δικαίου του κράτους της έδρας της S.E., το οποίο ισχύει και στην περίπτωση ύπαρξης κενού ρύθμισης κάποιου θέματος στο περιεχόμενο του κανονισμού. Ο ίδιος ο Κανονισμός λοιπόν εισάγει στη λειτουργία της S.E. τα εθνικά δίκαια των κρατών μελών, απομακρυνόμενος από το αρχικό μεγαλόπνοο σχέδιο της αυστηρά κοινής και ενιαίας ευρωπαϊκής νομοθεσίας για τη συγκεκριμένη μορφή εταιρείας. Ενδεχομένως δικαίως λοιπόν ορισμένοι να ομιλούν για μορφή εθνικής εταιρείας κοινοτικού τύπου¹⁶ αλλά

¹² Ενδεικτικό της δυσκολίας για consensus είναι ότι η αρχική πρόταση της Επιτροπής για τον κανονισμό απαριθμούσε 284 άρθρα, ενώ το τελικό κείμενο που υιοθετήθηκε αποτελείται από μόλις 70 άρθρα.

¹³ Όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει σήμερα δυνάμει των κανονισμών-Council Regulations (EC) 885/2004, (EC) 1791/2006, (EU) 517/2013, με τους οποίους προσετέθησαν στο Παράρτημα του αρχικού κανονισμού οι εταιρικές μορφές που λειτουργούν στα κράτη μέλη που προσχώρησαν μεταγενέστερα στην Ε.Ε.

¹⁴ Παμπούκης Χ. κ.ά. (2009), *Δίκαιο Διεθνών Συναλλαγών*, Αθήνα, Νομική Βιβλιοθήκη, σελ. 100

¹⁵ Στην Ελλάδα ο κανονισμός τέθηκε σε άμεση εφαρμογή με τον Ν. 3412/2005.

¹⁶ Menjucq M.,(2005), *Droit international et européen des sociétés*, Litec, σελ. 127.

και για την ύπαρξη μίας μορφής εταιρείας που μπορεί να λειτουργήσει με 28 διαφορετικά συστήματα (όσα και τα εθνικά δίκαια των κρατών μελών).¹⁷

Σημαντικό επίσης είναι το γεγονός ότι μια S.E. μπορεί να συσταθεί μόνο από τη σύζευξη (θα αναλυθεί κατωτέρω ο τρόπος) υφιστάμενων εταιρειών, επομένως δεν αποτελεί διαθέσιμο νομικό όχημα για τη στέγαση νέας επιχείρησης, αλλά τρόπο συνεργασίας ή αναδιοργάνωσης υπαρχουσών εταιρειών. Αποτελεί συνεπώς μια «εταιρεία εταιρειών» που προορίζεται για διασυνοριακές δραστηριότητες.¹⁸

Το κείμενο του Κανονισμού θέτει ως ημερομηνία έναρξης ισχύος του την 08 Οκτωβρίου 2004, δίνοντας στα κράτη αρκετό χρόνο για την ολοκλήρωση των απαιτούμενων ενεργειών προκειμένου να μπορέσει να λειτουργήσει ο θεσμός της S.E.

1.3. Η ΟΔΗΓΙΑ 2001/86/EK

Η Οδηγία 2001/86/EK του Συμβουλίου ρυθμίζει τα ζητήματα που έχουν σχέση με την συμμετοχή των εργαζομένων στην S.E.¹⁹ και λειτουργεί ως αναπόσπαστο τμήμα του Κανονισμού (ΕΚ) 2157/2001.²⁰

Σύμφωνα με το Προοίμιο της Οδηγίας (υπ' αρ. 3 και 4), η υιοθέτηση αυτής κατέστη αναγκαία στο πλαίσιο της αρχής της αναλογικότητας, για να προωθηθούν οι κοινωνικοί στόχοι της E.E. και να θεσπισθούν ειδικές διατάξεις ιδίως στον τομέα του ρόλου των εργαζομένων, με στόχο να διασφαλισθεί ότι η σύσταση μιας S.E. δεν επιφέρει την κατάργηση ή την μείωση της κρατούσας πρακτικής ως προς το ρόλο των εργαζομένων στα πλαίσια των εταιρειών που συμμετέχουν στη σύσταση μιας S.E.

Σκοπός λοιπόν της ρύθμισης των θεμάτων που σχετίζονται με τους εργαζομένους, δεν είναι η επιβολή ομοιόμορφου ρόλου των εργαζομένων στο σύνολο των S.E. Αυτό που ο νομοθέτης προσπαθεί να θωρακίσει, είναι η σύσταση της S.E., να μην επιφέρει αποδυνάμωση των υφισταμένων δικαιωμάτων των εργαζομένων.

¹⁷ Έκθεση Κοινοβουλίου για το σχέδιο κανονισμού του Συμβουλίου περί του καταστατικού της Ευρωπαϊκής Εταιρείας της 26^{ης} Ιουνίου 2001, Εισηγ.: Hans-Peter Mayer, (A5-0243/2001, σελ. 7).

¹⁸ Κοκκινογένης Ιωάννης (2005), *Κριτική Επισκόπηση και Ανάλυση της S.E. (Ευρωπαϊκή Ανώνυμη Εταιρεία)*, www.judex.gr.

¹⁹ Όπως έχει προαναφερθεί, η συμμετοχή των εργαζομένων στην S.E. υπήρξε ο κύριος λόγος της ασυμφωνίας και των συγκρούσεων μεταξύ των κρατών μελών περί του τελικού κειμένου της S.E. Προφανώς για τον λόγο αυτό ρυθμίσθηκε σε χωριστό κανόνα δικαίου και μάλιστα με την μορφή της Οδηγίας και όχι του Κανονισμού.

²⁰ Η Οδηγία ενσωματώθηκε στην ελληνική έννομη τάξη με το Π.Δ. 91/2006.

Ουσιαστικά υιοθετείται το γερμανικό πρότυπο που δίνει το δικαίωμα στους εργαζομένους να εκλέγουν αντιπροσώπους στα όργανα διοίκησης και επιτήρησης της εταιρείας (δικαιώματα πληροφόρησης και γνώμης).²¹

Σκόπιμο κρίνεται στο παρόν σημείο να γίνει μία σύντομη αναφορά στην **έννοια της συμμετοχής**. Σύμφωνα με την Οδηγία, η συμμετοχή των εργαζομένων συνίσταται στα εξής δικαιώματα:²²

- **Δικαίωμα Ενημέρωσης:** η ενημέρωση του οργάνου εκπροσώπησης των εργαζομένων ή/και των εκπροσώπων τους από το αρμόδιο όργανο της S.E. για τα ζητήματα που αφορούν την ίδια την S.E. και οποιαδήποτε από τις θυγατρικές ή τις εγκαταστάσεις της που εδρεύουν σε άλλο κράτος μέλος (π.χ. για ζητήματα δομής της εταιρείας, την οικονομική της κατάσταση, τις οργανωτικές μεταβολές, τις ομαδικές απολύσεις) ή για τα ζητήματα τα οποία υπερβαίνουν τις εξουσίες των οργάνων λήψης αποφάσεων σε ένα και μόνο κράτος μέλος, σε χρόνο, με τρόπο και με περιεχόμενο που να επιτρέπει στους εκπροσώπους των εργαζομένων να εκτιμήσουν εις βάθος τις τυχόν συνέπειες και, όταν ενδείκνυται, να προετοιμάσουν διαβουλεύσεις με το αρμόδιο όργανο της S.E.
- **Δικαίωμα Διαβούλευσης:** η καθιέρωση διαλόγου και ανταλλαγής απόψεων μεταξύ του οργάνου εκπροσώπησης των εργαζομένων ή/και των εκπροσώπων τους και του αρμόδιου οργάνου της S.E., σε χρόνο, με τρόπο και με περιεχόμενο που να επιτρέπει στους εκπροσώπους να διατυπώσουν γνώμη, βάσει της ενημέρωσης που τους παρέχεται, για μέτρα που μελετά το αρμόδιο όργανο που μπορεί να ληφθούν υπόψη στη διαδικασία λήψης αποφάσεων εντός της S.E.
- **Δικαίωμα Συμμετοχής:** η επιρροή του οργάνου εκπροσώπησης των εργαζομένων ή/και των εκπροσώπων τους στις υποθέσεις μιας εταιρείας, μέσω:
 - του δικαιώματος να εκλέγουν ή να διορίζουν ορισμένα από τα μέλη του εποπτικού ή διοικητικού οργάνου της εταιρείας ή

²¹ Το κείμενο που είχε προταθεί το 1970 από την Επιτροπή προέβλεπε διατάξεις αντίστοιχες της γερμανικής ανώνυμης εταιρείας, με την υποχρέωση το 1/3 των μελών του εποπτικού συμβουλίου της διοίκησης της εταιρείας να αποτελείται από εργαζομένους, κάτι που φυσικά ξεσήκωσε θύελλα αντιδράσεων.

²² Οι ορισμοί αποτυπώνονται στο άρθρο 2 της Οδηγίας. Αξίζει ωστόσο να αναφερθεί ότι «η συμμετοχή» στην σφαίρα του εργατικού δικαίου λαμβάνει και τις εξής μορφές: της συμμετοχής μέσω συλλογικών διαπραγματεύσεων, της άμεσης συμμετοχής (όπου μπορεί να έχει την μορφή συμβουλευτικής συμμετοχής ή την συμμετοχή μέσω ανάθεσης καθηκόντων), της έμμεσης συμμετοχής (όπου συνεπάγεται την ύπαρξη συλλογικής αντιπροσώπευσης εντός της επιχείρησης) και της οικονομικής συμμετοχής (π.χ. στην περίπτωση διανομής κερδών στους εργαζομένους).

- του δικαιώματος να εισηγούνται ή/και να απορρίπτουν το διορισμό ορισμένων ή όλων των μελών του εποπτικού ή διοικητικού οργάνου της εταιρείας.

Με όποιον τρόπο και αν συστήνεται η S.E. (βλ. αναλυτικά παρακάτω υπό στοιχ. 1.5. επ.), απαιτείται να προηγηθούν διαπραγματεύσεις του διευθυντικού ή διοικητικού οργάνου με την ειδική διαπραγματευτική ομάδα των εργαζομένων,²³ αναφορικά με τον ρόλο τους στην υπό σύσταση S.E. Οι διαπραγματεύσεις αυτές μπορούν να διαρκέσουν έως έξι μήνες. Εάν εντός αυτού του χρονικού διαστήματος δεν επιτευχθεί συμφωνία των μερών, τότε ενεργοποιούνται οι διατάξεις αναφοράς²⁴ του κράτους της καταστατικής έδρας της εταιρείας.

Γίνεται αντιληπτό, ότι μέσω της Οδηγίας γίνεται προσπάθεια να μην αποτελέσει η S.E. πρόσχημα για τους εργοδότες να απενεργοποιήσουν το σύστημα συμμετοχής που μέχρι την ίδρυση της S.E. ίσχυε στην εταιρεία τους.²⁵

Όπως στον Κανονισμό, έτσι και στην Οδηγία, τίθεται προθεσμία συμμόρφωσης των κρατών μελών έως την 08 Οκτωβρίου 2004.

1.4. ΤΑ ΚΥΡΙΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ (S.E.)

Η S.E. είναι κεφαλαιουχική εταιρεία κατά μετοχές, με αυτοτελή νομική προσωπικότητα. Στο τέλος της επωνυμίας της φέρει υποχρεωτικά τα διακριτικά S.E. Το ελάχιστο υποχρεωτικό μετοχικό κεφάλαιο για τη σύσταση της εταιρείας ανέρχεται στο ποσό των € 120.000.²⁶ Κάθε μέτοχος ευθύνεται μέχρι το ποσό το οποίο έχει αναλάβει να καταβάλει. Η καταβολή του μετοχικού κεφαλαίου μπορεί να γίνεται και με εισφορά σε είδος, η οποία όμως υπόκειται σε αποτίμηση δυνάμει των εθνικών διατάξεων του κράτους μέλους καθενός εκ των ιδρυτών.

Το καθεστώς της S.E. ρητά επεκτείνεται και στον τομέα των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων και των ασφαλιστικών επιχειρήσεων, με την επιφύλαξη βέβαια των

²³ Για την σύσταση της ειδική διαπραγματευτικής ομάδας υπάρχουν λεπτομερείς διατάξεις της Οδηγίας στο άρθρο 3.

²⁴ Οι διατάξεις αναφοράς θεσπίζονται από κάθε κράτος μέλος και περιέχουν υποχρεωτικά τα στοιχεία που ορίζει το Παράρτημα της Οδηγίας.

²⁵ Τσιάκα Β. (2009) *Ευρωπαϊκή Εταιρεία*, Πανεπιστήμιο Πειραιώς, Τμήμα Οργάνωσης & Διοίκησης Επιχειρήσεων, σελ. 64.

²⁶ Με την προϋπόθεση όμως ότι το ελάχιστο απαιτούμενο εταιρικό κεφάλαιο του δικαίου της έδρας της εταιρείας δεν είναι υψηλότερο. Σε τέτοια περίπτωση θα πρέπει να καταβληθεί το (υψηλότερο) ποσό αυτό.

ιδιαιτέρων κανόνων που ισχύουν για αυτά (προοίμιο αρ. 26 και άρθρο 62 Κανονισμού).

Η συμμετοχή σε S.E. δεν περιορίζεται μόνο σε εταιρείες με την μορφή της ανώνυμης εταιρείας, αλλά είναι δυνατή και για άλλες ιδιωτικές ή δημόσιες μορφές ενώσεων προσώπων με νομική προσωπικότητα κατά το δίκαιο της έδρας τους, συμπεριλαμβανομένης της Εταιρείας Περιορισμένης Ευθύνης.

Σημαντική είναι η διάταξη του άρθρου 10 του Κανονισμού, σύμφωνα με το οποίο η S.E. εξομοιώνεται σε κάθε κράτος μέλος προς Ανώνυμη Εταιρεία που ιδρύθηκε κατά το δίκαιο της καταστατικής έδρας.

1.5. Η ΙΔΡΥΣΗ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ

Η σύσταση της εταιρείας διέπεται από το δίκαιο του κράτους της έδρας της τηρουμένων των σχετικών διατάξεων του Κανονισμού περί δημοσιότητας (άρθρο 13 και 15 του Κανονισμού). Εάν για παράδειγμα συσταθεί μια S.E. με έδρα την Ελλάδα τότε αυτή αποκτά νομική προσωπικότητα μόλις καταχωρηθεί στο ανάλογο μητρώο εταιρειών (Γενικό Εμπορικό Μητρώο).

Σύμφωνα με το άρθρο 14 του Κανονισμού, η καταχώρηση και η διαγραφή μιας S.E. από το οικείο μητρώο του κράτους της καταστατικής έδρας της, πρέπει να δημοσιευθεί και στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η συγκεκριμένη δημοσίευση ωστόσο έχει χαρακτήρα ενημερωτικό και όχι συστατικό.

Για το σχηματισμό μίας S.E. σε κάθε περίπτωση απαιτείται η ύπαρξη δύο τουλάχιστον εταιρειών που να διέπονται από το δίκαιο διαφορετικών κρατών μελών.

Στη νομοθεσία των κρατών μελών καταλείπεται (σύμφωνα με το άρθρο 2 παρ.5 του Κανονισμού), η ευχέρεια πρόβλεψης αναφορικά με την συμμετοχή στην υπό σύσταση S.E., μίας εταιρείας η οποία δεν έχει μεν την κεντρική της διοίκηση στην E.E. αλλά έχει συσταθεί σύμφωνα με το δίκαιο κράτους μέλους, όπου έχει την καταστατική της έδρα, ενώ παράλληλα διατηρεί πραγματικό και συνεχή δεσμό με την οικονομία του ίδιου ή και άλλου κράτους μέλους.

Στη συνέχεια παρατίθενται οι τρόποι ίδρυσης της S.E. όπως αυτοί αναγράφονται περιοριστικά στον Κανονισμό.

Σημειώνεται ότι σύμφωνα με το άρθρο 3 παρ. 2 του Κανονισμού μία S.E. μπορεί να συστήσει θυγατρικές S.E., η οποία μπορεί να είναι και μονομετοχική.

1.5.1. ΣΥΣΤΑΣΗ ΜΕ ΣΥΓΧΩΝΕΥΣΗ

Ο συγκεκριμένος τρόπος ίδρυσης παρέχεται μόνο σε ανώνυμες εταιρείες.²⁷ Πραγματοποιείται με δύο τρόπους: είτε με συγχώνευση και απορρόφηση μίας ανώνυμης εταιρείας από μία άλλη, οπότε η απορροφώσα εταιρεία λαμβάνει τη μορφή S.E., είτε με συγχώνευση δύο ανωνύμων εταιρειών με τη δημιουργία νέας εταιρείας η οποία θα είναι S.E.

Ο Κανονισμός ορίζει ότι προκειμένου να προστατευθούν τα συμφέροντα των πιστωτών, των κατόχων ομολογιών και των κομιστών άλλων τίτλων -πλην των μετοχών- των συγχωνευομένων εταιρειών, ισχύει το δίκαιο του κράτους μέλους στο οποίο υπάγεται κάθε συγχωνευόμενη εταιρεία²⁸ και μάλιστα εκδίδεται πιστοποιητικό ότι έχει ολοκληρωθεί έλεγχος νομιμότητας της συγχώνευσης και συνεπώς δεν υφίσταται αντίρρηση για την ολοκλήρωση της συγχώνευσης.

Σε περίπτωση που υπάρχει αντίρρηση και δεν χορηγείται το απαιτούμενο πιστοποιητικό για τη συγχώνευση, τότε αυτή δεν μπορεί να πραγματοποιηθεί. Η αντίρρηση αυτή μπορεί να προβληθεί μόνο για λόγους δημοσίου συμφέροντος.²⁹ Η εξαιρετικά ασαφής διατύπωση του Κανονισμού σε αυτό το σημείο, κρίνεται ότι μπορεί να αποτελέσει τροχοπέδη στην συγχώνευση των εταιρειών για τη δημιουργία S.E. Είναι πιθανόν τα κράτη μέλη κάνοντας χρήση αυτής της αόριστης νομικής έννοιας του «δημοσίου συμφέροντος» να εμποδίζουν την ολοκλήρωση συγχωνεύσεων εταιρειών μεγάλου οικονομικού ενδιαφέροντος, προκειμένου αυτές να μην σταματήσουν να έχουν την έδρα τους στο συγκεκριμένο κράτος μέλος.

1.5.2. ΣΥΣΤΑΣΗ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ΧΑΡΤΟΦΥΛΑΚΙΟΥ

Ανώνυμες εταιρείες και εταιρείες περιορισμένης ευθύνης είναι δυνατόν να ιδρύσουν εταιρεία χαρτοφυλακίου (holding) που θα λάβει την μορφή S.E.³⁰ Δίνεται η δυνατότητα εάν δεν υπάρχουν τουλάχιστον δύο συμμετέχουσες εταιρείες που να διέπονται από το δίκαιο διαφορετικών κρατών μελών, να συσταθεί η S.E. holding εάν

²⁷ Άρθρο 2 παρ. 1 του Κανονισμού.

²⁸ Ο.π. άρθρο 24.

²⁹ Ο.π. άρθρο 19.

³⁰ Ο.π. άρθρο 2 παρ. 2.

τουλάχιστον πριν από δύο έτη από την ημερομηνία σχηματισμού της S.E. δύο τουλάχιστον συμμετέχουσες εταιρείες έχουν θυγατρική εταιρεία υπαγόμενη στο δίκαιο κάποιου άλλου κράτους μέλους ή υποκατάστημα εγκατεστημένο σε άλλο κράτος μέλος. Οι συμμετέχουσες εταιρείες στην σύσταση της εταιρείας χαρτοφυλακίου S.E. εξακολουθούν να υφίστανται.

Σημειώνεται ότι στον συγκεκριμένο τρόπο σύστασης S.E., ο Κανονισμός προβλέπει την συμπληρωματική εφαρμογή του εθνικού δικαίου του κράτους της έδρας κάθε συμμετέχουσας εταιρείας κατά τον χρόνο δημοσίευσης του σχεδίου της συστατικής πράξης της S.E.³¹ Ζήτημα γεννάται, για το εφαρμοστέο δίκαιο κατά τη διάρκεια της διαδικασίας που προηγείται του σχεδίου σύστασης της S.E. Με αναλογική ερμηνεία ωστόσο, μπορεί να θεωρηθεί ότι και σε αυτή την περίπτωση εφαρμόζεται το εθνικό δίκαιο κάθε συμμετέχουσας, στην σύσταση S.E., εταιρείας.³²

1.5.3. ΣΥΣΤΑΣΗ ΘΥΓΑΤΡΙΚΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ

Εταιρείες καθώς και άλλα νομικά πρόσωπα δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου μπορούν να συστήσουν θυγατρική εταιρεία με μορφή S.E.,³³ εφόσον τουλάχιστον δύο από τις ιδρύτριες εταιρείες έχουν συσταθεί σύμφωνα με το δίκαιο διαφορετικών κρατών μελών ή έχουν τουλάχιστον δύο έτη πριν την ίδρυση της S.E. συστήσει θυγατρική εταιρεία που διέπεται από το δίκαιο άλλου κράτους μέλους ή υποκατάστημα που βρίσκεται σε διαφορετικό κράτος μέλος.

1.5.4. ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΑΠΟ ΜΕΤΑΤΡΟΠΗ ΑΝΩΝΥΜΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ

Ανώνυμη εταιρεία μπορεί να μετατραπεί σε S.E. εφόσον έχει για δύο τουλάχιστον έτη πριν την μετατροπή της σε S.E. μια θυγατρική εταιρεία συσταθείσα κατά το δίκαιο άλλου κράτους μέλους.³⁴ Η μετατροπή πραγματοποιείται χωρίς την λύση της αρχικής ανώνυμης εταιρείας και την δημιουργία νέου νομικού προσώπου.

³¹ Ο.π. άρθρο 32.

³² Για την προβληματική περί της σύστασης S.E. χαρτοφυλακίου, βλ. Krzysztof Oplustil, *Selected Problems concerning formation of a holding SE*, Private Law, German Law Journal, Vol. 02 No.2, σελ. 107-126.

³³ Ο.π. άρθρο 2 παρ.3.

³⁴ Ο.π. άρθρο 2 παρ. 4.

1.6. Η ΕΔΡΑ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ

Όπως είναι γνωστό αναφορικά με το ζήτημα της έδρας της εταιρείας υφίστανται δύο βασικές διαφορετικές θεωρίες.³⁵

Η πρώτη είναι αυτή της πραγματικής έδρας, σύμφωνα με την οποία έδρα θεωρείται ο τόπος στον οποίο συντελούνται οι σπουδαιότερες εκδηλώσεις της υποστάσεως της εταιρείας και ασκείται πραγματικά η διοίκηση και λαμβάνονται οι βασικές για τη λειτουργία της αποφάσεις.³⁶

Η δεύτερη είναι αυτή της καταστατικής έδρας,³⁷ σύμφωνα με την οποία ως έδρα της εταιρείας πρέπει να θεωρείται αυτή που ορίζεται στο καταστατικό ή τη συστατική πράξη του νομικού προσώπου, χωρίς να εξετάζεται εάν υφίσταται όντως σύνδεσμος με το συγκεκριμένο κράτος στο έδαφος του οποίου ανήκει η έδρα που ορίζει το καταστατικό.³⁸

Η έννοια της έδρας του νομικού προσώπου είναι αντίστοιχη της κατοικίας του φυσικού προσώπου.³⁹ Αποτελεί το συνδετικό στοιχείο του νομικού προσώπου με ορισμένο τόπο και χρησιμεύει σε όσες περιπτώσεις το δίκαιο απαιτεί τον τοπικό

³⁵ Έχουν υποστηριχθεί βέβαια και πολλές άλλες θεωρίες, όπως η θεωρία της «κοινοτικής σύστασης», η οποία αναφέρει ότι μια εταιρεία που έχει ιδρυθεί, με βάση την νομοθεσία ενός κράτους μέλους ή ευρύτερα του ΕΟΧ θεωρείται ότι έχει ιδρυθεί στην έννομη τάξη της κοινότητας, (για τη συγκεκριμένη θεωρία βέβαια έχει λεχθεί ότι απομεινάρει την ελεύθερη κυκλοφορία των εμπορευμάτων, δίδεται δε περισσότερο έμφαση στις διακοινοτικές συναλλαγές παρά στην ίδια την εταιρία ως θεσμό. Επίσης έχει διατυπωθεί και η θεωρία της «επικάλυψης ή υπέρβασης», η οποία πρεσβεύει ότι η αναγνώριση ενός νομικού προσώπου διέπεται αποκλειστικά από το δίκαιο της χώρας σύστασης, όμως επιβάλλεται για λόγους προστασίας συμφερόντων προσώπων, που συνδέονται με την εταιρεία, η εφαρμογή αναγκαστικού δικαίου διατάξεων της πραγματικής έδρας, εφαρμογή η οποία είναι σωρευτική και πραγματοποιείται μόνο εφόσον ζητηθεί από τα προστατευόμενα πρόσωπα. Η θεωρία αυτή έχει χαρακτηριστεί ως νομική κατασκευή του Δικαστηρίου, η οποία συνάδει με το αίτημα για ασφάλεια δικαίου σε ενωσιακό επίπεδο. Τέλος, γνωστή είναι και η θεωρία της «διάκρισης», σύμφωνα με την οποία οι εσωτερικές σχέσεις της εταιρείας θα πρέπει να ρυθμίζονται βάσει του δικαίου της καταστατικής έδρας, ενώ οι εξωτερικές σχέσεις της βάσει του δικαίου της πραγματικής έδρας. Ευνόητο είναι ότι η διάκριση που προτείνει η εν λόγω θεωρία, μεταξύ εσωτερικών και εξωτερικών σχέσεων, συχνά είναι εξαιρετικά δυσχερής.

³⁶ Βλ. σχετικά την υπ' αρ. 2/2003 απόφαση της Ολομέλειας του Αρείου Πάγου.

³⁷ Γνωστή και ως «Θεωρία της συσσωμάτωσης».

³⁸ Την θεωρία της καταστατικής έδρας ασπάζεται το εταιρικό δίκαιο των Η.Π.Α. και για το λόγο αυτό είναι γνωστό στη διεθνή βιβλιογραφία το «φαινόμενο Delaware», αφού η μικρή Πολιτεία Delaware των Η.Π.Α., λόγω των ευνοϊκών ρυθμίσεων που είχε θεσπίσει για τις εταιρείες που ιδρύονταν στο έδαφός της, επελέγετο από την συντριπτική πλειοψηφία των προς σύσταση εταιρειών, παρόλο που αυτές συνήθως καμία δραστηριότητα δεν ασκούσαν στην πραγματικότητα εντός αυτής της πολιτείας. Για το φαινόμενο αυτό της «επιλογής δικαίου» («forum shopping») έχει κατηγορηθεί η συγκεκριμένη θεωρία.

³⁹ Διαφοροποιείται δε από την εγκατάσταση, δεδομένου ότι η έδρα είναι έννοια νομική ενώ η εγκατάσταση πραγματικό περιστατικό.

προσδιορισμό του νομικού προσώπου, ιδίως για τον καθορισμό της κατά τόπον αρμοδιότητας δικαστικών και διοικητικών αρχών.⁴⁰

Η επιλογή της έδρας αποτελεί αποφασιστικής σημασίας στοιχείο κάθε εταιρείας αφού με την έδρα συνδέεται το εφαρμοστέο δίκαιο σε διάφορες πτυχές λειτουργίας της καθώς επίσης το ίδιο το γεγονός της σύστασης αυτής, αφού βάσει του εφαρμοστέου δικαίου κρίνεται η τήρηση των διατυπώσεων που προσδίδουν ή όχι στο προς ίδρυση νομικό πρόσωπο την ιδιότητα της εταιρείας.

Εκ πρώτης όψεως η εντύπωση που δίδεται από το κείμενο του Κανονισμού, είναι ότι ακολουθεί την αρχή της καταστατικής έδρας.⁴¹ Και αυτό διότι βάσει της αρχής της καταστατικής έδρας προσδιορίζεται το εφαρμοστέο δίκαιο σε περίπτωση ελεγχόμενης ευρωπαϊκής εταιρείας ή εφόσον στη σύσταση μίας S.E. μετέχει και επιχείρηση που δεν έχει την κεντρική της διοίκηση στην E.E. Επίσης στο άρθρο 61 του Κανονισμού γίνεται ευθεία αναφορά στο δίκαιο της καταστατικής έδρας σχετικά με την κατάρτιση, τον έλεγχο, τη δημοσίευση των ετησίων και ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων.

Ωστόσο ως κατευθυντήριος άξονας της S.E. θα λέγαμε ότι επιλέγεται η αρχή της πραγματικής έδρας, αφού με μια πιο προσεκτική μελέτη του κειμένου του Κανονισμού, παρατηρούμε ότι γίνεται συνεχώς αναφορά στην ανάγκη ύπαρξης της «κεντρικής διοίκησης εντός της E.E.» και απαιτείται η εταιρεία να διατηρεί πραγματικό και συνεχή δεσμό με την οικονομία κράτους μέλους. Αυτή η επιλογή του νομοθέτη ωστόσο, δεν συμβαδίζει με τις σύγχρονες νομολογιακές τάσεις, που οδηγούν περισσότερο προς την κατεύθυνση υιοθέτησης της θεωρίας της καταστατικής έδρας και για αυτό έχει κατηγορηθεί αρκετά ως εταιρική μορφή, η S.E.

Αναλυτικότερα, το Δικαστήριο έχει προσπαθήσει μέσω των υποθέσεων Daily Mail, Centros, Überseering, Inspire Act, SEVIC και Cartesio, να διαμορφώσει το πλαίσιο εφαρμογής της ελεύθερης εγκατάστασης σχετικά με τις εταιρίες.

Η, μέχρι την απόφαση Cartesio νομολογία του Δικαστηρίου, κάνοντας διάκριση μεταξύ «εισόδου» και «εξόδου», αποδέχεται ότι μία εταιρεία μπορεί να επικαλεστεί

⁴⁰ Μεταλληνός Αλ. (2002), *Το Δίκαιο της Ανώνυμης Εταιρείας* [επιμ. Ενώγγελος Περάκης], τ. Πρώτος, Αθήνα, Νομική Βιβλιοθήκη Β' Έκδοση, σελ. 665.

⁴¹ Δούβλης Β. (2002), *Το Δίκαιο της Ανώνυμης Εταιρείας* [επιμ. Ενώγγελος Περάκης], τ. Πρώτος, Αθήνα, Νομική Βιβλιοθήκη Β' Έκδοση, σελ. 152.

την ελευθερία εγκατάστασης μόνο έναντι του κράτους μέλους υποδοχής, επιτρέπεται δε στο κράτος μέλος υποδοχής να επιβάλλει περιορισμούς μόνο για επιτακτικούς λόγους γενικού συμφέροντος, όπως για παράδειγμα την προστασία των πιστωτών, των εργαζομένων, των δικαιωμάτων της μειοψηφίας ή των φορολογικών αρχών. Από την άλλη, ένα κράτος μέλος έχει τη δυνατότητα να επιβάλλει περιορισμούς στην μεταφορά της πραγματικής έδρας μιας εταιρίας που έχει συσταθεί σύμφωνα με την νομοθεσία του, ώστε να μπορεί η εν λόγω εταιρεία να διατηρεί τη νομική προσωπικότητα που διαθέτει με βάση το δίκαιο του κράτους αυτού.

Την σημαντικότερη όμως εξαίρεση, από τον κανόνα της πραγματικής έδρας, εισάγει η απόφαση Centros⁴² του Δικαστηρίου, με την οποία κρίθηκε ότι αντίκειται στις διατάξεις των άρθρων 49 και 54 ΣΛΕΕ, η άρνηση ενός κράτους μέλους, να επιτρέψει την σύσταση στο έδαφός του, υποκαταστήματος νομικού προσώπου που συστάθηκε σύμφωνα με το δίκαιο άλλους κράτους μέλους, ακόμη και αν το νομικό αυτό πρόσωπο δεν ασκεί καμία δραστηριότητα στο έδαφος του δεύτερου αυτού κράτους μέλους (και συνεπώς δεν έχει σε αυτό την πραγματική του έδρα).

Η απόφαση αυτή δεν αναφέρεται ευθέως στο εφαρμοστέο δίκαιο, τη διεθνή δικαιοδοσία και την αναγνώριση και εκτέλεση αλλοδαπών δικαστικών αποφάσεων και διοικητικών πράξεων. Έμμεσα όμως, δεν μπορεί παρά να έχει επιπτώσεις και στα ζητήματα αυτά.

Με την απόφαση αυτή κρίθηκε, η υποχρέωση του κράτους μέλους να επιτρέψει την σύσταση υποκαταστήματος στο έδαφός του, υπό την προϋπόθεση βέβαια ότι το νομικό πρόσωπο αναγνωρίζεται ως νομίμως συσταθέν από το εν λόγω κράτος μέλος, καθιερώνοντας έστω και εμμέσως την θεωρία της καταστατικής έδρας.⁴³

Ο Κανονισμός επιλέγει λοιπόν, παρά τα ανωτέρω, την θεωρία της πραγματικής έδρας, σύμφωνα με το άρθρο 2 αυτού, αφού απαιτείται η καταστατική έδρα της SE βρίσκεται στην Ε.Ε., στο ίδιο κράτος μέλος με την κεντρική διοίκησή της. Ένα κράτος μέλος δύναται επιπλέον να επιβάλει σε S.E. καταχωρημένη στο έδαφός του την υποχρέωση να έχει την κεντρική της διοίκηση και την καταστατική της έδρα στον ίδιο τόπο.

⁴² C- 212/97 (Centros Ltd v Erhvervs- og Selskabsstyrelsen).

⁴³ Μεταλληνός Αλ. (2002), ό.π. σελ. 671.

Απορία βέβαια δημιουργείται για το κατά πόσον ελέγχεται (και ποιος βέβαια έχει τέτοια αρμοδιότητα ελέγχου) η ταύτιση του τόπου άσκησης κεντρικής διοίκησης με αυτόν της καταστατικής έδρας της S.E.

1.6.1. Η ΜΕΤΑΦΟΡΑ ΤΗΣ ΕΔΡΑΣ

Το άρθρο 8 του Κανονισμού, εισάγει την καινοτομία του θεσμού της S.E., που συνίσταται στην δυνατότητα μεταφοράς της έδρας της εταιρείας σε άλλο κράτος μέλος, χωρίς να μεσολαβεί λύση της εταιρείας και σύσταση νέου νομικού προσώπου.

Για την διενέργεια της μεταφοράς της έδρας και για λόγους προστασίας των τρίτων που έχουν έννομο συμφέρον και φυσικών των εργαζομένων, το όργανο διοίκησης της S.E. θα πρέπει να συντάξει σχέδιο μεταφοράς, το οποίο εν συνεχεία δημοσιεύεται στο μητρώο που βρίσκεται καταχωρημένη η S.E. Δύο μήνες μετά την δημοσίευση απαιτείται να ληφθεί σχετική απόφαση της γενικής συνέλευσης της εταιρείας.⁴⁴

Εν συνεχεία, η αρμόδια εθνική αρχή θα πρέπει να εκδώσει πιστοποιητικό περί της νομιμότητας και τήρησης όλων των οφειλόμενων διαδικασιών, προκειμένου η εταιρεία να καταχωρηθεί νομίμως στο μητρώο του κράτους της νέας έδρας. Η διαγραφή από το παλαιό μητρώο και η καταχώρηση της εταιρείας στο μητρώο της νέας έδρας υπόκεινται σε δημοσιότητα.

1.7. ΤΑ ΟΡΓΑΝΑ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ

Το άρθρο 38 του Κανονισμού, ορίζει ότι η S.E. διαθέτει σε κάθε περίπτωση, μια γενική συνέλευση των μετόχων και ένα διοικητικό ή διευθυντικό όργανο. Οι μέτοχοι της εταιρείας είναι αυτοί που θα επιλέξουν, μέσω του καταστατικού, εάν θα ακολουθήσουν το μονιστικό ή το δυαδικό σύστημα διοίκησης, διάκριση στην οποία προβαίνει και ο ίδιος ο Κανονισμός.

Αναφορικά με τις αρμοδιότητες κάθε οργάνου, αυτές ορίζονται καταστατικά, με την εξαίρεση όσων ρητώς το κείμενο του Κανονισμού, αναθέτει στην γενική συνέλευση (π.χ. η τροποποίηση του καταστατικού).

Στα άρθρα 46 επ. του Κανονισμού, γίνεται αναφορά σε διατάξεις, που ισχύουν ανεξαρτήτως επιλογής συστήματος. Προκύπτει λοιπόν ότι, η θητεία των μελών των οργάνων, σε καμία περίπτωση δεν επιτρέπεται να υπερβαίνει την εξαετία. Επιπλέον,

⁴⁴ Άρθρο 8 παρ. 6 του Κανονισμού.

ορίζεται ότι νομικά πρόσωπα δύνανται να εκλεγούν μέλη των εταιρικών οργάνων, εάν κάτι τέτοιο ορίζεται στο καταστατικό της εταιρείας και δεν απαγορεύεται από το εφαρμοστέο εθνικό δίκαιο.⁴⁵

1.8. ΤΟ ΜΟΝΙΣΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ

Σύμφωνα με το σύστημα αυτό, υφίσταται ένα διοικητικό όργανο, κατά κανόνα πολυμελές, το οποίο ασκεί την διοίκηση της εταιρείας. Ο Κανονισμός δεν αποκλείει το διοικητικό όργανο να είναι και μονομελές, ωστόσο η σύνθεσή του θα πρέπει να είναι τουλάχιστον τριμελής, στην περίπτωση που η συμμετοχή των εργαζομένων στην SE έχει οργανωθεί σύμφωνα με την Οδηγία.⁴⁶

Εν πάση περιπτώσει, ο αριθμός των μελών του διοικητικού οργάνου ή οι κανόνες καθορισμού του ορίζονται στο καταστατικό της S.E., αν και ένα κράτος μέλος δύναται να ορίσει νομοθετικά τον ελάχιστο και, ενδεχομένως, το μέγιστο αριθμό των μελών.

Το μέλος ή τα μέλη του διοικητικού οργάνου, διορίζονται από τη γενική συνέλευση. Δεν αποκλείεται βέβαια, αυτά του πρώτου διοικητικού οργάνου, ορίζονται από το καταστατικό. Εάν στην S.E. εφαρμόζεται και η Οδηγία για τη συμμετοχή των εργαζομένων, τότε κάποιο ή κάποια εκ των μελών –αναλόγως της συμφωνίας-, ορίζονται από τους εργαζομένους.

Σημειώνεται επιπλέον, ότι: Α) ο Κανονισμός, δεν θίγει τυχόν υπάρχουσες εθνικές νομοθετικές διατάξεις με τις οποίες επιτρέπεται σε μειοψηφία των μετόχων ή σε άλλα πρόσωπα ή αρχές να διορίζουν ένα μέρος των μελών των οργάνων και Β) Στον Κανονισμό, δεν γίνεται διάκριση μεταξύ εκτελεστικών και μη εκτελεστικών μελών του διοικητικού οργάνου. Αυτή η διάκριση δεν αποκλείεται να αποφασισθεί εκ του καταστατικού ή εκ του μοντέλου εταιρικής διακυβέρνησης που επιλέγουν οι μέτοχοι της S.E. για την λειτουργία της. Ενδεχομένως να ήταν προτιμότερο ο ίδιος ο Κανονισμός να επιβάλει τον διαχωρισμό των μελών σε εκτελεστικά και μη, ώστε να ενισχυθεί η διαφάνεια και η καλή διαχείριση των εταιρικών ζητημάτων, δεδομένου ότι τα μη εκτελεστικά μέλη του διοικητικού οργάνου, θα ασκούσαν εποπτεία επί των

⁴⁵ Σε αυτή την περίπτωση βέβαια, το νομικό πρόσωπο θα πρέπει να ορίσει κάποιο φυσικό πρόσωπο, που θα το εκπροσωπεί στο όργανο της S.E.

⁴⁶ Άρθρο 43 παρ. 2 του Κανονισμού.

εκτελεστικών μελών, τα οποία είναι επιφορτισμένα με την διενέργεια των πράξεων διοίκησης της εταιρείας.

Το μονιστικό σύστημα είναι αυτό που προτιμάται κυρίως από τα αγγλοσαξωνικά κράτη, αν και έχει παρατηρηθεί ότι είναι και σε διεθνές επίπεδο, η προτιμώμενη επιλογή, σε σχέση με το δυαδικό. Πλεονεκτήματά του θεωρούνται η ευελιξία και η ταχύτητα της οργάνωσης, η ομαλή ροή πληροφοριών και η εγγύτητα των μη εκτελεστικών μελών (εάν προβλέπεται η ύπαρξη τους), ως εποπτικών μελών με την πηγή των λαμβανομένων αποφάσεων διοίκησης.

1.9. ΤΟ ΔΥΑΔΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ

Στον αντίποδα του μονιστικού συστήματος, βρίσκεται το δυαδικό σύστημα, το οποίο προβλέπει την ύπαρξη ενός διευθυντικού οργάνου, το οποίο ασκεί την διοίκηση της εταιρείας και ενός εποπτικού οργάνου, το οποίο ασκεί εποπτεία επί του διευθυντικού, χωρίς να έχει εξουσία διοίκησης της S.E.

Το μέλος ή τα μέλη του διευθυντικού οργάνου διορίζονται και ανακαλούνται από το εποπτικό όργανο. Ωστόσο, ένα κράτος μέλος μπορεί να προβλέπει ή να δίνει τη δυνατότητα να προβλέπει το καταστατικό ότι το μέλος ή τα μέλη του διευθυντικού οργάνου διορίζονται ή ανακαλούνται από τη γενική συνέλευση.

Αντιθέτως, τα μέλη του εποπτικού οργάνου διορίζονται πάντα από τη γενική συνέλευση (με εξαίρεση τον διορισμό των μελών του πρώτου εποπτικού οργάνου, τα οποία μπορούν να οριστούν από το καταστατικό⁴⁷). Εάν εφαρμόζεται η συμμετοχή των εργαζομένων, σύμφωνα με την Οδηγία, ή οιαδήποτε άλλη ρύθμιση περί της συμμετοχής αυτών, τότε οι εργαζόμενοι εκλέγουν ένα ποσοστό των μελών του εποπτικού οργάνου.

Το εποπτικό όργανο έχει εκ του Κανονισμού, δικαίωμα ενημέρωσης και άντλησης πληροφοριών από το διευθυντικό όργανο για την πορεία των δραστηριοτήτων της S.E. και τις προοπτικές εξέλιξής της.⁴⁸ Με τον τρόπο αυτό, το εποπτικό όργανο μπορεί να επαληθεύει την τήρηση των κανόνων χρηστής διοίκησης της εταιρείας, ζητώντας, αν χρειασθεί και την βοήθεια ειδικών εμπειρογνομόνων. Πουθενά όμως,

⁴⁷ Ουσιαστικά, αφού η κατάρτιση του καταστατικού της εταιρείας, λαμβάνει χώρα κατόπιν συμφωνίας των ιδρυτών μετόχων της S.E., πάλι για ένα είδος «γενικής συνέλευσης» κάνουμε λόγο.

⁴⁸ Ο.π. άρθρο 41 παρ. 1 και 5.

δεν αναφέρεται μέσα στο κείμενο του Κανονισμού, τι συμβαίνει με τα αποτελέσματα αυτών των ελέγχων. Δεδομένου όμως, ότι εποπτεία δεν νοείται, αν δεν αξιοποιείται, θα πρέπει να θεωρηθεί επιτρεπτό, το καταστατικό της εταιρείας να θέτει ειδικές διαδικασίες, που με πρωτοβουλία του εποπτικού οργάνου, θα λαμβάνουν χώρα. Εάν, αξιοποίηση των αποτελεσμάτων των ελέγχων του εποπτικού οργάνου, δεν προβλέπεται ούτε καταστατικά, κρίνεται ορθό εκ της φύσεως της έννοιας του εποπτικού οργάνου, αυτό να συγκαλέσει την γενική συνέλευση των μετόχων –προς όφελος των οποίων άλλωστε ενεργεί- και εν συνεχεία, οι μέτοχοι να αποφασίσουν για την πορεία των διαδικασιών.⁴⁹

Το συγκεκριμένο σύστημα, έχει το πλεονέκτημα της σαφούς διακρίσεως των λειτουργιών διοίκησης και εποπτείας της επιχείρησης, με τον κίνδυνο όμως, της επιλεκτικής πληροφόρησης του εποπτεύοντος οργάνου από το εποπτευόμενο διοικητικό όργανο.

1.10. ΕΙΔΙΚΟΤΕΡΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ

Λόγω της ιδιαίτερης μορφής της S.E., καθότι διέπεται μεν από τις διατάξεις του Κανονισμού αλλά οι παραπομπές στα εθνικά δίκαια των κρατών μελών είναι πολύ συχνές, δημιουργούνται διάφορα ζητήματα που έχουν αποτελέσει αντικείμενο συζητήσεων και παρατηρήσεων προς την Επιτροπή. Ακολουθούν δύο εξ αυτών:

1.10.1. ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΚΑΙ ΟΜΙΛΟΙ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

Αν εξαιρέσει κανείς την σύσταση S.E. μέσω συγχώνευσης εταιρειών, με τους υπόλοιπους τρόπους σύστασης, δημιουργείται ένα πλέγμα συνδεδεμένων επιχειρήσεων. Οι οικονομικές καταστάσεις της S.E. υπόκεινται σε ενοποίηση, αλλά παρόλα αυτά ο Κανονισμός δεν περιέχει διατάξεις εταιρικού δικαίου για τους ομίλους επιχειρήσεων. Εξάλλου υφίστανται εθνικά δίκαια (π.χ. το ελληνικό) τα οποία δεν περιέχουν άμεσα νομικό ορισμό της έννοιας του ομίλου και τον αναγνωρίζουν μόνο σε πρακτικό επίπεδο.

Ζήτημα ωστόσο υφίσταται για τα κράτη τα οποία στα εθνικά τους δίκαια διαθέτουν ειδικό δίκαιο συνδεδεμένων επιχειρήσεων (π.χ. Γερμανία και Πορτογαλία). Ειδικότερα ερωτάται αν οι ρυθμίσεις για την σύνδεση, τη δυνατότητα παροχής εντολών προς την εξαρτημένη εταιρεία, την αποζημίωση για την βλάβη που τυχόν η

⁴⁹ Τσιάκα Β. (2009), ό.π. σελ. 54.

εξαρτημένη εταιρεία ή οι μέτοχοι ή οι δανειστές της υφίστανται λόγω της εξάρτησης, τον προσδιορισμό του συμφέροντος του ομίλου κ.λπ. είναι συμβατές με το νομικό καθεστώς της S.E. Γενικά επικρατεί διχογνωμία, αλλά ορθότερο φαίνεται στην περίπτωση που το κυρίαρχο μέρος στη σχέση σύνδεσης είναι η S.E., να εφαρμόζονται οι διατάξεις του ειδικού δικαίου συνδεδεμένων επιχειρήσεων που ισχύουν στο κράτος μέλος.

1.10.2. ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΟ ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ

Η ενιαία φορολογική αντιμετώπιση της SE είναι ένα ζητούμενο του ευρωπαϊκού επιχειρηματικού κόσμου δεδομένου ότι θα την καταστήσει εξόχως ελκυστικότερη. Δεδομένου ότι ο Κανονισμός δεν περιέχει ρυθμίσεις φορολογίας,⁵⁰ και λόγω της αρχής της μη διακριτικής μεταχείρισης σε σχέση με τις εθνικές ανώνυμες εταιρείες, οι SE υπόκεινται στο κοινό φορολογικό καθεστώς που επιβάλλει το εθνικό δίκαιο. Αυτό όπως είναι αναμενόμενο, εντείνει τον φορολογικό ανταγωνισμό και σαφέστατα οδηγεί στο προαναφερθέν «forum shopping»⁵¹. Θετικό ωστόσο κρίνεται, ότι λόγω του ανταγωνισμού, τα τελευταία χρόνια τα κράτη μέλη μειώνουν όλο και περισσότερο τους φορολογικούς συντελεστές για τις επιχειρήσεις, στην προσπάθεια προσέλκυσης κεφαλαίων και ανάπτυξης των επενδύσεων στο έδαφός τους.

Πρέπει επίσης να ληφθεί υπόψη ότι η S.E. οφείλει να υποβάλει αποτελέσματα χρήσης μόνο στο κράτος της καταστατικής της έδρας. Εάν το κράτος αυτό έχει ευνοϊκότερες φορολογικές ρυθμίσεις, ευνοείται το σύνολο της S.E., καθώς στο κράτος αυτό «μεταφέρονται» και τυχόν ζημίες της εταιρείας, από τα υπόλοιπα κράτη μέλη στα οποία μπορεί να δραστηριοποιείται η S.E.⁵²

Ζήτημα έχει τεθεί επίσης και για τα μερίσματα που λαμβάνουν φυσικά πρόσωπα και μικρές επιχειρήσεις, ως μέτοχοι S.E., τα οποία ως γνωστόν όταν φορολογούνται στο κράτος κατοικίας του μετόχου αλλά προέρχονται από S.E. που εδρεύει σε άλλο κράτος μέλος, επιβαρύνονται με υψηλότερο συντελεστή απ' ότι αν προέρχονταν από ημεδαπή εταιρεία.⁵³

⁵⁰ Αιτιολογ. Σκέψη υπ' αρ. 7 Κανονισμού.

⁵¹ Βλ. υποσημείωση υπ' αρ. 30.

⁵² Κουκκουλλή Α. *Επιχειρηματικό όπλο η «Ευρωπαϊκή Εταιρεία»*, συνέντευξη την 25.02.2001 στο περιοδικό Capital.

⁵³ Για περισσότερες πληροφορίες βλ. European Federation of Accountants (2003), *Fee Position Paper on Tax Treatment of the European Company*.

Προκειμένου όμως να ενισχυθεί ο ευρωπαϊκός χαρακτήρας της SE, η Επιτροπή βρίσκεται σε διαβουλεύσεις με τα κράτη μέλη ώστε να συμφωνηθεί ένας ενιαίος φορολογικός συντελεστής για τις SE ή τουλάχιστον μία ενιαία φορολογική βάση, ήτοι ποια εταιρικά κέρδη θα κρίνονται φορολογήσιμα.⁵⁴

Σε κάθε περίπτωση, επειδή το φορολογικό ζήτημα είναι πρωταρχικής σημασίας κατά την λήψη αποφάσεων πριν την σύσταση εταιρειών και κρίνει κατά πολύ την τελική επιλογή της εταιρικής μορφής, την έδρα σύστασης κ.λπ. θετική θα ήταν η υιοθέτηση μίας κεντρικής ευρωπαϊκής κατεύθυνσης, που θα ίσχυε σε όλα τα κράτη μέλη ενιαίως.⁵⁵

1.11. ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ

Με τη θεσμοθέτηση της S.E. παύει να υπάρχει τυχόν ζήτημα λύσης του νομικού προσώπου ως συνέπεια μεταφοράς της έδρας του ή μετατροπής ή συγχώνευσης, ενώ παράλληλα διευκολύνεται η ίδρυση κοινών θυγατρικών από εταιρείες διαφορετικών εθνικοτήτων σε ευρωπαϊκό επίπεδο.

Είναι αξιοσημείωτο ότι σύμφωνα με το άρθρο 17 του Κανονισμού οι διαπολιτειακές συγχωνεύσεις υπάγονται στις ρυθμίσεις της Οδηγίας 78/855/EK της 9^{ης} Οκτωβρίου 1978 περί εσωτερικών συγχωνεύσεων, γεγονός που καθιστά ευχερείς τις ενδοκοινοτικές διαπολιτειακές συγχωνεύσεις.

Παρέχεται η δυνατότητα στις επιχειρήσεις να μη χρειάζεται να συμμορφώνονται στη διαφορετική νομοθεσία των κρατών, όπου βρίσκονται οι θυγατρικές τους, μειώνοντας έτσι το κόστος διοικητικών και άλλων εξόδων. Μερικοί φορείς ισχυρίζονται ότι το καθεστώς της S.E. θα οδηγούσε σε εξοικονομήσεις για τις ευρωπαϊκές επιχειρήσεις ύψους 30 δισεκατομμυρίων Ευρώ ετησίως.⁵⁶

⁵⁴ Κάθε κράτος μέλος χρησιμοποιεί διαφορετικές μεθόδους υπολογισμού της φορολογητέας ύλης.

⁵⁵ Βλ. σχετικά B. Springael (2002) *Taxation Issues and the Single European Company: a Preliminary Look at Societas Europaea*, 14 Euro Watch 1 (κατά τον οποίο, λόγω της απουσίας φορολογικών ρυθμίσεων, η S.E. δεν αποτελεί ενιαία μορφή εταιρικής μορφής, όπως αρχικά είχε υπολογισθεί, αλλά μία «εθνική Ευρωπαϊκή Εταιρεία», καθώς επίσης και C.Hampton (2002), *European Company Law Reforms Make Uneven Progress*, 12 EuroWatch 1, όπου αναφέρεται ότι χωρίς την θέσπιση ενιαίου ευρωπαϊκού φορολογικού καθεστώτος ο θεσμός της S.E. ελάχιστα θα επιτύχει.

⁵⁶ Γνωμοδότηση της Επιτροπής Απασχόλησης και Κοινωνικών Υποθέσεων της 21.06.2001 επί της πρότασης για κανονισμό του Συμβουλίου για το καθεστώς της Ευρωπαϊκής Εταιρείας, Συντάκτης: Toine Manders (European Council, A5-0243/2001, σελ. 22) .

Ειδική μέριμνα, μέσω της Οδηγίας, λαμβάνεται για την προστασία εργαζομένων ώστε να μην καταργηθούν ή απομειωθούν τα δικαιώματα αυτών στις υφιστάμενες εταιρείες που αποτελούν ιδρύτριες της S.E.

Προσφέρεται η δυνατότητα σε ομίλους επιχειρήσεων, αναπτύσσοντας τις δραστηριότητές τους υπό την μορφή της S.E. σε διαφορετικά κράτη μέλη να εστιάζουν σε συγκεκριμένους τομείς ή σε συγκεκριμένο γεωγραφικό εύρος, καθιστώντας πολύ πιο αποτελεσματική και λιγότερο δαπανηρή την διοίκηση του ομίλου, κάτι που οδηγεί σε αύξηση των κερδών.

Μέχρι το 2010 είχαν θεσπισθεί μόλις 613 S.E. στην Ευρωπαϊκή Ένωση, εκ των οποίων οι περισσότερες καταχωρημένες στη Γερμανία και στη Δημοκρατία της Τσεχίας., ενώ σήμερα ο αριθμός τους αγγίζει τις 2.154.⁵⁷

Πράγματι, φαίνεται ότι τα τελευταία χρόνια μεγάλες ευρωπαϊκές εταιρείες δείχνουν ενδιαφέρον για τη νομική μορφή της S.E. και την επιλέγουν.⁵⁸ Ενδεικτικά αναφέρονται παραδείγματα κραταίων εταιρειών ευρωπαϊκών συμφερόντων που έχουν επιλέξει την μορφή της S.E.: Axel Springer, Allianz, BASF, Porsche, Puma, MAN.

Ενδεχομένως τα πλεονεκτήματα της S.E. να αρχίζουν σταδιακά να εκτιμώνται, αφού η S.E. παρέχει μια σχετική ελευθερία ως προς την ίδρυσή της και την κινητικότητα της.⁵⁹ Επιπλέον πολλές εταιρείες χρησιμοποιούν το καταστατικό της S.E. για να αναδείξουν τον ξεχωριστό ευρωπαϊκό χαρακτήρα τους, ενώ ταυτόχρονα την επιλέγουν ως εργαλείο για την ανάπτυξη στρατηγικών διασυννοριακών συγχωνεύσεων.

1.12. ΜΕΙΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ

Η S.E. έχει κατηγορηθεί ότι δεν είναι πλήρως χειραφετημένη από τα εθνικά δίκαια των κρατών μελών, αφού οι παραπομπές σε αυτά είναι συχνές.

Επιπροσθέτως, θα μπορούσε κάποιος να υποστηρίξει ότι παρέχει περιορισμένη καταστατική ελευθερία, αφού ο Κανονισμός επιτρέπει αποκλίσεις μόνο όπου ρητώς το αναφέρει και πάντα εντός του πλαισίου που επιτρέπεται στις A.E. κατά το δίκαιο της καταστατικής έδρας της S.E.

⁵⁷ Σύμφωνα με στοιχεία του Ευρωπαϊκού Συνδικαλιστικού Ινστιτούτου (European Trade Union Institute ETUI), 2014.

⁵⁸ Βλ. σχετικά Πίνακες Β' και Γ' Παραρτήματος.

⁵⁹ Αν και μπορούν να γίνουν πολλά βήματα προς την βελτίωση και απλοποίηση των διατάξεων του Κανονισμού.

Χρησιμοποιεί παραδοσιακά μοντέλα ως προς την εταιρική διοίκηση (ήτοι το μονιστικό ή το δυαδικό), η επιλογή των οποίων καταλείπεται στην βούληση των ιδρυτών της S.E.

Παραδοσιακή επίσης είναι η αντιμετώπιση των αρμοδιοτήτων της Γενικής Συνέλευσης των μετόχων της S.E. στα άρθρα 52-60 του Κανονισμού.

Κριτική έχει δεχθεί ο θεσμός της S.E. αναφορικά και με την έμμεση υιοθέτηση της θεωρίας της πραγματικής έδρας –όπως έχει ανωτέρω αναφερθεί-, διότι ο Κανονισμός βρίσκεται πίσω από τις εξελίξεις που έχει σηματοδοτήσει η νομολογία του Δικαστηρίου, καθώς θεωρείται πλέον σχεδόν αυτονόητο ότι μια εταιρεία μπορεί να έχει την καταστατική της έδρα σε άλλο κράτος μέλος από εκείνο στο οποίο ασκεί την πραγματική της δραστηριότητα. Συνεπώς αναφορικά με το ζήτημα της έδρας, ορισμένες εταιρείες μπορεί να προτιμήσουν να καταφύγουν στην επιλογή των εθνικών εταιρικών μορφών, επωφελούμενες από την σχετική νομολογία που προσφέρει ευελιξία και κινητικότητα.

Η διαδικασία της μεταφοράς της έδρας μπορεί να αξιολογηθεί ως αρκετά περίπλοκη, ενώ ο μη λεπτομερής προσδιορισμός του γενικού συμφέροντος στην περίπτωση άσκησης εναντίωσης εκ μέρους του κράτους προέλευσης κατά την έξοδο της S.E., αποτελεί ανασταλτικό παράγοντα. Επίσης, τυχόν μεταφορά της έδρας πρέπει να συνοδεύεται και από μεταφορά της κεντρικής της διοίκησης, ειδικά η S.E. τίθεται σε εκκαθάριση.

Η απαίτηση για ταύτιση καταστατικής έδρας και τόπου άσκησης της διοίκησης περιορίζει την κινητικότητα της εταιρείας και περιορίζει την ελεύθερη κυκλοφορία των εταιρειών εντός της E.E. Ενδεχομένως να πρέπει να εξετασθεί, σε περίπτωση αναθεώρησης του Κανονισμού, το ζήτημα αποσύνδεσης της καταστατικής έδρας από τον τόπο άσκησης της διοίκησης της εταιρείας.

Τέλος, αν και η παρουσία των εργαζομένων μέσω της ίδρυσης της διαπραγματευτικής ομάδας, φαίνεται να είναι ιδιαίτερα έντονη στην S.E., στην πράξη συχνά εξαντλείται σε μία ετήσια ενημέρωση των εργαζομένων με την παράλληλη εφαρμογή της εκάστοτε ισχύουσας εργατικής νομοθεσίας. Αν η Οδηγία ήθελε να διασφαλίσει τους εργαζομένους, ενδεχομένως να μπορούσε να θέσει ως υποχρεωτική την συμμετοχή

της ανώτερης συνδικαλιστικής οργάνωσης των εργαζομένων κατά τις διαπραγματεύσεις.

Θα λέγαμε ότι ο θεσμός της S.E. περισσότερο θεωρητικά μπορεί να ορισθεί ως ευέλικτο εταιρικό όχημα και εξαιρετικά χρήσιμο εργαλείο, παρά πρακτικά. Σίγουρα δεν έχει καταφέρει να διαδραματίσει σημαντικό ρόλο στην ενοποίηση του ευρωπαϊκού εταιρικού δικαίου, όπως είχε αρχικά υπολογισθεί, ωστόσο δεν πρέπει να παραβλέπεται το γεγονός ότι όλο και περισσότερες μεγάλες διεθνικές επιχειρήσεις ευρωπαϊκών συμφερόντων, ειδικά στον τομέα των ασφαλειών, χρόνο με τον χρόνο επιλέγουν να υιοθετήσουν την μορφή της S.E.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ

«Ο ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΣ ΟΜΙΛΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ ΣΚΟΠΟΥ-ΕΟΟΣ»

2.1. ΕΝΝΟΙΑ ΚΑΙ ΝΟΜΙΚΗ ΦΥΣΗ ΤΟΥ ΕΟΟΣ

Ιστορικά, η πρώτη από τις υπερεθνικές μορφές νομικών προσώπων που θεσμοθετήθηκε από το ευρωπαϊκό δίκαιο είναι ο Ευρωπαϊκός Όμιλος Οικονομικού Σκοπού (ΕΟΟΣ), ο οποίος δημιουργήθηκε με τον Κανονισμό 2137/85 του Συμβουλίου της 25^{ης} Ιουλίου 1985.⁶⁰

Ως μορφή είναι εμπνευσμένος από τον Όμιλο Οικονομικού Σκοπού του γαλλικού εμπορικού δικαίου (Groupement d'Intérêt Économique).⁶¹

Ο ΕΟΟΣ είναι ένα εύπλαστο μόρφωμα συνεργασίας και όχι ολοκλήρωσης. Ο Κανονισμός καταλείπει μεγάλη ελευθερία στα μέλη του ως προς τη διαμόρφωση των σχέσεών τους συνιστώντας έτσι τον ΕΟΟΣ προνομιακή μορφή για τη δημιουργία ευρωπαϊκών κοινοπραξιών.⁶²

Ως νομικός θεσμός, προορίζεται για την διευκόλυνση της διακρατικής συνεργασίας μεταξύ επιχειρήσεων προερχομένων από τα κράτη μέλη, ενισχύοντας σαφώς με αυτόν τον τρόπο την προώθηση της εσωτερικής αγοράς.⁶³

Η συγκεκριμένη νομική οντότητα αποτελεί ένα ομοιόμορφο σχήμα ευρωπαϊκής επιχείρησης⁶⁴ και είναι σημαντικό ότι στον Κανονισμό οι παραπομπές στα εθνικά δίκαια των κρατών μελών είναι αρκετά περιορισμένες και μάλιστα όπου αυτές γίνονται, αφορούν σε ζητήματα που δεν χρειαζόταν ούτως ή άλλως να ρυθμισθούν κατά τρόπο αυτόνομο σε σχέση με τα εθνικά δίκαια.

Σκοπός του ομίλου είναι η διευκόλυνση και η ανάπτυξη των οικονομικών δραστηριοτήτων των μελών του μέσω της συνένωσης των πόρων, δραστηριοτήτων

⁶⁰ OJ L 199, 31.7.1985.

⁶¹ Ο Όμιλος Οικονομικού Σκοπού ή Συμφέροντος έχει οικονομικό σκοπό αλλά όχι απαραίτητα εμπορικό.

⁶² Παμπούκης Χ. κ.ά. (2009),ό.π., σελ. 118.

⁶³ Σινανιώτη-Μαρούδη Α., (2004), *Ευρωπαϊκός Όμιλος Οικονομικού Σκοπού, ΕΟΟΣ, Αφιέρωμα στον Α. Κοτσίρη*, σελ. 951 επ.

⁶⁴ Στο οποίο σαφώς συμβάλλει η επιλογή του κανονισμού ως μέσου ρύθμισης.

και ικανοτήτων. Με τον τρόπο αυτό θα υπάρξουν καλύτερα αποτελέσματα από ότι αν το κάθε μέλος ενεργούσε μεμονωμένα. Ο στόχος του ΕΟΟΣ δεν είναι να πραγματοποιεί ο ίδιος κέρδη, αφού ο ΕΟΟΣ λειτουργεί επικουρικά με την δραστηριότητα των μελών του. Στην περίπτωση που ο ΕΟΟΣ πραγματοποιεί κέρδη, αυτά κατανέμονται μεταξύ των μελών και φορολογούνται ανάλογα.

2.2. Ο ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ 2137/85

Η πρώτη πρόταση του Κανονισμού είχε κατατεθεί από την Επιτροπή, την 15.02.1974 και υφιστάμενη σημαντικές τροποποιήσεις, κατόπιν παρατηρήσεων του Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, ψηφίσθηκε τελικά την 25.07.1985.

Νομιμοποιητική βάση του Κανονισμού είναι το άρθρο 352 ΣΛΕΕ, στο πλαίσιο ενίσχυσης της κοινής αγοράς.

Ο Κανονισμός ρυθμίζει με αρκετά μεγάλη σαφήνεια τα ζητήματα σύστασης, λειτουργίας και λύσης του ΕΟΟΣ.

Για την σύστασή του απαιτούνται δύο τουλάχιστον μέλη, ως εξής:

- α) δύο εταιρείες ή άλλες νομικές οντότητες, που να έχουν την κεντρική τους διοίκηση σε διαφορετικά κράτη μέλη, ή
- β) δύο φυσικά πρόσωπα, που να ασκούν τις δραστηριότητές τους κατά κύριο λόγο στο έδαφος διαφορετικών κρατών μελών, ή
- γ) μία εταιρεία ή άλλη νομική οντότητα και ένα φυσικό πρόσωπο από τα οποία, η μεν πρώτη να έχει την κεντρική της διοίκηση σε κάποιο κράτος μέλος, το δε δεύτερο να ασκεί τις δραστηριότητές του, κατά κύριο λόγο, σε διαφορετικό κράτος μέλος.⁶⁵

Η έννοια της «νομικής οντότητας» και του «φυσικού προσώπου» ορίζεται στην παράγραφο 1 του άρθρου 4 του Κανονισμού και θα αναλυθεί σε επόμενη παράγραφο του παρόντος κεφαλαίου. Απαιτείται πάντως οι οντότητες αυτές να έχουν νομίμως συσταθεί κατά το δίκαιο κρατους μέλους και ταυτόχρονα να έχουν την έδρα τους και την κεντρική τους διοίκηση εντός της Κοινότητας.

⁶⁵ Άρθρο 4 παρ. 2 Κανονισμού.

Πρωταρχική προϋπόθεση για την ίδρυση ΕΟΟΣ είναι ο δεσμός των μελών του με την Ε.Ε. καθώς και ο διακοινοτικός χαρακτήρας.

Στην επωνυμία, υποχρεωτικά πρέπει να αναγράφεται «Ευρωπαϊκός Όμιλος Οικονομικού Σκοπού».⁶⁶

Για την σύσταση του ΕΟΟΣ δεν απαιτείται η καταβολή ελαχίστου κεφαλαίου, ενώ δεν αποκλείονται οι κάθε μορφής εισφορές. Ορίζεται επίσης ότι ο ανώτατος αριθμός ατόμων που μπορεί να απασχολήσει ο ΕΟΟΣ είναι τα 500 άτομα.

Η ίδρυση του ΕΟΟΣ ολοκληρώνεται με την καταχώρησή του στο ειδικό μητρώο του τόπου της καταστατικής έδρας του.⁶⁷ Ακολουθούν οι απαραίτητες δημοσιεύσεις, ενώ για λόγους ενημέρωσης, η σύσταση δημοσιεύεται και στην Επίσημη Εφημερίδα της Ε.Ε.

Ως κεντρικός πυρήνας του κανονιστικού πλαισίου του ΕΟΟΣ θεωρείται η ιδιαιτερότητα του σκοπού του, κάτι το οποίο αναφέρεται και στο σημείο 5 του Προοιμίου του Κανονισμού: *«ο όμιλος διακρίνεται από την εταιρεία, κυρίως, λόγω του σκοπού του, που είναι να διευκολύνει ή να αναπτύσσει μόνο την οικονομική δραστηριότητα των μελών του, για να τους επιτρέπει να αυξάνουν τα κέρδη τους· ότι, λόγω του επικουρικού αυτού χαρακτήρα, αυτή καθαυτή η δραστηριότητα του ομίλου πρέπει να συνδέεται με την οικονομική δραστηριότητα των μελών του και όχι να την αντικαθιστά και στο μέτρο αυτό, για παράδειγμα ο όμιλος δεν μπορεί να ασκεί ο ίδιος, έναντι των τρίτων, ελεύθεριο επάγγελμα δοθέντος ότι ο όρος «οικονομική δραστηριότητα» πρέπει να ερμηνεύεται με την ευρύτερη δυνατή έννοια».*

Δεν πρόκειται λοιπόν για μια μορφή εταιρείας κεφαλαιουχικού χαρακτήρα, αλλά λόγω του «κοινού σκοπού» προσομοιάζει σε προσωπικές εταιρείες.

Αυτός ο «κοινός σκοπός» αποτελεί για τον ΕΟΟΣ δομικό στοιχείο με διπλή λειτουργία: αφενός, καθορίζει τον «προορισμό» των εταιρειών και αφετέρου, προσδιορίζει περιοριστικά τα όρια μέσα στα οποία μπορούν να κινηθούν. Με αυτόν τον τρόπο εταιρικός σκοπός υπερβαίνει τα ατομικά συμφέροντα των εταίρων, τα

⁶⁶ Σημειώνεται ότι η μεταφορά/μετάφραση της επωνυμίας στην γλώσσα κάθε κράτους μέλους μπορεί να οδηγήσει σε ελαφρά διαφοροποίηση του περιεχομένου. Στην συγκεκριμένη μορφή νομικού προσώπου ο νομοθέτης δεν προτίμησε λατινικούς όρους, όπως στις υπόλοιπες μορφές εταιρικών μορφών που εξετάζονται στην παρούσα.

⁶⁷ Άρθρο 6 του Κανονισμού.

κίνητρα ή τις ανάγκες τους, αποκτώντας «υπερατομική» διάσταση. Η «κοινότητα του σκοπού» είναι το θεμελιώδες στοιχείο της εταιρικής σύμβασης.⁶⁸

Η οικονομική δραστηριότητα των μελών του Ομίλου, όπως αποτυπώνεται στο προεκτεθέν κείμενο του Προοιμίου, πρέπει να ερμηνεύεται με ευρεία έννοια. Συνεπώς, σε αυτήν μπορεί να ενταχθεί η άσκηση κάθε δραστηριότητας φυσικών και νομικών προσώπων, ήτοι εμπορικής, επιχειρηματικής, χειροτεχνικής, βιομηχανικής και γεωργικής. Ωστόσο θα πρέπει να αποκλείονται από την ερμηνεία αυτή, σκοποί ιδεολογικοί, φιλανθρωπικοί ή θρησκευτικού χαρακτήρα.

Έναρξη ισχύος του Κανονισμού είχε ορισθεί η 01.07.1989, ήτοι τέσσερα χρόνια μετά την ψήφισή του, ώστε να δοθεί χρόνος στα κράτη μέλη για τις απαιτούμενες, στην εσωτερική τους έννομη τάξη, διαδικασίες.⁶⁹

2.2.1. ΕΚΤΑΣΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΚΟΙΝΟΤΙΚΟΥ ΚΑΙ ΕΘΝΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ

Ο Κανονισμός ρητώς ορίζει ότι εκφεύγουν του πεδίου εφαρμογής του ζητήματα που άπτονται των τομέων του δικαίου της κοινωνικής ασφάλισης, του εργατικού δικαίου του δικαίου του ανταγωνισμού και του δικαίου πνευματικής ιδιοκτησίας.⁷⁰

Επιπλέον, παραπέμπει σε διάφορα σημεία του, στο εθνικό δίκαιο του κράτους της καταστατικής έδρας (π.χ. ως προς την διαδικασία εκκαθάρισης του ΕΟΟΣ, για θέματα αφερεγγυότητας και παύσης πληρωμών).

Συνεπώς, είναι ευκρινές ότι εφαρμόζεται ο Κανονισμός κατ' αρχήν και σε επικουρική βάση, δηλαδή όπου υπάρχει ρητή παραπομπή ή όπου υφίσταται κενό ρύθμισης, εφαρμόζεται το εθνικό δίκαιο της καταστατικής έδρας.

Σημειώνεται ότι ο Κανονισμός στο άρθρο 41 επιβάλλει στα κράτη μέλη την θέσπιση ορισμένων μέτρων για συγκεκριμένα θέματα (π.χ. δημιουργία μητρώου ΕΟΟΣ και θέσπιση κανόνων διαδικασίας καταχώρησης), χωρίς όμως να εμποδίζει ή να περιορίζει τον εθνικό νομοθέτη να λαμβάνει μέτρα που δεν ρυθμίζονται από τον

⁶⁸ Γιαννοπούλου Ζωή (2012), *Η εταιρική συμμετοχή σε ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΟΜΙΛΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ ΣΚΟΠΟΥ με έδρα την Ελλάδα*, Θεσσαλονίκη, Εκδόσεις Σάκουλα, σελ. 37.

⁶⁹ Η εφαρμογή του Κανονισμού στην Ελλάδα επιτυγχάνεται με το Π.Δ. 38/92. Ακόμα μια φορά η Ελλάδα καθυστέρησε μόλις τρία χρόνια (!) να εκπληρώσει την υποχρέωση λήψης των απαραίτητων εθνικών νομοθετικών μέτρων.

⁷⁰ Βλ. Προοίμιο Κανονισμού.

Κανονισμό και δεν αντίκεινται στις διατάξεις του, πολύ δε περισσότερο, να ασκεί την ευχέρεια ρύθμισης που κατ' εξουσιοδότηση του επιτρέπει ο Κανονισμός.⁷¹

2.2.2. ΙΕΡΑΡΧΗΣΗ ΚΑΝΟΝΩΝ ΚΑΙ ΕΡΜΗΝΕΙΑ

Από την μελέτη του Κανονισμού, καθίσταται σαφές ότι ο ΕΟΟΣ διέπεται από το εξής τρίπτυχο δικαίων, με την εξής σειρά ιεράρχησης: α) τις διατάξεις του Κανονισμού, β) ο εθνικό δίκαιο της καταστατικής έδρας και γ) το καταστατικό του.

Στην 4^η αιτιολογική σκέψη του Κανονισμού γίνεται αναφορά σε ευρεία ελευθερία κατά την διαμόρφωση των συμβατικών σχέσεων. Δεδομένης όμως της ρύθμισης των θεμάτων του ΕΟΟΣ από τον ίδιο τον Κανονισμό, ή από το εθνικό δίκαιο στο οποίο παραπέμπει, δεν μπορεί να θεωρηθεί ως ακριβής η έννοια της ευρείας συμβατικής ελευθερίας.

Ωστόσο, ως προς την σχέση προτεραιότητας μεταξύ της ελευθερίας των μελών, κατά τη διαμόρφωση της σύμβασης έναντι των διατάξεων αναγκαστικού χαρακτήρα του εθνικού δικαίου, υπερισχύει η σύμβαση σύστασης, όπου ο Κανονισμός κάνει ευθεία παραπομπή στο καταστατικό του ΕΟΟΣ. Ως προς την προτεραιότητα των ενδοτικής φύσεως διατάξεων του Κανονισμού σχετικά με την σύμβαση σύστασης του ΕΟΟΣ έναντι των αναγκαστικής φύσεως διατάξεων του εσωτερικού δικαίου, προτεραιότητα έχουν οι πρώτες. Και αυτό διότι τυχόν εφαρμογή των αναγκαστικής φύσεως διατάξεων κάθε έννομης τάξης θα κατακερματίσει την ιδέα του Κανονισμού, ως ομοιόμορφου σχήματος.⁷²

2.3. Η ΝΟΜΙΚΗ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΕΟΟΣ

Σύμφωνα με τον Κανονισμό, ο ΕΟΟΣ εφόσον έχει συσταθεί σύμφωνα με τις διατάξεις του, έχει την ικανότητα να είναι, ιδίω ονόματι, υποκείμενο πάσης φύσεως δικαιωμάτων και υποχρεώσεων, να συνάπτει συμβάσεις ή να επιχειρεί άλλες δικαιοπραξίες και να παρίσταται επί δικαστηρίου από την ημέρα της εγγραφής του στο μητρώο.⁷³

Από τη διατύπωση του νομοθέτη καταλαβαίνει κανείς ότι δεν θέλησε ρητά να αποδώσει νομική προσωπικότητα στον ΕΟΟΣ. Το εάν ένας ΕΟΟΣ έχει ή όχι νομική

⁷¹ Γιαννοπούλου Ζωή (2012), ό.π. σελ. 16.

⁷² Γιαννοπούλου Ζωή (2012), ό.π. σελ. 18.

⁷³ Άρθρο 1 παρ. 2 Κανονισμού.

προσωπικότητα ρυθμίζεται από το εθνικό δίκαιο. Παρόλα αυτά οι νομικές δυνατότητες του ΕΟΟΣ ως φορέα δικαιωμάτων και υποχρεώσεων, όπως περιγράφονται στον Κανονισμό συμπίπτουν με τα κύρια χαρακτηριστικά του νομικού προσώπου.

Ο ΕΟΟΣ είναι αυτόνομος φορέας ευθύνης για τις αναλαμβανόμενες από αυτόν υποχρεώσεις και δεσμεύσεις. Λόγω όμως της σπουδαιότητας του προσωπικού στοιχείου στο συγκεκριμένο είδος νομικού προσώπου, καθώς επίσης και λόγω της μη υποχρέωσης ύπαρξης κεφαλαίου για τον σχηματισμό του, ο Κανονισμός επεκτείνει την ευθύνη για τα χρέη του ΕΟΟΣ και στα μέλη του, τα οποία ευθύνονται αλληλεγγύως και απεριόριστα.⁷⁴ Ωστόσο, σύμφωνα με το άρθρο 24 παρ. 3 του Κανονισμού, δεν είναι δυνατόν για τους τρίτους να στραφούν έναντι των μελών του ΕΟΟΣ πριν οχλήσουν τον ίδιο τον ΕΟΟΣ.

Τέλος, τονίζεται ότι για την ολοκλήρωση σύστασης του ΕΟΟΣ, είναι απαραίτητη η καταχώρησή του στο Μητρώο του κράτους της καταστατικής του έδρας, άλλως θεωρείται ως μη συσταθείς.

2.4. Η ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΗ ΔΟΜΗ ΤΟΥ ΕΟΟΣ

Όπως έχει ήδη αναφερθεί ο ΕΟΟΣ είναι μέσο εταιρικής συνεργασίας. Σκοπός του είναι η διευκόλυνση των επιχειρηματικών σχεδίων των μελών της. Προϋποτίθεται λοιπόν, ότι τα μέλη του ανέπτυσαν οικονομικές δραστηριότητες και πριν την σύστασή του. Αναγκαστικά, οι κινήσεις του ΕΟΟΣ συνδέονται άμεσα με την δράση των μελών του, ώστε τα μέλη να διευκολύνουν και να αναπτύσσουν το επιχειρηματικό πλάνο τους. Ο ΕΟΟΣ δεν μπορεί να χρησιμοποιηθεί δηλαδή ως οργανωτική μορφή διεύθυνσης και ελέγχου των δραστηριοτήτων των μελών του ούτε ως οργανωτική μορφή κυρίαρχης επιχείρησης.

Ως προς την δομική του οργάνωση, αυτή μπορεί να διαμορφωθεί ελεύθερα από τα μέλη του, με την υποχρέωση όμως ότι θα υφίστανται τουλάχιστον δύο όργανα στην εσωτερική οργάνωση του ΕΟΟΣ: τα συλλογικώς ενεργούντα μέλη και ο ή οι διαχειριστές, τα οποία θα εκτεθούν κατωτέρω στην παράγραφο 2.9. του παρόντος κεφαλαίου.⁷⁵

⁷⁴ Ο.π. άρθρο 24 παρ. 1.

⁷⁵ Ο.π. άρθρο 16.

2.5. Η ΕΔΡΑ ΤΟΥ ΕΟΟΣ

Η έδρα του ΕΟΟΣ αναφέρεται στο άρθρο 12 του Κανονισμού και πρέπει σε κάθε περίπτωση να βρίσκεται εντός της Ε.Ε. Πιο συγκεκριμένα, ως έδρα πρέπει ορίζεται:

- α) είτε ο τόπος όπου ευρίσκεται η κεντρική διοίκηση του ΕΟΟΣ
- β) είτε ο τόπος όπου ένα από τα μέλη του ΕΟΟΣ έχει την κεντρική του διοίκηση ή, εάν πρόκειται για φυσικό πρόσωπο, ασκεί κατά κύριο λόγο τη δραστηριότητά του υπό την προϋπόθεση ότι και ο ΕΟΟΣ ασκεί στον τόπο αυτό πραγματική δραστηριότητα.

Με την διατύπωση αυτή, είναι σαφές ότι ουσιαστικά ο Κανονισμός υιοθετεί την θεωρία της πραγματικής έδρας, διότι κάνει λόγο για την κεντρική διοίκηση και την άσκηση πραγματικής δραστηριότητας του ΕΟΟΣ στο κράτος της έδρας του.

Η ανωτέρω διάταξη, σε συνδυασμό με την παράγραφο 1 του άρθρου 2 του Κανονισμού, που ορίζει ότι το εθνικό δίκαιο που θα εφαρμόζεται επικουρικά, είναι αυτό του κράτους της καταστατικής έδρας, οδηγεί στο συμπέρασμα ότι τυχόν μεταφορά της έδρας του ΕΟΟΣ σε άλλο κράτος μέλος, συνεπάγεται και την αλλαγή του εφαρμοστέου εθνικού δικαίου.

Η μεταφορά της έδρας του ΕΟΟΣ σε άλλο κράτος μέλος είναι δυνατή, σύμφωνα με το άρθρο 14 του Κανονισμού και μάλιστα δεν επιφέρει λύση και ανασύσταση το ΕΟΟΣ. Για να πραγματοποιηθεί η μεταφορά της έδρας και για λόγους προστασίας των τρίτων που τυχόν επηρεάζονται από την μεταφορά αυτή, λόγω της παρεπόμενης αλλαγής του εθνικού εφαρμοστέου δικαίου, κατά τα προεκτεθέντα (όπως πιστωτές, εργαζόμενοι), θα πρέπει να συνταχθεί σχετικό σχέδιο μεταφοράς και να κατατεθεί στο Μητρώο που βρίσκεται καταχωρημένος ο ΕΟΟΣ, ώστε οι ενδιαφερόμενοι να λάβουν γνώση. Δύο μήνες μετά την καταχώρηση του σχεδίου μεταφοράς, απαιτείται η λήψη ομόφωνης απόφασης των μελών του ΕΟΟΣ για την μεταφορά.⁷⁶ Η μεταφορά της έδρας θεωρείται τελεσθείσα από την ημερομηνία εγγραφής του ΕΟΟΣ στο μητρώο του κράτους της νέας του έδρας.

Ο Κανονισμός προβλέπει ότι τα εθνικά δίκαια μπορούν να περιέχουν ρυθμίσεις, που να επιτρέπουν σε μία αρμόδια εθνική αρχή να αντισταχθεί στην μεταφορά της έδρας,

⁷⁶ Ο.π. άρθρο 14.

για λόγους δημοσίου συμφέροντος, η οποία συνεπάγεται τη μεταβολή του εφαρμοζομένου δικαίου, αναφορικά με τους ΕΟΟΣ, που είναι εγγεγραμμένοι στο οικείο μητρώο του κράτους, στο οποίο ανήκει η αρχή αυτή.⁷⁷

2.6. ΔΙΑΤΥΠΩΣΕΙΣ ΔΗΜΟΣΙΟΤΗΤΑΣ

Για να εξασφαλίζεται η προστασία των τρίτων, απαιτείται να δίνεται ευρεία δημοσιότητα στις πράξεις του ομίλου και τα μέλη του να ευθύνονται απεριορίστως και αλληλεγγύως για τα χρέη του, στα οποία περιλαμβάνονται και οι φορολογικές οφειλές και οι οφειλές προς οργανισμούς κοινωνικών ασφαλίσεων, χωρίς ωστόσο η αρχή αυτή να θίγει την ευχέρεια αποκλεισμού ή περιορισμού, με τη σύναψη ειδικής σύμβασης μεταξύ του ομίλου και ενός τρίτου, της ευθύνης ενός ή περισσότερων μελών του για ένα συγκεκριμένο χρέος.

Πιο συγκεκριμένα, η ιδρυτική σύμβαση του ΕΟΟΣ, υποχρεωτικά καταχωρείται στο εθνικό μητρώο ΕΟΟΣ του κράτους της καταστατικής έδρας.⁷⁸ Η καταχώρηση στο μητρώο έχει συστατικό χαρακτήρα και μόνο μετά την καταχώρηση ο ΕΟΟΣ μπορεί να αποκτήσει νομική προσωπικότητα (εάν βέβαια έχει αποφασισθεί ότι θα έχει). Το καθεστώς, πριν την ολοκλήρωση του συστατικού χαρακτήρα διατυπώσεων δημοσιότητας (δηλαδή καταχώρηση στο μητρώο), κρίνεται βάσει των όσων ορίζει το εθνικό δίκαιο του κράτους της καταστατικής έδρας του ΕΟΟΣ.

Στο μητρώο ΕΟΟΣ πρέπει επίσης να καταχωρούνται τυχόν τροποποιήσεις του καταστατικού του, δημιουργία ή κατάργηση καταστημάτων του ΕΟΟΣ, ο διορισμός και η παύση των διαχειριστών, η μεταβίβαση μερίδας συμμετοχής, η απόφαση για την μεταφορά της έδρας της εταιρείας και φυσικά η λύση αυτού.

Επιπλέον, κάθε κατάσταση του ΕΟΟΣ, που βρίσκεται σε ένα κράτος μέλος εκτός του κράτους της έδρας, εγγράφεται στα μητρώα του εν λόγω κράτους.⁷⁹

Η καταχώρηση στο μητρώο αρκεί, για να θεωρείται μία από τις ανωτέρω πράξεις, συντελεσθείσα. Δεν αρκεί όμως για να αντιταχθεί έναντι των τρίτων, γεγονός λογικό, αφού δεν είναι εφικτό να γνωρίζει ο οποιοσδήποτε, ανά πάσα στιγμή, ποιες πράξεις του ΕΟΟΣ έχουν καταχωρηθεί στο μητρώο. Γι' αυτό, οι εν λόγω μεταβολές της

⁷⁷ Τέτοια ρύθμιση δεν υφίσταται στο ελληνικό δίκαιο.

⁷⁸ Κάθε κράτος μέλος ακολουθεί διαφορετικό τρόπο τήρησης του Μητρώου, π.χ. στην Γαλλία τηρείται αποκεντρωμένο μητρώο ΕΟΟΣ, ενώ στο Ηνωμένο Βασίλειο τηρείται κεντρικό μητρώο.

⁷⁹ Ο.π. άρθρο 10.

κατάστασης του ΕΟΟΣ δημοσιεύονται στο σχετικό επίσημο δελτίο δημοσίευσης του κράτους της καταστατικής έδρας του.

Για λόγους ενημερωτικούς, η σύσταση και η λύση του ΕΟΟΣ, πρέπει τέλος, να δημοσιεύονται και στην Επίσημη Εφημερίδα της Ε.Ε.

2.7. ΕΤΑΙΡΙΚΗ ΜΟΡΦΗ ΤΩΝ ΜΕΛΩΝ ΕΟΟΣ

Ως προς το ποια εθνικά μορφώματα μπορούν να είναι μέλη του ΕΟΟΣ, ο Κανονισμός υιοθετεί την πιο ευρεία εκδοχή που θα μπορούσε. Μέλη του ΕΟΟΣ μπορούν να γίνουν οι εταιρείες υπό την έννοια του άρθρου 54 ΣΛΕΕ⁸⁰ αλλά και λοιπές νομικές οντότητες ιδιωτικού ή δημοσίου δικαίου. Οι οντότητες αυτές θα πρέπει να έχουν νομίμως συσταθεί κατά το δίκαιο κράτους μέλους και να έχουν την έδρα τους και την κεντρική τους διοίκηση εντός της Ε.Ε.

Καθίσταται σαφές ότι ο νομοθέτης αποφεύγει να αναφέρει περιοριστικά τις εταιρικές μορφές που μπορούν να γίνουν μέλη του ΕΟΟΣ, ούτως ώστε να συμπεριλάβει πολλά είδη εταιρειών που διαφέρουν από κράτος μέλος σε κράτος μέλος. Συμπεριλαμβάνει έτσι ακόμα και νομικές οντότητες χωρίς νομική προσωπικότητα (η γερμανική *Offene Handels Gesellschaft*, η ολλανδική *Venootschap onder firma*, η ιταλική *societa semplice*).⁸¹ Σε κάθε περίπτωση πάντως οι νομικές οντότητες θα πρέπει να έχουν οικονομική δραστηριότητα για να δύνανται να γίνουν μέλη του ΕΟΟΣ.

2.8. ΦΥΣΙΚΑ ΠΡΟΣΩΠΑ ΩΣ ΜΕΛΗ ΕΟΟΣ

Ο Κανονισμός ρητά επιτρέπει την συμμετοχή φυσικών προσώπων στον ΕΟΟΣ. Προϋπόθεση ωστόσο αποτελεί, αυτά να ασκούν οικονομική δραστηριότητα πριν την προσχώρησή τους στον ΕΟΟΣ. Το είδος της δραστηριότητάς τους είναι ευρύ και μπορεί να συνίσταται στην άσκηση κάποιας βιομηχανικής, εμπορικής, βιοτεχνική ή γεωργικής δραστηριότητα ή κάποιου ελευθερίου επαγγέλματος ή παροχής άλλων υπηρεσιών πάντα με τόπο άσκησης αυτών των υπηρεσιών εντός της Ε.Ε.

Για κάποιους, η διάταξη του άρθρου 4 παρ. 1 περ. β' του Κανονισμού, υποκρύπτει και μία ακόμα προϋπόθεση για την συμμετοχή φυσικού προσώπου στον ΕΟΟΣ, αυτή της υπηκοότητας κράτους μέλους της Ε.Ε. Μια τέτοια ερμηνεία της διάταξης μάλλον

⁸⁰ «Ως εταιρείες νοούνται οι εταιρείες αστικού ή εμπορικού δικαίου, συμπεριλαμβανομένων των συνεταιρισμών και των άλλων νομικών προσώπων δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου, με εξαίρεση εκείνων που δεν επιδιώκουν κερδοσκοπικό σκοπό.».

⁸¹ Παμπούκης Χ. κ.ά. (2009), ό.π., σελ. 118.

θεωρείται λανθασμένη. Εάν ο νομοθέτης επιθυμούσε την ύπαρξη του πρόσθετου κριτηρίου της υπηκοότητας, θα το ανέφερε ρητώς. Επιπρόσθετα, αυτή η ερμηνεία δεν συμβαδίζει σε καμία περίπτωση με το όλο πνεύμα του ΕΟΟΣ, ως μέσου προώθησης της ενιαίας αγοράς.

Συνεπώς, ως προσφορότερο κριτήριο προβάλλει η άσκηση της δραστηριότητας εντός της Ε.Ε., με την έννοια βέβαια της πραγματικής ανάπτυξης δραστηριότητας και όχι απλώς την ύπαρξη εγκατάστασης.⁸²

2.9. ΤΑ ΟΡΓΑΝΑ ΤΟΥ ΕΟΟΣ

Όπως έχει προαναφερθεί, η διαρθρωτική δομή του ΕΟΟΣ, καθορίζεται ελεύθερα από τα μέλη του και αποτυπώνεται στην σύμβαση σύστασής του. Ο Κανονισμός στο άρθρο 16, θέτει απλά ως υποχρέωση, στον ΕΟΟΣ να υφίστανται τουλάχιστον δύο όργανα: τα συλλογικώς ενεργούντα μέλη και ο διαχειριστής. Τα υπόλοιπα τελούν υπό την βούληση των μελών του ΕΟΟΣ.

Η ελευθερία που δίνει ο νομοθέτης για το συγκεκριμένο ζήτημα, ανταποκρίνεται στην λειτουργία του ΕΟΟΣ, ως «εταιρικού σχήματος πολλαπλής χρήσεως».

➤ Τα συλλογικώς ενεργούντα μέλη του ΕΟΟΣ:

Αναφορικά με την αρμοδιότητα των συλλογικώς ενεργούντων μελών, ο Κανονισμός αρκείται στην γενική διατύπωση ότι «δύνανται να λαμβάνουν οποιαδήποτε απόφαση για την πραγματοποίηση του σκοπού του ομίλου»⁸³.

Κρίνεται λοιπόν σκόπιμο, το καταστατικό του ΕΟΟΣ, να οριοθετεί με μεγαλύτερη εξειδίκευση το εύρος των αρμοδιοτήτων κάθε οργάνου.

Σε γενικά πλαίσια πάντως, λόγω της φύσεως του συλλόγου των μελών, ο οποίος ομοιάζει με την συνέλευση των εταίρων στις προσωπικές εταιρείες,⁸⁴ υποστηρίζεται ότι το συλλογικό όργανο προΐσταται της διοίκησης και είναι αρμόδιο για την άσκηση

⁸² Σωτηρόπουλος Γ. (2001) *Το δίκαιο των προσωπικών εταιρειών II*, σελ. 835.

⁸³ Άρθρο 16 παρ. 2 του Κανονισμού.

⁸⁴ Η διαβούλευση των μελών του συλλογικώς ενεργούντος οργάνου, σκοπίμως δεν ονομάστηκε στον Κανονισμό «συνέλευση» ή «γενική συνέλευση των μελών», για να μην θεωρηθεί ότι απαιτείται συνάντησή τους σε έναν τόπο καθώς και η εφαρμογή καθιερωμένων κανόνων του εθνικού δικαίου της έδρας του ΕΟΟΣ που ισχύουν για τις γενικές συνελεύσεις, βλ. Γιαννοπούλου Ζωή (2012), ό.π. σελ. 155.

ελέγχου επί των πράξεων του διαχειριστή.⁸⁵ Εξάλλου, η έλλειψη στον Κανονισμό, εκτενούς αναφοράς για την λειτουργία του συλλογικού οργάνου, δικαιολογείται από τον ιδιαίτερο χαρακτήρα του ΕΟΟΣ, χωρίς αυτό να συνεπάγεται ανεξέλεγκτη δράση του οργάνου. Σε καμία περίπτωση φυσικά, το συλλογικό όργανο δεν μπορεί να εκπροσωπήσει τον ΕΟΟΣ, αφού αυτό αποτελεί αποκλειστική αρμοδιότητα του διαχειριστή.

Καταρχήν, ισχύει η αρχή της ισότητας, σε σχέση με το δικαίωμα ψήφου στο συλλογικό όργανο, ήτοι κάθε μέλος έχει μία ψήφο. Λόγω δε, του προσωπικού χαρακτήρα του ΕΟΟΣ, το δικαίωμα συναρτάται κατ' αρχήν με την ιδιότητα του μέλους και όχι με το ποσοστό της οικονομικής του συμμετοχής στον ΕΟΟΣ. Όμως, δεν απαγορεύεται η απονομή περισσότερων ψήφων με το καταστατικό, αρκεί αυτή η απονομή να μην οδηγεί σε απόκτηση πλειοψηφίας.⁸⁶

➤ **Ο διαχειριστής:**

Η διαχείριση του ΕΟΟΣ ανήκει αποκλειστικά στον διαχειριστή, ο οποίος ορίζεται με το καταστατικό ή με απόφαση των συλλογικώς ενεργούντων μελών του ΕΟΟΣ.

Στην έννοια της διαχείρισης υπάγεται τόσο η λήψη και εκτέλεση αποφάσεων που αφορούν στη συγκρότηση και οργάνωση του ΕΟΟΣ, όσο και η προώθηση του σκοπού του και περιλαμβάνει όλες τις διαχειριστικές, εσωτερικά και εξωτερικά πράξεις.⁸⁷

Ο Κανονισμός επιτρέπει τον ορισμό περισσότερων, του ενός, διαχειριστών. Στην περίπτωση αυτή το καταστατικό του ΕΟΟΣ θα πρέπει να προβλέπει εάν οι διαχειριστές δεσμεύουν τον ΕΟΟΣ ατομικά ή από κοινού⁸⁸. Σε περίπτωση που το καταστατικό δεν διευκρινίζει το προαναφερθέν στοιχείο, τεκμαίρεται ότι οι διαχειριστές μπορούν να δρουν ατομικά.⁸⁹

Νομικό πρόσωπο δύναται να ορισθεί διαχειριστής, εφόσον ρητά το προβλέπει το εθνικό δίκαιο του κράτους της καταστατικής έδρας του ΕΟΟΣ, με την προϋπόθεση

⁸⁵ Ο νομοθέτης άλλωστε, θέλοντας να θέσει ορισμένες δικλείδες ασφαλείας, ρητά απαιτεί στο άρθρο 17 παρ. 1 του Κανονισμού, την ύπαρξη ομοφωνίας για την λήψη απόφασης στα πιο «σοβαρά» θέματα του ΕΟΟΣ, όπως είναι η τροποποίηση του καταστατικού, η μεταφορά της έδρας του κ.λπ.

⁸⁶ Άρθρο 17 παρ. 1 του Κανονισμού.

⁸⁷ Γιαννοπούλου Ζωή (2012), ό.π. σελ. 168.

⁸⁸ Έχοντας έτσι γνήσια συνεκπροσώπηση.

⁸⁹ Ο.π. άρθρο 20 παρ. 1.

διορισμού φυσικού προσώπου, που θα το αντιπροσωπεύει κατά την άσκηση των καθηκόντων του στο διαχειριστικό όργανο του ΕΟΟΣ.

Τέλος, χρήσιμο κρίνεται να γίνει αναφορά στην «Αυτοδιαχείριση του ΕΟΟΣ». Πιο συγκεκριμένα, ο Κανονισμός δεν ορίζει ρητά, εάν υποχρεωτικό στοιχείο της επιλογής διαχειριστή, αποτελεί το κριτήριο της ιδιότητας του μέλους. Μπορεί να διορισθεί διαχειριστής ένας τρίτος, μη μέλος του ΕΟΟΣ ή όχι;

Ορθότερη θεωρείται η καταφατική απάντηση, δεδομένου ότι εάν ο νομοθέτης επιθυμούσε την υιοθέτηση αυτοδιαχείρισης του ΕΟΟΣ, θα το ανέφερε ρητώς στο κείμενο του Κανονισμού, θέτοντας τον περιορισμό ύπαρξης της ιδιότητας του μέλους, για να εκλεγεί κάποιος, διαχειριστής του ΕΟΟΣ.⁹⁰ Η διατύπωση του Κανονισμού είναι γενική, δίνοντας στα μέλη την ελευθερία να επιλέξουν τα ίδια εάν επιθυμούν την αυτοδιαχείριση ή την τριτοργάνωση του ΕΟΟΣ.

2.10. ΛΥΣΗ ΤΟΥ ΕΟΟΣ

Ο ΕΟΟΣ μπορεί να λυθεί με απόφαση των μελών του (ομόφωνη ή όπως έχει ορισθεί στο καταστατικό του), είτε λόγω παρέλευσης της διάρκειάς του, είτε λόγω πραγμάτωσης ή μη συνέχισης του σκοπού για τον οποίο έχει συσταθεί ο ΕΟΟΣ, είτε για κάποιον άλλον λόγο τον οποίο έχουν συμφωνήσει τα μέλη στο καταστατικό του ΕΟΟΣ.⁹¹

Επιπλέον, η λύση του ΕΟΟΣ μπορεί να επιδιωχθεί δικαστικά, είτε από κάθε μέλος, για λόγους που προβλέπονται στο καταστατικό ή για σπουδαίο λόγο, είτε από οποιονδήποτε τρίτο που έχει έννομο συμφέρον είτε από αρμόδια αρχή για τους λόγους που ρητά αναφέρονται στο άρθρο 32 του Κανονισμού.

Στο σημείο αυτό παρατηρείται ότι η τρίτη παράγραφος του άρθρου 31 του Κανονισμού ορίζει πως ο ΕΟΟΣ μπορεί, επίσης, να διαλύεται με απόφαση των μελών του ή του εναπομένοντος μέλους, όταν απωλεσθεί η διακοινοτική ιδιότητά του. Ο τρόπος που είναι διατυπωμένη η διάταξη, ισοδυναμεί με δυνητική λήψη απόφασης, ακόμα και αν χαθεί το στοιχείο της διακοινοτικής ιδιότητας του ΕΟΟΣ. Αυτό όμως ανατρέπεται από την διατύπωση του άρθρου 32 παρ. 1 του Κανονισμού, περί

⁹⁰ Άλλωστε μερίμνησε, στο άρθρο 19 παρ. 1 εδ.2 του Κανονισμού, να παραθέσει τα ασυμβίβαστα που απαγορεύουν την απόκτηση της ιδιότητας του διαχειριστή ΕΟΟΣ.

⁹¹ Ο.π. άρθρο 31.

δικαστικής διάλυσης του ΕΟΟΣ, αφού σε περίπτωση μη διακοινοτικής ιδιότητας, ο ΕΟΟΣ διαλύεται και τίθεται σε εκκαθάριση. Συνεπώς, στο άρθρο 31 παρ. 3 η απόφαση των μελών θα πρέπει υποχρεωτικώς να ληφθεί και όχι δυνητικώς.

Τα έννομα αποτελέσματα της λύσεως του ΕΟΟΣ ρυθμίζονται με περιεκτικό τρόπο στο άρθρο 35 του Κανονισμού, σύμφωνα με το οποίο, η λύση του ΕΟΟΣ επιφέρει την εκκαθάρισή του, μέχρι το πέρας της οποίας ο ΕΟΟΣ διατηρεί τη νομική προσωπικότητά του. Τα ζητήματα διαδικασίας της εκκαθάρισης καταλείπονται στο εθνικό δίκαιο της καταστατικής έδρας του ΕΟΟΣ.

2.11. ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΗ ΜΕΤΑΧΕΙΡΙΣΗ ΤΟΥ ΕΟΟΣ

Το άρθρο 40 του Κανονισμού ορίζει ότι για τα κέρδη που προκύπτουν από την δραστηριότητα του ΕΟΟΣ φορολογούνται μόνο τα μέλη του. Επιπλέον, στην σκέψη υπ' αρ. 14 του Προοιμίου του Κανονισμού, αναφέρεται ότι τα κέρδη⁹² που προέρχονται από την δραστηριότητα του ΕΟΟΣ, καταλογίζονται στα μέλη του.

2.11.1. ΑΡΧΗ ΤΗΣ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΗΣ ΔΙΑΦΑΝΕΙΑΣ

Βάσει των ως άνω αναφερθέντων, εφαρμόζεται η αρχή της φορολογικής διαφάνειας, σύμφωνα με την οποία ο ΕΟΟΣ δεν έχει φορολογική υποχρέωση για τα κέρδη⁹³ του αλλά αυτή επιβάλλεται άμεσα στα μέλη του κατά το λόγο συμμετοχής τους στον ΕΟΟΣ, σύμφωνα με την σύμβαση του ΕΟΟΣ, άλλως κατ' ισομοιρίαν.⁹⁴

2.11.2. ΑΡΧΗ ΤΗΣ ΕΛΑΦΙΚΟΤΗΤΑΣ

Το άρθρο 40 δεν προσδιορίζει το κράτος μέλος, στο οποίο πρέπει να φορολογηθεί το κέρδος από τον ΕΟΟΣ που αντιστοιχεί σε κάθε μέλος του. Για να προσδιορισθεί το κράτος που θα φορολογήσει τα κέρδη και να αποφευχθεί η διπλή φορολόγηση των κερδών, τηρείται η αρχή της εδαφικότητας. Σύμφωνα με την αρχή αυτή, τα κέρδη του ΕΟΟΣ θα φορολογούνται μόνο στο κράτος της καταστατικής έδρας αυτού, εκτός εάν η δραστηριότητα του ΕΟΟΣ ασκείται και σε άλλο κράτος μέλος με την μορφή σταθερής μόνιμης εγκατάστασης. Στην περίπτωση αυτή το κράτος μέλος της

⁹² Ορθότερη η χρήση του όρου «αποτελέσματα», ούτως ώστε να περιλαμβάνει και τις ζημιές.

⁹³ Ο.π. υποσημ. 45.

⁹⁴ Γιαννοπούλου Ζωή (2012), ό.π. σελ. 207.

σταθερής μόνιμης εγκατάστασης θα επιβάλλει φορολογία στα εισοδήματα που προέκυψαν εντός των συνόρων του.⁹⁵

2.12. ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ ΕΟΟΣ

Πολύ θετική και φιλελεύθερη μπορεί να χαρακτηριστεί η επιλογή του Κανονισμού να επιτρέπει να γίνουν μέλη ενός ΕΟΟΣ πολλές μορφές εθνικών εταιρειών. Επιτρέπει έτσι το συνδυασμό πληθώρας εταιρειών και διευκολύνει την ίδρυση ενός ΕΟΟΣ.

Η θέσπιση του ΕΟΟΣ συντελεί επίσης στη μείωση των νομικών, φορολογικών ή ψυχολογικών δυσκολιών που συναντούν τα φυσικά πρόσωπα, οι εταιρείες και οι άλλες οντότητες του ευρωπαϊκού χώρου όταν συνεργάζονται και πέραν των συνόρων του κράτους στο οποίο δραστηριοποιούνται.

Για ορισμένους θα μπορούσε να θεωρηθεί μειονέκτημα, ότι βάσει του Κανονισμού, περιορίζεται σημαντικά η συμβατική ελευθερία των μελών του κατά την σύναψη της σύμβασης σύστασης του ΕΟΟΣ. Ωστόσο, αυτό μάλλον θα έπρεπε να θεωρηθεί ως πλεονέκτημα, εάν σκεφθεί κανείς ότι για τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις που εισέρχονται με απειρία στον θεσμό του ΕΟΟΣ και έρχονται σε επαφή με άγνωστες για αυτές έννομες τάξεις, η μεγάλης έκτασης ρύθμιση από τον Κανονισμό αποτελεί προστατευτικό πλέγμα, ενισχύοντας τον χαρακτήρα του ΕΟΟΣ ως υπερεθνικού θεσμού καθώς και την ασφάλεια και εμπιστοσύνη μεταξύ των συνεργαζομένων μελών του.

Μέχρι σήμερα έχουν συσταθεί στην Ε.Ε. συνολικά 2291 ΕΟΟΣ. Τις πρώτες θέσεις στην σύσταση κατέχουν οι πιο εύρωστες οικονομικά χώρες της Ε.Ε. (η Γερμανία με 385, η Γαλλία με 306, η Ολλανδία με 198, το Ηνωμένο Βασίλειο με 241, η Ιταλία με 208).⁹⁶

Ενδιαφέρον παρουσιάζει το γεγονός ότι ο ΕΟΟΣ, ως μορφή σύμπραξης εταιρειών, έχει προτιμηθεί για την κατάρτιση σχεδίων διαπεριφερειακής συνεργασίας για την συμμετοχή, βάσει των σχεδίων αυτών, στις δράσεις της κοινοτικής περιφερειακής πολιτικής. Εξασφαλίζεται με αυτόν τον τρόπο, η συνεργασία ιδιωτικού και δημοσίου τομέα, αφού στις δράσεις της κοινοτικής περιφερειακής πολιτικής, εμπλέκονται

⁹⁵ Lemeunier F.(1999), *Groupement d'Intérêt Économique*, αρ. 2241, σελ. 228.

⁹⁶ Στοιχεία από την ιστοσελίδα www.libertas-institut.com.

πολιτικοί, κοινωνικοί και οικονομικοί παράγοντες της περιφερειακής ανάπτυξης, περιλαμβανομένων των αρχών της τοπικής αυτοδιοίκησης.⁹⁷

Στο ανωτέρω πλαίσιο αναφέρονται ενδεικτικά οι περιπτώσεις: του ΕΟΟΣ Euroregion (με την συνεργασία περιφερειακών φορέων Βρυξελλών, Κεντ, Nord-PasdeCalais, Φλάνδρας και Βαλλονίας για θέματα έρευνας και ανάπτυξης των τεχνολογιών, του περιβάλλοντος και του τουρισμού), του ΕΟΟΣ Sud-Mont Blanc (με σύμπραξη ιταλικής εταιρείας και γαλλικού δήμου για την από κοινού διαχείριση διασυνοριακής έκτασης χιονοδρομιών) και του ΕΟΟΣ Eurodevelopment (με τη συνεργασία χρηματοπιστωτικών εταιρειών εγκατεστημένων σε διάφορα κράτη μέλη, στις οποίες συμμετέχουν τοπικοί δημόσιοι φορείς).

Ο θεσμός του ΕΟΟΣ μπορεί να λοιπόν να θεωρηθεί, ως ένας αρκετά επιτυχημένος θεσμός, δυστυχώς όμως όχι με την ίδια απήχηση σε όλα τα κράτη μέλη.

2.13. ΜΕΙΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ ΕΟΟΣ

Κατά το άρθρο 3 παρ. 2 του Κανονισμού, ο ΕΟΟΣ δεν έχει τη δυνατότητα να ασκήσει άμεσα ή έμμεσα διοίκηση και έλεγχο στις δραστηριότητες των μελών του, ούτε να κατέχει άμεσα ή έμμεσα μερίδια ή μετοχές των μελών του. Εκ της φύσεώς του άλλωστε ο ΕΟΟΣ, έχει σκοπό περιορισμένο, υποτελή και επικουρικό. Δρα πάντα σχετιζόμενος με τα μέλη του.

Ο περιορισμός αυτός θα μπορούσε να χαρακτηριστεί υπερβολικός, αφού έχει ως συνέπεια να αποκλείει τη χρήση του ΕΟΟΣ ως εταιρεία χαρτοφυλακίου και τη χρήση του ως επικεφαλής κοινοπραξίας συγκεντρωτικού χαρακτήρα.⁹⁸

Επιπλέον, η ανάγκη διακοινοτικού χαρακτήρα για την σύσταση του ΕΟΟΣ ενδεχομένως να προκαλεί σκεπτικισμό στα υποψήφια μέλη.

Τέλος, η επιτυχία του θεσμού κυρίως στα οικονομικώς ισχυρά κράτη μέλη, ενδεχομένως να υποδεικνύει ότι στα λιγότερο εύρωστα κράτη, η συγκεκριμένη νομική οντότητα δεν προσφέρει τα κατάλληλα κίνητρα για να την επιλέξουν οι εγχώριές τους επιχειρήσεις. Παρόλο που δεν υφίσταται υποχρέωση καταβολής ελαχίστου κεφαλαίου, κάτι που θα μπορούσε να αποτελέσει πόλο έλξης των

⁹⁷ Γιαννοπούλου Ζωή (2012), ό.π. σελ. 235.

⁹⁸ Παμπούκης Χ. κ.ά. (2009), *Δίκαιο Διεθνών Συναλλαγών*, Αθήνα, Νομική Βιβλιοθήκη, σελ 119.

ΥΠΕΡΕΘΝΙΚΕΣ ΜΟΡΦΕΣ ΕΤΑΙΡΕΙΩΝ ΣΕ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ. ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ &
ΜΕΙΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ

μικρομεσαίων επιχειρήσεων, πρέπει να συνυπολογίζεται ότι τα μέλη του ΕΟΟΣ ευθύνονται αλληλεγγύως και απεριορίστως για τα χρέη του.⁹⁹

⁹⁹ Μάλιστα σύμφωνα με το άρθρο 26 του Κανονισμού και εφόσον δεν υφίσταται άλλη διάταξη στο καταστατικό του ΕΟΟΣ, τα νεοεισερχόμενα μέλη του ευθύνονται και για τα τυχόν προϋφιστάμενα χρέη του ΕΟΟΣ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΤΟ

«Η ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ»

3.1. Ο ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ 1435/2003 ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ (ΕΣΕ)

Οι συνεταιρισμοί¹⁰⁰ διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στην οικονομική και βιομηχανική πραγματικότητα της Ε.Ε. Εντός της Ε.Ε. δραστηριοποιούνται περίπου 250.000 συνεταιρισμοί, οι οποίοι κατέχονται από περίπου 140 εκατομμύρια πολίτες (από τους οποίους ένας στους τρεις είναι Ευρωπαίος πολίτης) και δημιουργούν 4,8 εκατομμύρια θέσεις εργασίας.

Επιπλέον, οι συνεταιρισμοί κατέχουν μεγάλο μερίδιο αγοράς σε νευραλγικούς τομείς της βιομηχανίας στην πλειοψηφία των κρατών μελών, όπως είναι: ο αγροτικός τομέας (83% στις Κάτω Χώρες, 79% στην Φινλανδία, 55% στην Ιταλία και 50% στην Γαλλία), η δασική εκμετάλλευση (60% στην Σουηδία και 31% στην Φινλανδία), ο τραπεζικός τομέας (50% στην Γαλλία, 37% στην Κύπρο, 35% στην Φινλανδία, 31% στην Αυστρία και 21% στην Γερμανία), ο τομέας λιανικών πωλήσεων (οι καταναλωτικοί συνεταιρισμοί κατέχουν το 36% στην Φινλανδία και το 20% στην Σουηδία), ο τομέας φαρμακευτικών προϊόντων και φροντίδας υγείας (21% στην Ισπανία και 18% στο Βέλγιο) και ο τομέας τεχνολογίας. Στην Ιταλία οι συνεταιρισμοί αντιπροσωπεύουν ποσοστό 15% της συνολικής οικονομίας.¹⁰¹

Παραδοσιακά, οι συνεταιρισμοί αποτελούνται από ομάδες προσώπων ή νομικές οντότητες που λειτουργούν με βάση ιδιαίτερες αρχές που διαφέρουν από εκείνες άλλων οικονομικών φορέων. Σε αυτές περιλαμβάνονται η αρχή της δημοκρατικής διάρθρωσης και ελέγχου και η διανομή των καθαρών κερδών της οικονομικής χρήσης με βάση την ισότητα. Καθίσταται συνεπώς εμφανές ότι οι ιδιαίτερες αρχές των συνεταιρισμών διαφέρουν από εκείνες άλλων οικονομικών φορέων.

¹⁰⁰ Ως συνεταιρισμός ορίζεται η αυτόνομη ένωση προσώπων, τα οποία συνεταιρίζονται εθελοντικά, προκειμένου να ικανοποιήσουν τις κοινές τους οικονομικές, κοινωνικές και πολιτιστικές φιλοδοξίες και ανάγκες, μέσω μιας επιχείρησης η ιδιοκτησία της οποίας είναι συλλογική και στην οποία η εξουσία ασκείται με δημοκρατικές διαδικασίες.

¹⁰¹ Στοιχεία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, διαθέσιμα στην επίσημη ιστοσελίδα της (<http://ec.europa.eu>).

Η Ε.Ε. επιθυμώντας να εξασφαλίσει ίσους όρους ανταγωνισμού και να προαγάγει την οικονομική της ανάπτυξη, αποφάσισε ότι θα πρέπει να προσφέρει στους συνεταιρισμούς, οι οποίοι αποτελούν μια γενικά αποδεκτή οργανωτική μορφή σε όλα τα κράτη μέλη, κατάλληλα νομικά μέσα, ικανά να διευκολύνουν τις διασυνοριακές δραστηριότητές τους. Τα Ηνωμένα Έθνη ενθάρρυναν όλες τις κυβερνήσεις να εξασφαλίσουν ένα ευμενές περιβάλλον στο οποίο οι συνεταιρισμοί θα μπορούν να συμμετέχουν, με ίσους όρους, με άλλες μορφές επιχειρήσεων¹⁰².

Οι θεσμοθετημένες ευρωπαϊκές μορφές εταιρειών κρίθηκε ότι δεν καλύπτουν τις ανάγκες των συνεταιρισμών. Πιο συγκεκριμένα, η ευρωπαϊκή εταιρεία λειτουργεί κατά τα πρότυπα της ανώνυμης εταιρείας. Η εταιρική αυτή μορφή δεν προσιδιάζει στα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά των συνεταιρισμών. Ο ευρωπαϊκός όμιλος οικονομικού σκοπού επιτρέπει στις επιχειρήσεις την από κοινού προώθηση ορισμένων τομέων δραστηριοτήτων με ταυτόχρονη διατήρηση της αυτονομίας τους, αλλά δεν ανταποκρίνεται στις ιδιομορφίες της συνεταιριστικής επιχειρηματικότητας.

Προκειμένου να καλυφθεί το κενό αυτό και να δοθεί ώθηση στο θεσμό που συνεταιρισμού, η Ε.Ε. προέβη στην θέσπιση της Ευρωπαϊκής Συνεταιριστικής Εταιρείας (ΕΣΕ) μέσω του Κανονισμού (ΕΚ) 1435/2003 του Συμβουλίου της 22ας Ιουλίου 2003 «περί του καταστατικού της Ευρωπαϊκής Συνεταιριστικής Εταιρείας»¹⁰³ και της Οδηγίας 2003/72/ΕΚ του Συμβουλίου της 22ας Ιουλίου 2003 «για τη συμπλήρωση του καταστατικού του ευρωπαϊκού συνεταιρισμού όσον αφορά το ρόλο των εργαζομένων»¹⁰⁴.

Ο κύριος σκοπός του Κανονισμού είναι να καταστήσει δυνατή τη σύσταση ΕΣΕ από φυσικά πρόσωπα που διαμένουν σε διαφορετικά κράτη μέλη ή από νομικές οντότητες που έχουν συσταθεί κατά το δίκαιο διαφορετικών κρατών μελών. Θα καταστήσει επίσης δυνατή τη σύσταση ΕΣΕ διά συγχωνεύσεως δύο συνεταιρισμών που προϋπάρχουν ή διά μετατροπής ενός εθνικού συνεταιρισμού σε ΕΣΕ χωρίς προηγούμενη λύση του, εφόσον ο συνεταιρισμός αυτός έχει την καταστατική έδρα του και την κεντρική του διοίκηση σε ένα κράτος μέλος και εγκατάσταση ή θυγατρική σε άλλο κράτος μέλος.

¹⁰² Βλ. στοιχ. 6 Προοιμίου Κανονισμού.

¹⁰³ ΟJ L 207 της 18.08.2003.

¹⁰⁴ ΟJ L 207 της 18.08.2003.

Η νομική βάση θέσπισης του Κανονισμού είναι το άρθρο 352 ΣΛΕΕ, όπως και στις υπόλοιπες εταιρικές μορφές που εξετάζονται στην παρούσα εργασία. Ωστόσο, στην προκειμένη περίπτωση υπήρξε έντονη διαφωνία του Κοινοβουλίου περί μη νομίμου βάσεως του Κανονισμού. Η διαφωνία αυτή έφτασε μέχρι το Δικαστήριο, στο οποίο προσέφυγε το Κοινοβούλιο με αίτημα ακύρωσης του Κανονισμού.¹⁰⁵

Πιο συγκεκριμένα, την 6 Μαρτίου 1992 η Επιτροπή υπέβαλε στο Συμβούλιο την αρχική της πρόταση για τον Κανονισμό της ευρωπαϊκής συνεταιριστικής εταιρείας. Η πρόταση αυτή στηριζόταν στο άρθρο 100 Α της Συνθήκης ΣΕΚ.¹⁰⁶

Την 6 Ιουλίου 1993 η Επιτροπή, μετά από την πρώτη ανάγνωση από το Κοινοβούλιο, ενέκρινε την τροποποιημένη πρόταση της και τη διαβίβασε στο Συμβούλιο. Κατόπιν των τροποποιήσεων των Συνθηκών με τη Συνθήκη του Μάαστριχτ και με τη Συνθήκη του Άμστερνταμ, προσαρμόστηκε η νομική βάση, ώστε να είναι άρθρο 95 ΣΕΚ. Η ορθότητα της νομικής αυτής βάσης έγινε δεκτή και με τη γνώμη του Κοινοβουλίου.

Το 2002, στα πλαίσια του Συμβουλίου, αποφασίστηκε αντικατάσταση του άρθρου 95 ΣΕΚ ως νομικής βάσης από το άρθρο 308 ΣΕΚ.¹⁰⁷

Κατόπιν της αλλαγής αυτής, το Συμβούλιο αποφάσισε να διαβουλευτεί και πάλι με το Κοινοβούλιο. Την 14 Μαΐου 2003 το Κοινοβούλιο γνωμοδότησε ότι ως νομική βάση πρέπει να επανέλθει το άρθρο 95 ΣΕΚ. Με την άποψη αυτή συμφώνησε και η Επιτροπή.

Παρόλα αυτά, την 22 Ιουλίου 2003 το Συμβούλιο ενέκρινε τον Κανονισμό, έχοντας ως νομική βάση το άρθρο 308 ΣΕΚ.

Το Κοινοβούλιο, κρίνοντας ότι το Συμβούλιο εσφαλμένως δεν χρησιμοποίησε ως νομική βάση το άρθρο 95 ΣΕΚ (σημερινό άρθρο 114 ΣΛΕΕ), παρακάμπτοντας έτσι την συνήθη νομοθετική διαδικασία, προσέφυγε ενώπιον του Δικαστηρίου την 14.10.2003.¹⁰⁸

¹⁰⁵ C-436/03 της 02.05.2006 (Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο κατά του Συμβουλίου).

¹⁰⁶ Το οποίο με την Συνθήκη του Μάαστριχτ και τη Συνθήκη του Άμστερνταμ αναριθμήθηκε σε άρθρο 95 ΕΚ και σήμερα ισχύει ως άρθρο 114 ΣΛΕΕ.

¹⁰⁷ Σημερινό άρθρο 352 ΣΛΕΕ.

¹⁰⁸ Με διάταξη του Προέδρου του Δικαστηρίου της 9ης Μαρτίου 2004, επιτράπηκε στην Επιτροπή να παρέμβει υπέρ του Κοινοβουλίου. Με την ίδια διάταξη επιτράπηκε η παρέμβαση του Βασιλείου της Ισπανίας και του Ηνωμένου Βασιλείου της Μεγάλης Βρετανίας και Βόρειας Ιρλανδίας υπέρ του Συμβουλίου.

Ο βασικός ισχυρισμός του Κοινοβουλίου συνίσταται στο ότι η έννοια «προσέγγιση» του άρθρου 95 ΣΕΚ¹⁰⁹ καλύπτει όχι μόνο τα μέτρα για την εξάλειψη των εμποδίων που οφείλονται στις διαφορές μεταξύ των εθνικών εννόμων τάξεων, αλλά και τα μέτρα που αποσκοπούν στην υπέρβαση των γεωγραφικών ορίων των εθνικών εννόμων τάξεων στο μέτρο που είναι αναγκαίο για την εγκαθίδρυση και τη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς. Η προσέγγιση δηλαδή των νομοθεσιών των κρατών μελών μπορεί επίσης να πραγματοποιείται με τη συμπλήρωση των εθνικών νομοθεσιών χάρη στη δημιουργία νομικών μορφών του ευρωπαϊκού δικαίου. Στην περίπτωση της ΕΣΕ, η προσέγγιση των νομοθεσιών των κρατών μελών είναι αναγκαία για τη δημιουργία και τη διαχείριση των διευρωπαϊκών συνεταιρισμών.

Επιπλέον ισχυρίζεται ότι, το άρθρο 308 ΣΕΚ¹¹⁰ δεν αποτελεί την ενδεδειγμένη νομική βάση για την έκδοση του προσβαλλόμενου κανονισμού, διότι η χρήση της διάταξης αυτής ως νομικής βάσης προϋποθέτει κυρίως ότι η Συνθήκη ΣΕΚ¹¹¹ δεν προβλέπει καμία ειδική εξουσία δράσης για την επίτευξη του επιδιωκόμενου σκοπού, πράγμα που όμως δεν συμβαίνει εν προκειμένω. Η ευρωπαϊκή συνεταιριστική εταιρία δεν αποτελεί, κατά το Κοινοβούλιο, νέα εταιρική μορφή που να μην έχει καμία σχέση με τα προβλεπόμενα από τις νομοθεσίες των κρατών μελών, διότι ο προσβαλλόμενος κανονισμός δεν περιλαμβάνει πλήρη ρύθμιση για την οργάνωση της, αλλά ρυθμίζει την οργανωτική δομή της παραπέμποντας απλώς συστηματικά στο εφαρμοστέο δίκαιο του κράτους μέλους της καταστατικής έδρας της.

Το Συμβούλιο από την πλευρά του υποστήριξε ότι ο προσβαλλόμενος κανονισμός δημιουργεί νέα νομική μορφή, που έχει ευρωπαϊκή διάσταση και προστίθεται στις συνεταιριστικές εταιρείες που προβλέπουν τα εθνικά δίκαια. Εξάλλου, το άρθρο 95 ΣΕΚ δεν αποτελεί τη μόνη νομική βάση που μπορεί να χρησιμοποιηθεί για την εγκαθίδρυση της εσωτερικής αγοράς. Η προληπτική προσέγγιση των νομοθεσιών επιτρέπεται μεν, αλλά προϋποθέτει ότι τα κράτη μέλη είναι σε θέση να την πραγματοποιήσουν. Αυτό όμως δεν συμβαίνει στην περίπτωση της δημιουργίας μιας παράλληλης κοινοτικής οντότητας.

Ουσιαστικά, το Δικαστήριο λοιπόν, κλήθηκε να αποφανθεί επί των προϋποθέσεων εφαρμογής του άρθρου 308 ΣΕΚ. Στο πλαίσιο της ανάλυσης αυτής, εν συνεχεία θα

¹⁰⁹ Σημερινό άρθρο 114 ΣΛΕΕ.

¹¹⁰ Σημερινό άρθρο 352 ΣΛΕΕ.

¹¹¹ Σήμερα ΣΛΕΕ.

έπρεπε να εξακριβωθεί αν ο κανονισμός μπορούσε να στηριχτεί στο άρθρο 95 της ΣΕΚ.¹¹²

Το Δικαστήριο έκρινε ότι η χρήση του άρθρου 308 ΣΕΚ ως νομικής βάσης για μια πράξη δικαιολογείται μόνον όταν καμία άλλη διάταξη της Συνθήκης δεν παρέχει στα κοινοτικά όργανα την αναγκαία αρμοδιότητα για την έκδοση της πράξης αυτής. Τα κριτήρια εφαρμογής του άρθρου 308 ΣΕΚ είναι τα εξής:

Α) η ενέργεια της Κοινότητας να θεωρείται αναγκαία για την πραγματοποίηση ενός από τους στόχους της στο πλαίσιο της κοινής αγοράς και,

Β) να μην προβλέπονται από τη ΣΕΚ οι προς τον σκοπό αυτό απαιτούμενες εξουσίες.

Καθίσταται σαφές ότι το άρθρο 308 ΣΕΚ, ως νομική βάση, έχει επικουρικό χαρακτήρα έναντι άλλων διατάξεων, π.χ. έναντι του άρθρου 95 ΣΕΚ.

Το Δικαστήριο κατέληξε ότι δεν πρέπει να γίνει δεκτό πως ο προσβαλλόμενος κανονισμός αποσκοπεί στην προσέγγιση των νομοθεσιών των κρατών μελών που εφαρμόζονται στις συνεταιριστικές εταιρείες, αφού δεν τροποποιεί τα ισχύοντα εθνικά δίκαια, αλλά ότι αποσκοπεί στη δημιουργία μιας νέας μορφής συνεταιριστικής εταιρείας, η οποία προστίθεται στις μορφές που προβλέπονται από τα εθνικά δίκαια. Συνεπώς το άρθρο 95 ΣΕΚ δεν θα αποτελούσε σωστή νομιμοποιητική βάση και ορθώς το Συμβούλιο χρησιμοποίησε ως νομική βάση το άρθρο 308 ΣΕΚ.

Αφού επελύθη και το ανωτέρω ζήτημα τέθηκε σε ισχύ ο Κανονισμός και η ΕΣΕ αποτέλεσε την Τρίτη υπερεθνική μορφή εταιρείας που θεσμοθετήθηκε με ενωσιακό κείμενο.

Η ΕΣΕ¹¹³ έχει νομική προσωπικότητα, το κεφάλαιό της αντιπροσωπεύεται από τα μερίδια των μελών της και ανέρχεται στο ποσό των Ευρώ 30.000 τουλάχιστον.¹¹⁴ Σημαντικό είναι ότι υφίστανται ρυθμίσεις συμμετοχής των εργαζομένων, αφού ο Κανονισμός λειτουργεί ως ένα ενιαίο κείμενο με την Οδηγία 2003/72/ΕΚ.

¹¹² Προτάσεις της Γενικής Εισαγγελέως CHRISTINE STIX-HACKL της 12ης Ιουλίου 2005.

¹¹³ Ο ευρωπαϊκός όρος είναι εκφρασμένος στην λατινική γλώσσα ως «Societas Cooperativa Europaea» και είναι γνωστός με την συντομογραφία SCE. Είναι προφανές ότι ακολουθείται το πρότυπο της Ευρωπαϊκής Εταιρείας (SE).

¹¹⁴ Ωστόσο, εάν η νομοθεσία κράτους μέλους προβλέπει υψηλότερο καλυφθέν κεφάλαιο για νομικές οντότητες που ασκούν ορισμένα είδη δραστηριοτήτων, αυτή η νομοθεσία διέπει και τις ΕΣΕ που έχουν την καταστατική έδρα τους στο εν λόγω κράτος μέλος. (άρθρο 3 παρ. 3 του Κανονισμού).

Διαρθρωτικά η ΕΣΕ ομοιάζει κατά πολύ με την S.E., αφού σε βασικά σημεία λειτουργίας της επαναλαμβάνονται οι ίδιες διατάξεις με αυτές της S.E., διαμορφωμένες βέβαια κατάλληλα για να εξυπηρετήσουν τον σκοπό της συγκεκριμένης εταιρικής μορφής.

Ενδεχομένως να προτιμήθηκε αυτή η οδός εκ μέρους του νομοθέτη, λόγω της μεγαλύτερης πιθανότητας να επιτευχθεί άμεσα συμφωνία των κρατών μελών επί του κειμένου του Κανονισμού, αφού παραπλήσια θέματα είχαν ήδη συζητηθεί στα πλαίσια υιοθέτησης της S.E.

3.2. ΣΥΣΤΑΣΗ ΕΣΕ

Μία ΕΣΕ σύμφωνα με το άρθρο 2 του Κανονισμού μπορεί να συσταθεί ως εξής:

- από πέντε τουλάχιστον φυσικά πρόσωπα, τα οποία διαμένουν σε δύο τουλάχιστον κράτη μέλη,
- από πέντε τουλάχιστον φυσικά πρόσωπα και εταιρείες κατά την έννοια του άρθρου 48 δεύτερο εδάφιο της ΣΕΚ,¹¹⁵ καθώς και άλλες νομικές οντότητες δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου, συσταθείσες σύμφωνα με το δίκαιο ενός κράτους μέλους, εφόσον, αντιστοίχως, διαμένουν σε δύο τουλάχιστον διαφορετικά κράτη μέλη ή διέπονται από το δίκαιο δύο τουλάχιστον διαφορετικών κρατών μελών,
- από εταιρείες¹¹⁶ κατά την έννοια του άρθρου 48 δεύτερο εδάφιο της συνθήκης¹¹⁷ και άλλες νομικές οντότητες δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου συσταθείσες σύμφωνα με το δίκαιο ενός κράτους μέλους, που διέπονται από το δίκαιο τουλάχιστον δύο διαφορετικών κρατών μελών,
- με συγχώνευση συνεταιρισμών που έχουν συσταθεί σύμφωνα με το δίκαιο ενός κράτους μέλους και έχουν την καταστατική έδρα τους και την κεντρική τους διοίκηση στην Κοινότητα, υπό τον όρο ότι τουλάχιστον δύο από αυτούς διέπονται από το δίκαιο δύο διαφορετικών κρατών μελών,

¹¹⁵ Σημερινό άρθρο 54 ΣΛΕΕ.

¹¹⁶ Σημειώνεται ότι δεν ορίζεται ακριβής αριθμός, όπως στις προηγούμενες δύο περιπτώσεις, τεκμαίρεται λοιπόν ότι οι εταιρείες πρέπει να είναι τουλάχιστον δύο.

¹¹⁷ Ο.π. υποσημ. υπ' αρ. 65.

- με μετατροπή συνεταιρισμού που έχει συσταθεί σύμφωνα με το δίκαιο ενός κράτους μέλους και έχει την καταστατική του έδρα και την κεντρική του διοίκηση στην Κοινότητα αν έχει, από διετίας τουλάχιστον, εγκατάσταση ή θυγατρική υπαγόμενη στο δίκαιο άλλου κράτους μέλους.

Επισημαίνεται ότι ένα κράτος μέλος μπορεί να προβλέπει ότι μια νομική οντότητα που δεν έχει την κεντρική της διοίκηση στην Ε.Ε. μπορεί να συμμετάσχει στη σύσταση μιας ΕΣΕ εφόσον έχει συσταθεί σύμφωνα με το δίκαιο κράτους μέλους, έχει την καταστατική έδρα της στο εν λόγω κράτος μέλος και διατηρεί πραγματικό και συνεχή δεσμό με την οικονομία κράτους μέλους.

Σε κάθε περίπτωση, για να καταχωρηθεί μία ΕΣΕ θα πρέπει να έχει συναφθεί συμφωνία για τις ρυθμίσεις σχετικά με το ρόλο των εργαζομένων σε αυτήν, σύμφωνα με το άρθρο 4 της οδηγίας 2003/72/EK, ή να έχει ληφθεί απόφαση σύμφωνα με το άρθρο 3 παράγραφος 6 της οδηγίας, ή να έχει λήξει η περίοδος των διαπραγματεύσεων σύμφωνα με το άρθρο 5 της οδηγίας χωρίς να συναφθεί συμφωνία.¹¹⁸

Επιπλέον επιβάλλεται προληπτικός έλεγχος του καταστατικού, από την αρμόδια αρχή καταχώρησης κάθε κράτους μέλους, σύμφωνα με τον προληπτικό έλεγχο που προβλέπει κάθε εθνική νομοθεσία για την καταχώρηση καταστατικού ανώνυμης εταιρείας.

3.2.1. ΕΙΔΙΚΟΤΕΡΑ Η ΣΥΣΤΑΣΗ ΔΙΑ ΣΥΓΧΩΝΕΥΣΗΣ

Η συγχώνευση για την δημιουργία ΕΣΕ μπορεί να λάβει χώρα με δύο τρόπους: δι' απορροφήσεως, οπότε ο απορροφών συνεταιρισμός λαμβάνει πλέον την μορφή της ΕΣΕ και δια συστάσεως νέου νομικού προσώπου, το οποίο λαμβάνει την μορφή της ΕΣΕ.

Το διευθυντικό ή διοικητικό όργανο κάθε συγχωνευόμενου συνεταιρισμού συντάσσει σχέδιο συγχώνευσης, το οποίο δημοσιεύεται (για την ενημέρωση των τρίτων και των πιστωτών του, οι οποίοι δύνανται να εναντιωθούν) και τελεί υπό την έγκριση της Γενικής Συνέλευσης. Το εφαρμοστέο δίκαιο είναι το εθνικό δίκαιο περί συγχωνεύσεως ανωνύμων εταιρειών του κράτους μέλους της καταστατικής έδρας κάθε συγχωνευόμενου συνεταιρισμού.

¹¹⁸ Άρθρο 11 παρ. 2 του Κανονισμού.

Απαραίτητο στοιχείο του σχεδίου συγχώνευσης, μεταξύ άλλων είναι η πρόβλεψη συμφωνίας με τους εργαζομένους, όπως αυτοί εκπροσωπούνται δια της διαπραγματευτικής τους ομάδας, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην Οδηγία 2003/72/ΕΚ.

Για την νόμιμη ολοκλήρωση της συγχώνευσης απαιτείται η έκδοση σχετικού πιστοποιητικού από την αρμόδια αρχή κάθε κράτους μέλους, εφαρμόζοντας τις διατάξεις του εθνικού δικαίου περί συγχωνεύσεων. Τυχόν αντίθεση αρμόδιας αρχής κράτους μέλους για επικείμενη συγχώνευση, μπορεί να βασισθεί μόνο σε λόγους δημοσίου συμφέροντος, επί της οποίας (αντίθεσης) αποφαίνεται η αρμόδια εθνική δικαστική αρχή.¹¹⁹

3.2.2. ΕΙΔΙΚΟΤΕΡΑ Η ΣΥΣΤΑΣΗ ΔΙΑ ΜΕΤΑΤΡΟΠΗΣ

Για την μετατροπή εθνικής συνεταιριστικής εταιρείας σε ΕΣΕ είναι απαραίτητη η, από το διοικητικό ή το διευθυντικό όργανο της εταιρείας, σύνταξη σχεδίου μετατροπής, το οποίο εν συνεχεία δημοσιεύεται. Αυτό το σχέδιο μετατροπής καθώς και το καταστατικό της υπό σύσταση ΕΣΕ, υποβάλλονται προς έγκριση στην Γενική Συνέλευση της εταιρείας.

Προβλέπεται επίσης, η ανάγκη πιστοποίησης τήρησης της σχέσης ανταλλαγής των μεριδίων του καλυφθέντος κεφαλαίου και το ύψος οποιασδήποτε χρηματικής αντιστάθμισης, από ανεξάρτητους εμπειρογνώμονες οι οποίοι ορίζονται από την αρμόδια αρχή που ορίζει το εθνικό δίκαιο κάθε κράτους μέλους (διοικητική ή δικαστική).

Τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις του υπό μετατροπή συνεταιρισμού όσον αφορά και τις ατομικές και τις συλλογικές συνθήκες απασχόλησης που πηγάζουν από την εθνική νομοθεσία και πρακτική και τις ατομικές συμβάσεις ή σχέσεις εργασίας οι οποίες υφίστανται κατά την ημερομηνία της καταχώρησης, μεταβιβάζονται αυτοδικαίως στην ΕΣΕ.¹²⁰

Ο Κανονισμός, στο άρθρο 35 παρ. 2, ρητώς απαγορεύει την χρήση της διαδικασίας συστάσεως δια μετατροπής, ως προκάλυμμα για την μεταφορά της έδρας του συνεταιρισμού από το ένα κράτος μέλος στο άλλο.

¹¹⁹ Ο.π. άρθρο 21.

¹²⁰ Ο.π. άρθρο 35 παρ. 8.

3.3. Η ΚΑΤΑΣΤΑΤΙΚΗ ΕΔΡΑ ΤΗΣ ΕΣΕ

Ο Κανονισμός υιοθετεί (εκ πρώτης όψεως τουλάχιστον), την λύση της καταστατικής έδρας σχετικά με τις ΕΣΕ υπό την επιφύλαξη των νομοθεσιών των κρατών μελών, χωρίς αυτό να προεξοφλεί τις μελλοντικές επιλογές για άλλα κοινοτικά κείμενα εταιρικού δικαίου.¹²¹

Υποκρύπτεται ωστόσο και η τήρηση της θεωρίας της πραγματικής έδρας, δεδομένου ότι απαιτείται στην καταστατική έδρα της ΕΣΕ να υφίσταται και η κεντρική της διοίκηση. Κράτος μέλος μπορεί, επιπροσθέτως, να επιβάλει σε ΕΣΕ καταχωρημένη στο έδαφός του την υποχρέωση να έχει την κεντρική της διοίκηση και την καταστατική της έδρα στον ίδιο τόπο.¹²²

3.3.1. ΜΕΤΑΦΟΡΑ ΤΗΣ ΕΔΡΑΣ

Η καταστατική έδρα της ΕΣΕ μπορεί να μεταφερθεί σε άλλο κράτος μέλος χωρίς η μεταφορά αυτή να συνεπάγεται τη λύση ή τη δημιουργία νέου νομικού προσώπου. Η νέα έδρα της εταιρείας πρέπει και πάλι φυσικά, να συμπίπτει με τον τόπο όπου βρίσκεται η κεντρική διοίκηση.

Το διευθυντικό ή διοικητικό όργανο και σε αυτή την περίπτωση καταρτίζει σχετική έκθεση, αφού έχει μάλιστα ολοκληρώσει τις διαδικασίες διαπραγμάτευσης με την ειδική διαπραγματευτική ομάδα των εργαζομένων (βάσει της οδηγίας 2003/72/EK), η οποία δημοσιεύεται προς εξασφάλιση των πιστωτών και όσων έχουν έννομο συμφέρον. Η έκθεση αυτή τελεί υπό την έγκριση της Γενικής Συνέλευσης.

Εν συνεχεία, η ΕΣΕ οφείλει να αποδείξει ότι, σε σχέση με τις υποχρεώσεις της που γεννήθηκαν πριν από τη δημοσίευση της πρότασης μεταφοράς, τα συμφέροντα των πιστωτών και των λοιπών δικαιούχων έναντι της (περιλαμβανομένων των δημόσιων οντοτήτων), προστατεύονται επαρκώς σύμφωνα με τις διατάξεις που προβλέπονται από το κράτος μέλος στο οποίο ευρίσκεται η καταστατική έδρα της ΕΣΕ προ της μεταφοράς.

Η αρμόδια αρχή του κράτους μέλους της καταστατικής έδρας οφείλει να εκδώσει πιστοποιητικό για το «καλώς έχειν» της μεταφοράς, ούτως ώστε το αρμόδιο μητρώο

¹²¹ Βλ. στοιχ. 14 του Προοιμίου του Κανονισμού.

¹²² Άρθρο 6 του Κανονισμού.

του κράτους της νέας καταστατικής έδρας να προχωρήσει στην καταχώρηση της ΕΣΕ.

Εάν υπάρξει αντίρρηση εκ μέρους της αρμόδιας αρχής για την πραγματοποίηση της μεταφοράς της έδρας, αυτή μόνο δικαστικά μπορεί να επιδιωχθεί και μόνο εάν βασίζεται σε λόγους δημοσίου συμφέροντος.

3.4. ΔΗΜΟΣΙΟΤΗΤΑ

Κάθε ΕΣΕ καταχωρείται στο κράτος μέλος στο οποίο έχει την καταστατική έδρα της, σε μητρώο που ορίζεται από το δίκαιο του εν λόγω κράτους μέλους, σύμφωνα με τη νομοθεσία περί ανωνύμων εταιρειών.

Η νομοθεσία περί ανωνύμων εταιρειών που εφαρμόζεται στο κράτος μέλος της καταστατικής έδρας της SCE, όσον αφορά τις απαιτήσεις δημοσιότητας των εγγράφων και των στοιχείων τους έχει κατ' αναλογίαν εφαρμογή και στην ΕΣΕ.¹²³

Η καταχώρηση στα οικεία μητρώα και η διαγραφή καταχώρησης δημοσιεύονται προς ενημέρωση στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης.¹²⁴

Η ΕΣΕ αποκτά νομική προσωπικότητα από την ημερομηνία καταχώρησης στο μητρώο του κράτους της καταστατικής έδρας αυτής.¹²⁵ Σε αυτό το σημείο θα πρέπει να διευκρινισθεί ότι ως μητρώο καταχώρησης της ΕΣΕ ορίζεται το μητρώο καταχώρησης των ανωνύμων εταιρειών των εθνικών δικαίων και όχι το μητρώο καταχώρησης που ορίζουν τα εθνικά δίκαια για τους συνεταιρισμούς.

Αναφέρεται σχετικά η υπ' αρ. 362/2010 Γνωμοδότηση του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους¹²⁶, η οποία κατόπιν αιτήματος της Διεύθυνσης ΑΕ και Εμπορίου του Νοτίου Τομέα της Νομαρχίας Αθηνών, διασαφήνισε το ανωτέρω σημείο του Κανονισμού.¹²⁷

Πιο συγκεκριμένα, κατόπιν αιτήματος ΕΣΕ με έδρα την Ελλάδα¹²⁸ προς την Διεύθυνση ΑΕ για καταχώρηση σχετικών ανακοινώσεων, διαπιστώθηκε ότι αυτή (η

¹²³ Άρθρο 11 παρ. 1 και 5 του Κανονισμού.

¹²⁴ Ό.π. άρθρο 13.

¹²⁵ Ό.π. άρθρο 18.

¹²⁶ Τμήμα Β', Συνεδρίαση της 1^{ης} Νοεμβρίου 2010.

¹²⁷ Το οποίο κατά την γνώμη της γράφουσας είναι πολύ ξεκάθαρο βέβαια και δεν χρήζει ερμηνείας.

¹²⁸ Η οποία παρεμπιπτόντως όπως φαίνεται και στον Πίνακα Δ' του Παραρτήματος, είναι και η μοναδική ΕΣΕ που λειτουργεί με έδρα στην Ελλάδα! Προφανώς για αυτόν τον λόγο το Μητρώο αγνοούσε τη διαδικασία που έπρεπε να ακολουθήσει και απευθύνθηκε στο Νομικό Συμβούλιο του Κράτους.

ΕΣΕ) είχε καταχωρηθεί στο μητρώο συνεταιρισμών του Ειρηνοδικείου και όχι στο μητρώο Ανωνύμων Εταιρειών. Για αυτό ζητήθηκε η γνωμοδότηση του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους.

Η γνωμοδότηση ορίζει ότι η καταχώρηση της ΕΣΕ στο οικείο μητρώο του Ειρηνοδικείου σύμφωνα με τις διατάξεις που ισχύουν για τους αστικούς συνεταιρισμούς, δεν καλύπτει την ρητή απαίτηση του Κανονισμού για καταχώρηση στο αρμόδιο μητρώο για την καταχώρηση των ανωνύμων εταιρειών και συνεπώς για να αποκτήσει νομική προσωπικότητα η ΕΣΕ θα πρέπει να καταχωρηθεί στο μητρώο Ανωνύμων Εταιρειών και να ακολουθήσουν όλες οι προβλεπόμενες υπό του νόμου δημοσιεύσεις.

Εκτενής αναφορά στην δημοσιότητα και στην απαιτούμενη ειδική διαδικασία δημοσιεύσεων σε περίπτωση συγχώνευσης συνεταιρισμών παρέχεται στα άρθρα 24 και 25 του Κανονισμού.

3.5. ΕΦΑΡΜΟΣΤΕΟ ΔΙΚΑΙΟ

Η ΕΣΕ διέπεται:

- α) από τον Κανονισμό,
- β) εφόσον το επιτρέπει ρητά ο Κανονισμός, από τις διατάξεις του καταστατικού της,
- γ) σε θέματα που δεν ρυθμίζει ο Κανονισμός ή σε θέματα που τα ρυθμίζει εν μέρει, όσον αφορά τις πτυχές που δεν καλύπτονται από τον παρόντα κανονισμό από:
 - i) τις νομοθετικές διατάξεις που θεσπίζουν τα κράτη μέλη προς εφαρμογή κοινοτικών μέτρων που αφορούν ειδικά τις ΕΣΕ
 - ii) τις νομοθετικές διατάξεις των κρατών μελών που έχουν εφαρμογή σε συνεταιρισμό ο οποίος έχει συσταθεί σύμφωνα με το δίκαιο του κράτους μέλους της καταστατικής έδρας της ΕΣΕ
 - iii) τις διατάξεις του καταστατικού, υπό τις αυτές προϋποθέσεις που απαιτούνται και για την εφαρμογή τους επί συνεταιρισμών που έχουν

συσταθεί κατά το δίκαιο του κράτους μέλους της καταστατικής έδρας της ΕΣΕ.

Επιπλέον, εάν η εθνική νομοθεσία προβλέπει ειδικές διατάξεις ή/και περιορισμούς για τη φύση της δραστηριότητας μιας ΕΣΕ ή έλεγχο εποπτεύουσας αρχής, η νομοθεσία αυτή εφαρμόζεται πλήρως στην ΕΣΕ.¹²⁹

Σημειώνεται ότι θέματα που άπτονται διαδικασίας εκκαθάρισης και παύσης των πληρωμών υπόκεινται στις διατάξεις του εθνικού δικαίου του κράτους της έδρας της ΕΣΕ.

Επιπλέον, ο Κανονισμός δεν καλύπτει ορισμένους τομείς δικαίου όπως η φορολογία, ο ανταγωνισμός, η πνευματική ιδιοκτησία ή η αφερεγγυότητα. Συνεπώς, οι διατάξεις του δικαίου των κρατών μελών και του κοινοτικού δικαίου εφαρμόζονται στους εν λόγω τομείς, καθώς και σε άλλους τομείς που δεν καλύπτει ο παρών κανονισμός.

Από τη διατύπωση του Κανονισμού είναι προφανές ότι πρόκειται για αρκετά πολύπλοκο ζήτημα η εύρεση του εφαρμοστέου δικαίου, με πολύ συχνές μάλιστα παραπομπές στα εθνικά δίκαια των κρατών μελών, κάτι που φυσικά καθιστά τον Κανονισμό αρκετά έως πολύ άκαμπτο και έτσι όχι προσιτό στα τυχόν υποψήφια μέλη ΕΣΕ.

3.6. ΤΑ ΟΡΓΑΝΑ ΤΗΣ ΕΣΕ

Η διάρθρωση της ΕΣΕ εξαρτάται από την επιλογή του συστήματος διοίκησης της εταιρείας που επιλέγεται μέσω του καταστατικού. Άρα αποτελείται, αφενός από μια γενική συνέλευση των μελών¹³⁰ και, αφετέρου από:

- είτε ένα διευθυντικό και ένα εποπτικό όργανο (δυναμικό σύστημα),
- είτε ένα διοικητικό όργανο (μονιμικό σύστημα)¹³¹

¹²⁹ Άρθρο 8 Κανονισμού.

¹³⁰ Αξίζει να σημειωθεί ότι στην Γενική Συνέλευση κάθε μέλος διαθέτει μία ψήφο ανεξαρτήτως των μεριδίων που κατέχει στην ΕΣΕ, γεγονός που πιστοποιεί την δημοκρατική αφετηρία της έννοιας του συνεταρισμού. Ωστόσο, εάν η νομοθεσία του κράτους μέλους της καταστατικής έδρας της ΕΣΕ επιτρέπει διαφορετική αντιμετώπιση του θέματος, αυτή μπορεί να επιλεγεί μέσω σχετικής καταστατικής διάταξης της ΕΣΕ, αλλά κάθε μέλος ποτέ δεν μπορεί να έχει πάνω από πέντε ψήφους.

¹³¹ Ο.π. άρθρο 36.

Όπως έχει προεκτεθεί, η επιλογή του δυαδικού συστήματος, συνεπάγεται την ύπαρξη ενός διευθυντικού οργάνου που ασκεί την διοίκηση της ΕΣΕ και την εκπροσωπεί έναντι των τρίτων και ενώπιον των δικαστηρίων και ενός εποπτικού οργάνου το οποίο έχει ως αποστολή τον έλεγχο του διευθυντικού οργάνου, προκειμένου να επιτευχθεί όσο το δυνατόν μεγαλύτερη διαφάνεια καθώς και η βέλτιστη απόδοση των μελών της διοίκησης για την πρόοδο της εταιρείας.

Τα μέλη του διευθυντικού οργάνου εκλέγονται είτε από την Γενική Συνέλευση, είτε από το εποπτικό όργανο, ανάλογα με την νομοθεσία του κράτους της καταστατικής έδρας, ενώ τα μέλη του εποπτικού οργάνου εκλέγονται μόνο από την Γενική Συνέλευση. Στο εποπτικό όργανο συμμετέχουν και εργαζόμενοι σύμφωνα με την Οδηγία 2003/72/ΕΚ.

Η επιλογή του μονιστικού συστήματος από την άλλη, συνεπάγεται την ύπαρξη ενός μόνο διοικητικού οργάνου, το οποίο ασκεί την διοίκηση της εταιρείας και τα μέλη του εκλέγονται από την Γενική Συνέλευση. Στο διοικητικό όργανο συμμετέχουν και εργαζόμενοι.

Η θητεία των μελών όλων των οργάνων της ΕΣΕ δεν μπορούν σε καμία περίπτωση να υπερβούν την εξαετία.¹³²

Αναφορικά με τις εξουσίες κάθε οργάνου, σε περίπτωση που αυτές δεν ανατίθενται ρητά από τον Κανονισμό σε συγκεκριμένο όργανο, ισχύουν οι σχετικές εθνικές ρυθμίσεις του κράτους της καταστατικής έδρας καθώς επίσης και ό,τι ορίζει το καταστατικό της εταιρείας.

Το καταστατικό μίας ΕΣΕ απαριθμεί τις κατηγορίες πράξεων για τις οποίες απαιτείται παροχή έγκρισης είτε από το εποπτικό όργανο είτε από την γενική συνέλευση προς το διευθυντικό όργανο ή το διοικητικό όργανο, αναλόγως του συστήματος διοίκησης που ακολουθείται.

3.7. ΛΥΣΗ ΤΗΣ ΕΣΕ

Η ΕΣΕ μπορεί να λυθεί με τους εξής τρόπους:

- με απόφαση της γενικής συνέλευσης, λόγω παρέλευσης της διάρκειας της ΕΣΕ που είχε ορισθεί στο καταστατικό ή λόγω μείωσης του εγγεγραμμένου ιδρυτικού

¹³² Ο.π. άρθρο 45 παρ. 1.

κεφαλαίου σε ποσό κατώτερο του ελάχιστου ορίου που είχε τεθεί στο καταστατικό,

- με απόφαση δικαστηρίου, κατόπιν αιτήσεως οποιουδήποτε έχοντος έννομο συμφέρον για λόγους σχετιζόμενους με την μη νόμιμη σύσταση της ΕΣΕ (π.χ. παράλειψη ελέγχου της νομιμότητας της συγχώνευσης, από την οποία προήλθε η ΕΣΕ,¹³³) ή με την μη τήρηση των διατάξεων του Κανονισμού (π.χ. όταν η καταστατική έδρα της ΕΣΕ πλέον δεν συμπίπτει με τον τόπο άσκησης της κεντρικής διοίκησης.

Ο νομοθέτης ωστόσο δίνει την ευχέρεια στα κράτη μέλη, για λόγους επιείκειας, στην προαναφερθείσα δεύτερη περίπτωση λύσεως, να θέσουν ειδική προθεσμία στην ΕΣΕ προκειμένου να συμμορφωθεί με τις διατάξεις του Κανονισμού και να θεραπεύσει ελαττώματα τήρησης της διαδικασίας που ορίζει ο Κανονισμός.

3.8. Η ΟΔΗΓΙΑ 2003/72/ΕΚ ΓΙΑ ΤΗΣ ΣΥΜΠΛΗΡΩΣΗ ΤΟΥ ΚΑΤΑΣΤΑΤΙΚΟΥ ΤΗΣ ΕΣΕ/Ο ΡΟΛΟΣ ΤΩΝ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ

Κατ' αντιστοιχία με την Ευρωπαϊκή Εταιρεία, όπου ο Κανονισμός περί του καταστατικού της συμπληρώθηκε με την οδηγία 2001/86/ΕΚ για τη συμμετοχή των εργαζομένων, ο Κανονισμός για το καταστατικό της ΕΣΕ συμπληρώθηκε με την Οδηγία 2003/72/ΕΚ στην οποία περιλαμβάνονται ρυθμίσεις για το ρόλο και την συμμετοχή των εργαζομένων, που συνίσταται στα δικαιώματα ενημέρωσης, διαβούλευσης και συμμετοχής, όπως αυτά ορίζονται στο άρθρο 2 της Οδηγίας.¹³⁴

Οι διατάξεις αυτές αποτελούν αδιαίρετο συμπλήρωμα του Κανονισμού 1435/2003 και πρέπει να εφαρμόζονται συνακόλουθα.

Σύμφωνα με την Οδηγία, κατά την σύνταξη του σχεδίου σύστασης της ΕΣΕ από το διευθυντικό ή το διοικητικό όργανο της εταιρείας, θα πρέπει να περιληφθούν ρυθμίσεις για τον ρόλο των εργαζομένων στο νέο νομικό πρόσωπο. Προκειμένου να φτάσουν σε συμφωνία οι εργαζόμενοι με την διοίκηση της εταιρείας συστήνουν μια ειδική διαπραγματευτική ομάδα (στα πλαίσια της διαδικασίας που ορίζει η Οδηγία) που τους εκπροσωπεί κατά τις διαπραγματεύσεις. Οι διαπραγματεύσεις αυτές

¹³³ Ο.π. άρθρο 34 παρ. 2.

¹³⁴ Οι έννοιες αυτές έχουν ήδη αναλυθεί, βλ. παρ.1.3. του Πρώτου Κεφαλαίου.

μπορούν να διαρκέσουν έως έξι μήνες.¹³⁵ Στην περίπτωση που δεν θα επιτευχθεί συμφωνία, εφαρμόζονται οι διατάξεις αναφοράς, οι οποίες θα πρέπει να έχουν θεσπισθεί από τα κράτη μέλη σύμφωνα με το υποχρεωτικό περιεχόμενο που αναγράφεται στο Παράρτημα της Οδηγίας.

Σημειώνεται ότι με το άρθρο 8 της Οδηγίας εισάγεται εξαίρεση από τον ανωτέρω γενικό κανόνα για τις ΕΣΕ στην εξής περίπτωση:

Όταν η ΕΣΕ έχει συσταθεί αποκλειστικά από φυσικά πρόσωπα ή από μια μοναδική νομική οντότητα και από φυσικά πρόσωπα που απασχολούν στο σύνολό τους λιγότερους από 50 εργαζομένους, ή απασχολούν τουλάχιστον 50 εργαζομένους μόνο σε ένα κράτος μέλος, τότε εφαρμόζονται οι εθνικές διατάξεις του κράτους της καταστατικής έδρας για τον καθορισμό του ρόλου των εργαζομένων στην ΕΣΕ.

Και σε αυτή την περίπτωση καθίσταται σαφές ότι ο νομοθέτης επιθυμεί να προστατεύσει τα κεκτημένα δικαιώματα των εργαζομένων και να απαγορεύσει την επιδείνωση της θέσης των εργαζομένων στην εταιρείας που μπορεί να επέλθει με την μετάπτωση της εταιρείας στην μορφή της ΕΣΕ.

Με την Έκθεση της Επιτροπής προς το Συμβούλιο, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών σχετικά με την επανεξέταση της οδηγίας 2003/72/EK του Συμβουλίου, της 22ας Ιουλίου 2003, για τη συμπλήρωση του καταστατικού του ευρωπαϊκού συνεταιρισμού όσον αφορά το ρόλο των εργαζομένων,¹³⁶ επισημαίνονται ορισμένα προβλήματα μεταφοράς, κοινά σε διάφορες οδηγίες όσον αφορά τον ρόλο των εργαζομένων, κυρίως σε θέματα πρόληψης της αθέμιτης χρήσης ευρωπαϊκών μορφών εταιρειών με σκοπό τη στέρηση από τους εργαζομένους των δικαιωμάτων τους. Η Επιτροπή υπογραμμίζει την απουσία πείρας από την εφαρμογή της οδηγίας, δεδομένου του πολύ περιορισμένου αριθμού συσταθέντων ΕΣΕ¹³⁷ και των απασχολούμενων εργαζομένων. Επίσης, σημειώνει, ότι το σύστημα σύστασης ενός ΕΣΕ μπορεί να αποδειχτεί περίπλοκο για τους μικρούς συνεταιρισμούς.

¹³⁵ Άρθρο 5 της Οδηγίας.

¹³⁶ COM(2010) 481.

¹³⁷ Όπως είναι εμφανές και από τον Πίνακα Δ' του Παραρτήματος.

3.9. ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ ΕΣΕ

Το βασικότερο πλεονέκτημα που παρουσιάζει η ΕΣΕ είναι η αξία της ευρωπαϊκής της ταυτότητας, έχοντας ήδη από την επωνυμία της ως «Societas Cooperativa Europaea» την σφραγίδα μιας εταιρικής μορφής που τελεί υπό το ενωσιακό δίκαιο, το οποίο παρέχει προς τους τρίτους συναλλασσομένους ένα είδος εγγύησης και αξιοπιστίας.

Συμβολίζει επίσης το όραμα προς μία μορφή συνεταιριστικής επιχείρησης που σε πανευρωπαϊκό επίπεδο συμβολίζει τον δημοκρατικό τρόπο διοίκησης και την ακεραιότητα έναντι όλων των μελών της, εξασφαλίζοντας την ισότητα των όρων ανταγωνισμού μεταξύ συνεταιριστικών και κεφαλαιουχικών εταιρειών.

Προαναφέρθηκε ότι οι συνεταιρισμοί στην Ευρώπη κατέχουν μεγάλο μερίδιο συγκεκριμένων τομέων της αγοράς και απασχολούν εκατομμύρια εργαζομένους.

Το συνεταιριστικό μοντέλο ενδεχομένως στις δυσχερείς οικονομικές συνθήκες που επικρατούν στην Ε.Ε. να μπορεί να αποτελέσει καθοριστικό παράγοντα ανάσχεσης της ύφεσης και κεντρικό πυλώνα ανάκαμψης της ευρωπαϊκής οικονομίας με ευεργετικές επιπτώσεις στην κοινωνία, τους καταναλωτές και την απασχόληση.¹³⁸

Μέσω της ΕΣΕ προωθείται η συνεργασία μεταξύ των συνεταιρισμών σε διασυνοριακό επίπεδο και ενισχύεται ο ρόλος των εργαζομένων.

Επιπλέον, η Επιτροπή υποστηρίζει ότι οι αγροτικοί συνεταιρισμοί που μπορούν να κάνουν χρήση της μορφής της ΕΣΕ, μπορούν να αποτελέσουν όχημα για την ανάπτυξη του τομέα της γεωργίας, ιδιαίτερα στα νεώτερα κράτη μέλη της Ε.Ε. Με την διασυνοριακή συνεργασία που μπορούν να πετύχουν τα νομικά και τα φυσικά πρόσωπα μέσω της ΕΣΕ μπορούν να ωθήσουν τους νέους στην γεωργία μυώνοντας τους επίσης και στην διοίκηση των συνεταιρισμών. Με αφορμή αυτές τις συνεργασίες ενδέχεται τα κράτη μέλη να επιδείξουν μεγαλύτερο ενδιαφέρον για την ενίσχυση της εκπαίδευσης, δημιουργώντας έτσι μια νέα γενιά αγροτών, οι οποίοι έχοντας ως

¹³⁸ Ο ΟΗΕ μάλιστα θέλοντας να αναδείξει την προστιθέμενη αξία των συνεταιριστικών επιχειρήσεων είχε ανακηρύξει το έτος 2012 ως «Διεθνές Έτος Συνεταιρισμών».

εφόδιο την γνώση μπορούν να προσφέρουν καινοτόμες ιδέες και να ρισκάρουν να επενδύσουν σε αγροτικές συνεταιριστικές επιχειρήσεις.¹³⁹

3.10. ΜΕΙΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ ΕΣΕ

Βάσει των στατιστικών στοιχείων που συλλέγει η Επιτροπή από τα κράτη μέλη, είναι πλέον προφανές και αναμφισβήτητο ότι ο θεσμός της ΕΣΕ δεν έτυχε καθόλου θερμής αποδοχής από τους Ευρωπαίους πολίτες. Όπως φαίνεται χαρακτηριστικά στον Πίνακα Δ' του Παραρτήματος, μέχρι σήμερα έχουν συσταθεί μόλις 24 ΕΣΕ στο σύνολο των κρατών μελών, αριθμός εξαιρετικά μικρός. Η Ιταλία είναι το κράτος μέλος που παρουσιάζει τις περισσότερες ΕΣΕ ή υποκαταστήματα ΕΣΕ σε άλλα κράτη μέλη. Σε κάθε περίπτωση βέβαια και πάλι ο αριθμός είναι πάρα πολύ μικρός.¹⁴⁰

Τα δεδομένα αυτά οδηγούν στο συμπέρασμα, ότι οι διατάξεις του Κανονισμού της ΕΣΕ, προφανώς αποθαρρύνουν τα φυσικά και νομικά πρόσωπα των κρατών μελών που ενδεχομένως να επιθυμούσαν να συστήσουν μία ΕΣΕ.

Στα πλαίσια του άρθρου 79 του Κανονισμού για την ΕΣΕ, δια του οποίου απαιτείται υποβολή έκθεσης από την Επιτροπή σχετικά με την εφαρμογή του, συμπεριλαμβανομένων προτάσεων για τροποποιήσεις, όπου ενδείκνυται, πέντε έτη μετά την έναρξη ισχύος του, οι υπηρεσίες της Επιτροπής για να συλλέξουν πληροφορίες σχετικά με το εν λόγω θέμα, πραγματοποίησαν μελέτη η οποία ολοκληρώθηκε τον Οκτώβριο 2010 και συμπεριλαμβάνει τα αποτελέσματα σχετικής διευρωπαϊκής διαβούλευσης.¹⁴¹ Συνοπτικά θα λέγαμε ότι η προβληματική αναφορικά με την ΕΣΕ επικεντρώνεται στα εξής σημεία:

¹³⁹ Βλ. εκτενέστερα COMMUNICATION FROM THE COMMISSION TO THE COUNCIL AND THE EUROPEAN PARLIAMENT, THE EUROPEAN ECONOMIC AND SOCIAL COMMITTEE AND THE COMMITTEE OF REGIONS COM(2004)18 (23.02.2004).

¹⁴⁰ Αξίζει να σημειωθεί ότι το 2008, ήτοι δύο έτη μετά την θέση σε ισχύ των διατάξεων για την ΕΣΕ, δεν είχε ιδρυθεί ούτε μία ΕΣΕ, υποδεικνύοντας την αποτυχία του θεσμού (Commission staff working document accompanying the proposal for a Council regulation on the Statute for a European Private Company (SPE) - Impact assessment SEC(2008) 2098).

¹⁴¹ Διαβούλευση της Επιτροπής για τα αποτελέσματα της μελέτης σχετικά με την εφαρμογή του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1435/2003, περί του καταστατικού της ευρωπαϊκής συνεταιριστικής εταιρείας.

- Έλλειψη επαρκούς ενημέρωσης για την θέσπιση αυτού του νέου είδους εταιρικής μορφής του ευρωπαϊκού δικαίου. Αποδείχθηκε ότι σε πολλά κράτη μέλη δεν υπήρξε προώθηση ενημερωτικών δελτίων αναφορικά με τις ωφέλειες της ΕΣΕ, με αποτέλεσμα η πλειοψηφία των ευρωπαίων πολιτών να αγνοεί εντελώς την ύπαρξη του συγκεκριμένου θεσμού.
- Πολυπλοκότητα του κειμένου του Κανονισμού και της Οδηγίας για την ΕΣΕ, ιδίως σε ότι αφορά στις συχνές παραπομπές στα εθνικά δίκαια, γεγονός που αποτελεί «αντικίνητρο» για τα ενδιαφερόμενα φυσικά και νομικά πρόσωπα.
- Η μεγάλη καθυστέρηση (ενδεχομένως και οφειλόμενη σε αδιαφορία) εκ μέρους των κρατών μελών, για άμεση εφαρμογή των κανόνων δικαίου στο εσωτερικό τους.¹⁴²
- Η «υφή» του αντικειμένου των ίδιων των συνεταιρισμών, οι οποίοι κατά κανόνα έχουν εδραιωθεί στην επικράτεια δραστηριοποίησής τους βάσει του εθνικού δικαίου.
- Η έλλειψη ουσιαστικών νομικών και φορολογικών κινήτρων, λαμβανομένου υπόψη ότι φορολογικά ζητήματα εκφεύγουν του πεδίου ρυθμίσεως του Κανονισμού.
- Η υποχρέωση συμμετοχής των εργαζομένων στην ΕΣΕ καθώς και η υποχρεωτική διαπραγμάτευση, δημιουργούν δισταγμό, ειδικά στα κράτη μέλη που το εθνικό τους δίκαιο δεν αναγνωρίζει αντίστοιχα δικαιώματα.
- Το ελάχιστο απαιτούμενο κεφάλαιο των € 30.000, κρίνεται για πολλούς εκ των ενδιαφερομένων ως αρκετά υψηλό, λαμβάνοντας υπόψη ότι στα εθνικά δίκαια πολλών κρατών μελών, έχει εδώ και πολλά χρόνια αποσυνδεθεί η έννοια της εταιρείας με την ύπαρξη σημαντικού κεφαλαίου.
- Αναφορικά με το ζήτημα των διασυνοριακών συναλλαγών, η προστιθέμενη αξία της ΕΣΕ δεν έχει επιβεβαιωθεί, προφανώς διότι οι συνεταιριστικές εταιρείες των εθνικών δικαίων μπορούσαν ήδη να συναλλάσσονται με ευκολία με τα άλλα κράτη μέλη και συνεπώς η ίδρυση μίας ΕΣΕ δεν επιφέρει κάποιο πρόσθετο όφελος σε αυτό το επίπεδο.

Αλλωστε και το Κοινοβούλιο τον Μάρτιο του 2012 έχει θέσει το ζήτημα της χαμηλής αποδοχής της ΕΣΕ από τους ευρωπαίους πολίτες, υιοθετώντας μάλιστα Έκθεση ίδιας

¹⁴² Σημειώνεται ότι ως ημερομηνία έναρξης ισχύος του Κανονισμού είχε ορισθεί η 18.08.2006, δηλαδή τρία έτη μετά την δημοσίευσή του. Ωστόσο η ένταξη των ρυθμίσεων στην εσωτερική έννομη τάξη των κρατών μελών καθυστέρησε σημαντικά.

Πρωτοβουλίας σχετικά με το καταστατικό της ΕΣΕ, σύμφωνα με την οποία καθίσταται αναγκαία η ανάληψη των απαραίτητων διορθωτικών δράσεων με απόλυτο σεβασμό στην εθνική κουλτούρα και σαφή κατοχύρωση των εργασιακών δικαιωμάτων, υπογραμμίζοντας ότι είναι πρωτεύουσας σημασίας να αντιμετωπιστούν αποτελεσματικά οι ελλείψεις στην εφαρμογή της ευρωπαϊκής νομοθεσίας που οδηγούν σε επικίνδυνες στρεβλώσεις.

Σύμφωνα δε, με τον Έλληνα Ευρωβουλευτή Κ. Πουπάκη:

« Η ανθεκτικότητα του συνεταιριστικού μοντέλου στην ύφεση, όπως φαίνεται και από σχετική έρευνα της Διεθνούς Οργάνωσης Εργασίας, «δείχνει το δρόμο» για μια κοινωνικά και περιβαλλοντικά βιώσιμη ανάκαμψη με σημείο αναφοράς τη συνεργατική κοινωνική οικονομία της αγοράς μακριά από «καρτέλ» και «λομπίστικες» λογικές. Οι συνεταιριστικές επιχειρήσεις -μη παρέχοντας επενδυτικό κέρδος- στηρίζουν την ποιοτική και αξιοπρεπή απασχόληση εξασφαλίζοντας παράλληλα πόρους για την ευημερία τόσο των μελών τους, όσο και της ευρύτερης κοινωνίας. Η δυνατότητα υιοθέτησης μιας ευρωπαϊκής εικόνας -μέσω της Ευρωπαϊκής Συνεταιριστικής Εταιρείας (ΕΣΕ)- μπορεί να καταστεί σημαντικό ανταγωνιστικό πλεονέκτημα και μέσο διείσδυσης σε νέες αγορές. Απαιτείται, λοιπόν, η άμεση διερεύνηση του αιτήματος απλοποίησης της ευρωπαϊκής νομοθεσίας που διέπει τη λειτουργία της ΕΣΕ, με την ανάληψη και των αντίστοιχων δεσμεύσεων ότι η απλοποίηση δεν θα μετατραπεί σε άλλοθι για τον περιορισμό των δικαιωμάτων των εργαζομένων.»

Κατόπιν των ανωτέρω καθίσταται σαφές ότι τα μειονεκτήματα της ΕΣΕ, όπως είναι θεσμοθετημένα σήμερα, υπερκαλύπτουν τα πλεονεκτήματα αυτής, γεγονός που καταδεικνύει την αναγκαιότητα τροποποίησης των δικαϊκών κειμένων του Κανονισμού και της Οδηγίας, προκειμένου να δοθούν κίνητρα και να καταστεί ανταγωνιστικός αυτός ο τύπος εταιρείας έναντι των αντίστοιχων εταιρικών μορφών των εθνικών δικαίων των κρατών μελών.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΕΤΑΡΤΟ

«Η ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΙΔΙΩΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ»

4.1. Η ΠΡΟΤΑΣΗ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΥ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ COM (2008) 396

Τα τελευταία χρόνια παρατηρήθηκε η τάση στις εθνικές έννομες τάξεις των κρατών μελών να αναμορφώσουν το εταιρικό τους δίκαιο αναφορικά με την ανάπτυξη των μικρομεσαίων επιχειρήσεων (ΜΜΕ),¹⁴³ λαμβανομένου υπόψη ότι οι ήδη υπάρχουσες θεσμοθετημένες μορφές εταιρείας του ευρωπαϊκού δικαίου απευθύνονταν σε μάλλον μεγάλες επιχειρήσεις και δύσκολα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν από τις ΜΜΕ.¹⁴⁴ Για παράδειγμα, η υποχρέωση ως προς το ελάχιστο κεφάλαιο για την σύσταση της SE και οι περιορισμοί στη σύστασή της καθιστούν αυτή τη μορφή εταιρείας ακατάλληλη για πολλές επιχειρήσεις, ιδίως μικρότερου μεγέθους.

Ωστόσο η λήψη πρωτοβουλιών από κάθε κράτος μέλος ξεχωριστά, όπως είναι αναμενόμενο, δεν μπορεί να αποδειχθεί τόσο αποτελεσματική όσο εάν θεσμοθετηθεί ένα νέο είδος εταιρικής μορφής από την ίδια την Ε.Ε.

Η Ε.Ε. είχε εντοπίσει την συγκεκριμένη ανάγκη και θέλησε να προσφέρει ένα εταιρικό όχημα το οποίο να είναι ομοιόμορφο μεταξύ των κρατών μελών, ώστε να παρέχει ασφάλεια δικαίου και ευελιξία.

Αξιοσημείωτη είναι η επιθυμία της Ε.Ε., μέσω της νέας αυτής εταιρικής μορφής να θωρακίσει στο έπακρο την βούληση των ιδρυτών θέτοντας υψηλά στην κλίμακα της

¹⁴³ Π.χ. η αγγλική Limited Company, η αυστριακή και γερμανική GmbH, η ολλανδική BV και η γαλλική SARL.

¹⁴⁴ Για τον ορισμό «Μικρομεσαία επιχείρηση» βλ. σχετικά Commission Recommendation 2003/361/EC of 20 May 2003 concerning the definition of micro, small and medium-sized enterprises, σύμφωνα με την οποία «μεσαίες» χαρακτηρίζονται οι επιχειρήσεις που έχουν ετήσιο κύκλο εργασιών που δεν υπερβαίνει τα 50 εκ. Ευρώ ή το σύνολο του ετήσιου ισολογισμού δεν υπερβαίνει τα 43 εκατ. Ευρώ και απασχολούν λιγότερους από 250 εργαζόμενους. «Μικρές» επιχειρήσεις ορίζονται αυτές που έχουν λιγότερους από 50 εργαζόμενους και ετήσιο κύκλο εργασιών και/ή ετήσιο συνολικό ισολογισμό που δεν υπερβαίνει τα 10 εκατ. Ευρώ, ενώ «οι Πολύ Μικρές» επιχειρήσεις έχουν 10 ή λιγότερους εργαζόμενους και ετήσιο κύκλο εργασιών και/ή συνολικό ισολογισμό που δεν υπερβαίνει 2 εκατ. Ευρώ.

ιεραρχίας την συμβατική ελευθερία, η οποία κατά τον σχηματισμό μιας εταιρείας αποτυπώνεται στο καταστατικό αυτής.¹⁴⁵

Προκειμένου να επιτευχθεί η μέγιστη εναρμόνιση μεταξύ των δικαίων των κρατών μελών, επελέγη, η νέα εταιρική μορφή, να περιβληθεί τον τύπο του κανονισμού. Για τον λόγο αυτό η Επιτροπή βάσει του άρθρου 352 ΣΛΕΕ, υπέβαλε την Πρόταση Κανονισμού Συμβουλίου COM (2008) 396 (εφεξής η «Πρόταση») για το καταστατικό της Ευρωπαϊκής Ιδιωτικής Εταιρείας (*Societas Privata Europaea*, SPE). Το καταστατικό της SPE εντάσσεται σε μια δέσμη μέτρων που αποσκοπεί να βοηθήσει τις ΜΜΕ, καλούμενη «νόμος για τις μικρές επιχειρήσεις» για την Ευρώπη (SBA). Στόχος του SBA είναι να διευκολύνει τις ΜΜΕ να αναπτύξουν επιχειρηματικές δραστηριότητες στην ενιαία αγορά και κατά συνέπεια να βελτιώσουν την επίδοσή τους στην αγορά.¹⁴⁶

4.2. ΓΕΝΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΙΔΙΩΤΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ

Σύμφωνα με την Πρόταση, η SPE είναι μια κεφαλαιουχική εταιρεία με την μορφή ιδιωτικής εταιρείας περιορισμένης ευθύνης, υπό την έννοια ότι οι μέτοχοί της δεν ευθύνονται για ποσό μεγαλύτερο από εκείνο που έχουν καλύψει.¹⁴⁷ Στο τέλος της επωνυμίας της πρέπει να τίθεται η συντομογραφία «SPE».

Έχει δική της νομική προσωπικότητα και για τα χρέη της ευθύνεται η ίδια με την εταιρική της περιουσία.

Μπορεί να συσταθεί «εκ του μηδενός»¹⁴⁸ από ένα ή περισσότερα ιδρυτικά μέλη, φυσικά ή νομικά πρόσωπα.¹⁴⁹ Μέτοχοι της SPE επιτρέπεται να είναι μια Ευρωπαϊκή

¹⁴⁵ Βλ. σχετικά και Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή, γνωμοδότηση με θέμα "Καταστατικό ευρωπαϊκής εταιρείας για τις ΜΜΕ" (ΕΕ C 125 της 27.5.2002, σ. 19).

¹⁴⁶ Βλ. Αιτιολογική έκθεση Επιτροπής για την Πρόταση παρ. 1.

¹⁴⁷ Δεδομένου ότι στα κράτη μέλη υφίστανται διαφορετικές μορφές ιδιωτικών εταιρειών περιορισμένης ευθύνης, σύμφωνα με το άρθρο 45 της Πρότασης, κάθε κράτος μέλος υποχρεούται να γνωστοποιήσει στην Επιτροπή την ιδιωτική εταιρεία περιορισμένης ευθύνης του εθνικού του δικαίου. (Κάτι αντίστοιχο άλλωστε έχει προβλεφθεί και στον Κανονισμό 2157/2001 για την S.E. με σύνταξη αντίστοιχου καταλόγου των ανωνύμων εταιρειών ανά εθνικό δίκαιο κάθε κράτους μέλους)

¹⁴⁸ Όπως χαρακτηριστικά αναφέρεται στην παρ. 7 Κεφ. II της Αιτιολογικής έκθεσης Επιτροπής για την Πρόταση.

Εταιρεία, μια Ευρωπαϊκή Συνεταιριστική Εταιρεία, ένας Ευρωπαϊκός Όμιλος Οικονομικού Σκοπού ή μια άλλη SPE.¹⁵⁰ Η SPE μπορεί να προέρχεται από συγχώνευση, διάσπαση και μετατροπή υφιστάμενων εταιρειών.

Πρέπει να σημειωθεί ότι η Πρόταση δεν απαιτεί στην περίπτωση σύστασης της SPE από περισσότερα του ενός ιδρυτικά μέλη, καθένα από αυτά να εδρεύει ή να αναπτύσσει τις επιχειρηματικές του δραστηριότητες σε τουλάχιστον δύο διαφορετικά κράτη μέλη (όπως ισχύει για παράδειγμα για την S.E.). Αυτό έγινε σκοπίμως ούτως ώστε να γίνει πιο ελκυστική και εύκολη η δυνατότητα ίδρυσης μίας SPE.

Το απαιτούμενο κεφάλαιο για την ίδρυση αυτής είναι τουλάχιστον ένα Ευρώ και πρόκειται προφανώς για συμβολική κίνηση του νομοθέτη, αφού με αυτή του την επιλογή αποκλίνει από την παραδοσιακή προσέγγιση, η οποία θεωρεί την απαίτηση υψηλού ελάχιστου νόμιμου κεφαλαίου ως μέσο για την προστασία των πιστωτών.¹⁵¹ Μελέτες αποδεικνύουν ότι σήμερα οι πιστωτές προσέχουν περισσότερο άλλα θέματα εκτός του κεφαλαίου, όπως οι ταμειακές ροές, οι οποίες έχουν μεγαλύτερη σημασία για τη φερεγγυότητα. Οι διευθυντές-μέτοχοι μικρών εταιριών συχνά προσφέρουν προσωπικές εγγυήσεις στους πιστωτές τους (π.χ. στις τράπεζες) και οι προμηθευτές επίσης χρησιμοποιούν άλλες μεθόδους για την εξασφάλιση των απαιτήσεών τους, π.χ. προβλέποντας ότι η κυριότητα επί των εμπορευμάτων μεταβιβάζεται μόνο με την πληρωμή. Επιπλέον, οι εταιρείες έχουν διαφορετικές ανάγκες σε κεφάλαιο ανάλογα με τη δραστηριότητά τους και έτσι είναι αδύνατο να προσδιοριστεί το κατάλληλο ύψος κεφαλαίου για όλες τις εταιρίες. Οι μέτοχοι μιας εταιρείας μπορούν καλύτερα να καθορίσουν τις κεφαλαιακές ανάγκες της επιχείρησής τους.

Το εταιρικό κεφάλαιο της SPE διαιρείται σε μετοχές, οι οποίες απαγορεύεται ρητώς να είναι αντικείμενο διαπραγμάτευσης στο χρηματιστήριο καθώς και αντικείμενο δημόσιας προσφοράς.¹⁵²

¹⁴⁹ Τα νομικά πρόσωπα που μπορούν να συμμετέχουν κρίνονται σύμφωνα με την έννοια της εταιρείας, όπως αυτή παρουσιάζεται στο άρθρο 54 ΣΛΕΕ.

¹⁵⁰ Άρθρο 3 παρ. 3 της Πρότασης.

¹⁵¹ Με την παρούσα Πρόταση τα δικαιώματα των πιστωτών προστατεύονται με άλλους τρόπους, όπως για παράδειγμα το άρθρο 21 της Πρότασης, σύμφωνα με το οποίο: «η SPE μπορεί, βάσει προτάσεως του διευθυντικού οργάνου, να προβεί σε διανομή προς τους μετόχους, υπό τον όρο ότι μετά τη διανομή το ενεργητικό της SPE καλύπτει πλήρως το παθητικό της», συνάγεται λοιπόν εξ αντιδιαστολής ότι εάν δεν καλύπτεται πλήρως το παθητικό της η SPE δεν μπορεί να προχωρήσει σε διανομή προς τους μετόχους.

¹⁵² Άρθρο 3 παρ. 2 περ. δ' της Πρότασης.

Η Πρόταση δεν περιορίζει το δικαίωμα των ιδρυτών μετόχων να αποφασίζουν το είδος της εισφοράς που πρέπει να παρέχεται έναντι μετοχών κατά τη δημιουργία της SPE ή κατά τις αυξήσεις κεφαλαίου. Ως εκ τούτου, το καταστατικό πρέπει να ορίζει εάν οι ιδρυτές πρέπει να παρέχουν εισφορά σε ρευστό ή σε είδος. Είναι ελεύθεροι να αποφασίσουν ποια περιουσιακά στοιχεία, δικαιώματα, υπηρεσίες κλπ. δέχονται ως εισφορά έναντι μετοχών, καθώς και τον χρόνο κατά τον οποίο πρέπει να καταβληθούν ή να παρασχεθούν.

Στις εξωτερικές της σχέσεις, δηλαδή στις σχέσεις της εταιρείας και των εταίρων με τους τρίτους, η SPE διέπεται από ένα σχεδόν ολοκληρωμένο και αυτόνομο κοινοτικό πλαίσιο, ενώ για τη ρύθμιση των εσωτερικών εταιρικών σχέσεων παρέχεται σε μεγάλη έκταση η δυνατότητα ελεύθερης καταστατικής διαμόρφωσης, λαμβανομένου όμως υπόψη ότι ορισμένα ζητήματα που περιέχονται στο πρώτο τμήμα του Παραρτήματος της Πρότασης υπό την μορφή κατευθυντηρίων διατάξεων, πρέπει υποχρεωτικά να υιοθετούνται από τους ιδρυτές εταίρους της SPE και να εξειδικεύονται στο καταστατικό της¹⁵³.

Στη βούληση των ιδρυτών καταλείπεται επίσης η επιλογή του συστήματος διοίκησης της εταιρείας (δηλ. εάν θα τηρηθεί το μονιστικό ή το δυαδικό σύστημα).

Υπεύθυνο για τη διοίκηση της SPE είναι το διευθυντικό όργανο. Σημειώνεται ότι διευθυντές μπορούν να είναι μόνο φυσικά πρόσωπα.¹⁵⁴ Το διευθυντικό όργανο μπορεί να ασκεί όλες τις εξουσίες της SPE εκτός εκείνων που ρητά η Πρόταση ή το καταστατικό της εταιρείας εντάσσουν στην αρμοδιότητα των μετόχων.¹⁵⁵

Εντυπωσιακό είναι ότι η λήψη αποφάσεων των μετόχων δεν απαιτεί τη διοργάνωση γενικής συνέλευσης. Το διευθυντικό όργανο υποβάλλει σε όλους τους μετόχους τις προτάσεις αποφάσεων, καθώς και επαρκείς πληροφορίες που τους επιτρέπουν να αποφασίσουν έχοντας πλήρη γνώση της κατάστασης. Για τις αποφάσεις συντάσσεται έγγραφο αντίγραφο του οποίου αποστέλλεται σε όλους τους μετόχους.¹⁵⁶

¹⁵³ Παπαδημόπουλος Ι., *Η Ευρωπαϊκή Ιδιωτική Εταιρεία «Societas Privata Europaea» Μία προσέγγιση του σχεδίου κανονισμού της 25.6.2008*, ΧρΙΔ Θ/2009 σελ. 89

¹⁵⁴ Άρθρο 30 παρ. 1 της Πρότασης.

¹⁵⁵ Ο.π. άρθρο 26 παρ. 1.

¹⁵⁶ Ο.π. άρθρο 27 παρ. 3.

Η Πρόταση δεν καθορίζει ειδική διαδικασία εγγραφής στα μητρώα για την SPE, αλλά βασίζεται στις διατάξεις που προβλέπονται στην πρώτη οδηγία περί εταιρικού δικαίου (68/151/ΕΟΚ), ενώ περιλαμβάνει ορισμένες απαιτήσεις που καθιστούν τη σύσταση της SPE ευκολότερη και φθηνότερη. Πρώτον, πρέπει να υπάρχει δυνατότητα η αίτηση εγγραφής μιας SPE να υποβάλλεται ηλεκτρονικά. Δεύτερον, ο κανονισμός περιέχει εξαντλητικό κατάλογο εγγράφων και στοιχείων τα οποία μπορούν να απαιτούν τα κράτη μέλη για την εγγραφή της SPE στα μητρώα. Οι μεταβολές που επέρχονται στα έγγραφα και τα στοιχεία πρέπει επίσης να καταχωρούνται στο μητρώο (π.χ. η τροποποίηση του καταστατικού).

Εάν στο εθνικό δίκαιο του κράτους μέλους της καταστατικής έδρας της SPE ισχύουν ρυθμίσεις για τη συμμετοχή των εργαζομένων στις εταιρείες, τότε αυτές ισχύουν και για την SPE.¹⁵⁷ Ειδικότερα όμως ρυθμίζεται η συμμετοχή αυτών όταν επίκειται μεταφορά της έδρας της SPE άρα και αλλαγή του επικουρικού εθνικού δικαίου.

Η SPE λύεται στις ακόλουθες περιπτώσεις:¹⁵⁸

- (α) με τη πάροδο του χρόνου για τον οποίο έχει συσταθεί,
- (β) με απόφαση των μετόχων,
- (γ) στις περιπτώσεις που ορίζει η εφαρμοστέα εθνική νομοθεσία.

Η λύση της εταιρείας διέπεται από την εφαρμοστέα εθνική νομοθεσία και υπόκειται σε δημοσιότητα.

Η εκκαθάριση, η αφερεγγυότητα, η αναστολή πληρωμών και παρόμοιες διαδικασίες διέπονται από την εφαρμοστέα εθνική νομοθεσία και από τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1346/2000 του Συμβουλίου.

Ημερομηνία έναρξης ισχύος της SPE στο κείμενο της Πρότασης Κανονισμού ορίζεται η 01.07.2010. Ωστόσο, εκκρεμεί μέχρι σήμερα η ψήφισή της.¹⁵⁹

¹⁵⁷ Ο.π. άρθρο 38 παρ.1.

¹⁵⁸ Ο.π. άρθρο 40.

¹⁵⁹ Η διαδικασία έχει σταματήσει σε επίπεδο Συμβουλίου, αφού κατά την 3094^η Σύνοδο του Συμβουλίου την 30.05.2011, δεν επετεύχθη η απαιτούμενη ομοφωνία.

4.3. Η ΕΔΡΑ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΙΔΙΩΤΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ

Σύμφωνα με το άρθρο 7 της Πρότασης, η έδρα της SPE ορίζεται στο καταστατικό. Η καταστατική της έδρα καθώς και η έδρα της κεντρικής της διοίκησης ή της κύριας εγκατάστασής της¹⁶⁰ πρέπει να βρίσκονται εντός της Ε.Ε. Σε αντίθεση όμως με τους προαναφερόμενους εταιρικούς τύπους (ήτοι την Ευρωπαϊκή Εταιρεία, τον Ευρωπαϊκό Όμιλο Οικονομικού Σκοπού και την Ευρωπαϊκή Συνεταιριστική Εταιρεία), η Πρόταση παρέχει τη δυνατότητα στους εταίρους της SPE είτε κατά τη σύνταξη του καταστατικού, είτε αργότερα με τροποποίησή του να προβλέπουν διαφορετικό τόπο καταστατικής έδρας και διαφορετικό τόπο πραγματικής διοίκησης της εταιρίας. Έτσι, η καταστατική έδρα μιας SPE μπορεί να μην βρίσκεται στο ίδιο κράτος μέλος με την κεντρική διοίκησή της ή με την κύρια εγκατάστασή της.¹⁶¹

4.3.1. ΜΕΤΑΦΟΡΑ ΤΗΣ ΕΔΡΑΣ

Η προαναφερθείσα μεταφορά της έδρας, σαφέστατα σχετίζεται με την ελευθερία εγκατάστασης, όπως άλλωστε έχει ήδη επισημανθεί.¹⁶²

Σύμφωνα με το άρθρο 35 παρ.1 της Πρότασης, η μεταφορά της έδρας της SPE γίνεται χωρίς λύση της εταιρείας ή τη δημιουργία νέου νομικού προσώπου. Συγκεκριμένα, η μεταφορά της καταστατικής έδρας μιας SPE δεν πρέπει να επιφέρει την εκκαθάριση της SPE ή οποιαδήποτε άλλη διακοπή ή απώλεια της νομικής προσωπικότητας της SPE ή να επηρεάζει οποιοδήποτε δικαίωμα ή υποχρέωση που απορρέει από συμβάσεις που έχουν συναφθεί από την SPE, πριν από την μεταφορά.

Όσον αφορά τις τυπικές και ουσιαστικές προϋποθέσεις, που πρέπει να τηρηθούν σε περίπτωση διασυννοριακής μεταφοράς της έδρας μιας εταιρείας, πρέπει να έχουν και

¹⁶⁰ Η έννοια της κεντρικής διοίκησης διαφοροποιείται από την έννοια της κύριας εγκατάστασης. Η κεντρική διοίκηση ισοδυναμεί με την πραγματική έδρα της εταιρείας, όπου λαμβάνονται οι αποφάσεις και σχεδιάζεται η πολιτική της. Η κύρια εγκατάσταση υπάρχει περίπτωση να μην συμπίπτει με την πραγματική έδρα, καθώς συνιστά τον τόπο όπου υλοποιούνται οι αποφάσεις της διοίκησης και συγκεντρώνονται όλα τα στοιχεία που είναι απαραίτητα για αυτή την υλοποίηση, βλ. Μακρίδου Κ., *Ο καθορισμός της διεθνούς δικαιοδοσίας επί υποθέσεων εταιριών και νομικών προσώπων*, ΕπισκΕΔ 2002, 16.

¹⁶¹ Η συγκεκριμένη δυνατότητα δίνει πολύ μεγάλη ευελιξία στην SPE, αλλά σαφέστατα μπορεί να οδηγήσει και στο λεγόμενο «forum shopping», αφού οι ιδρυτές της SPE μπορούν να επιλέξουν ως καταστατική έδρα κάποιο κράτος μέλος το δίκαιο του οποίου τους εξυπηρετεί καλύτερα, ενώ στην πραγματικότητα η SPE να δραστηριοποιείται σε άλλο κράτος μέλος μην έχοντας σχέση με το κράτος της καταστατικής έδρας.

¹⁶² Άρθρο 49 επ. ΣΛΕΕ.

στην SPE εφαρμογή αντίστοιχες προϋποθέσεις, όπως αυτές που ορίζουν οι Κανονισμοί των άλλων ευρωπαϊκών τύπων, σε περίπτωση διασυνοριακής μεταφοράς της έδρας τους. Σύμφωνα με το άρθρο 36 της Πρότασης, απαιτείται και εδώ σχέδιο μεταφοράς του διευθυντικού οργάνου, απόφαση των μετόχων, πιστοποίηση της αρμόδιας αρχής του κράτους μέλους καταγωγής ότι τηρήθηκαν οι διατυπώσεις που προβλέπονται στο άρθρο 36 της Πρότασης και τέλος καταχώρηση στο μητρώο της νέας έδρας, μετά από έλεγχο των προϋποθέσεων καταχώρησης από την αρμόδια αρχή του κράτους μέλους υποδοχής, για δε τους εταίρους της μειοψηφίας που αντιτίθενται στην μεταφορά της έδρας και για τους εταιρικούς δανειστές εφαρμοστέο είναι το δίκαιο του κράτους μέλους καταγωγής.¹⁶³

Η Πρόταση προβλέπει ειδικό καθεστώς, όταν μια SPE που υπόκειται σε συμμετοχή των εργαζομένων, μεταφέρει την έδρα της σε άλλο κράτος μέλος, όπου δεν υπάρχουν καθόλου δικαιώματα συμμετοχής των εργαζομένων ή υπάρχουν λιγότερα ή στο οποίο κράτος μέλος δεν προβλέπεται για τους εργαζόμενους εγκαταστάσεων της SPE σε άλλα κράτη μέλη η άσκηση των ίδιων δικαιωμάτων συμμετοχής με αυτά που διέθεταν πριν από τη μεταφορά της έδρας.

Σε αυτή την περίπτωση το διευθυντικό όργανο της SPE προβαίνει στις αναγκαίες ενέργειες, το συντομότερο δυνατό, μετά τη δημοσιοποίηση της πρότασης μεταφοράς της έδρας, για την έναρξη διαπραγματεύσεων με τους εκπροσώπους των εργαζομένων της SPE με σκοπό την επίτευξη συμφωνίας σχετικά με τις ρυθμίσεις για τη συμμετοχή των εργαζομένων.¹⁶⁴

Η συμφωνία μεταξύ του διευθυντικού οργάνου της SPE και των εκπροσώπων των εργαζομένων καθορίζει το πεδίο εφαρμογής της συμφωνίας καθώς και τα ουσιαστικά στοιχεία των ρυθμίσεων συμμετοχής των εργαζομένων στη SPE μετά τη μεταφορά, στις οποίες τα μέλη κατέληξαν κατά τη διάρκεια των διαπραγματεύσεων, που περιλαμβάνουν, κατά περίπτωση, τον αριθμό των μελών του διοικητικού ή εποπτικού οργάνου της εταιρείας που θα έχουν δικαίωμα οι εργαζόμενοι να εκλέγουν, να διορίζουν, να συνιστούν ή να απορρίπτουν, τις διαδικασίες εκλογής, διορισμού, σύστασης ή απόρριψης των μελών αυτών από τους εργαζομένους, καθώς και τα δικαιώματά τους, την ημερομηνία έναρξης ισχύος της συμφωνίας και τη διάρκειά της,

¹⁶³ Άρθρο 36 παρ. 6 Πρότασης.

¹⁶⁴ Ο.π. άρθρο 38 παρ.3

καθώς και τις τυχόν περιπτώσεις στις οποίες πρέπει να γίνεται αναδιαπραγμάτευση της συμφωνίας και τη σχετική διαδικασία.¹⁶⁵

Οι διαπραγματεύσεις περιορίζονται χρονικά σε έξι μήνες και ελλείψει συμφωνίας, διατηρούνται οι ρυθμίσεις συμμετοχής που ίσχυαν στο κράτος μέλος καταγωγής.

Τέλος, αναφορικά με την προστασία των εργαζομένων επισημαίνεται ότι οι διασυνοριακές συγχωνεύσεις που αφορούν τις SPE διέπονται από την οδηγία για τις διασυνοριακές συγχωνεύσεις (2005/56/EK).

4.4. ΕΦΑΡΜΟΣΤΕΟ ΔΙΚΑΙΟ

Έχει αναλυθεί σε προηγούμενο κεφάλαιο η προβληματική της θεωρίας της έδρας μιας εταιρείας, την οποία το Δικαστήριο προσπάθησε μέσω της νομολογίας του να επιλύσει.¹⁶⁶

Στην περίπτωση της SPE, ο νομοθέτης ακολουθεί πιο ξεκάθαρα, σε σχέση με τις υπόλοιπες εταιρικές μορφές, την νομολογία του Δικαστηρίου¹⁶⁷ ορίζοντας ότι η «εφαρμοστέα εθνική νομοθεσία» όταν ένα ζήτημα δεν καλύπτεται από τα άρθρα του ευρωπαϊκού κανόνα δικαίου ή από το παράρτημα I αυτού (ήτοι από τις καταστατικές διατάξεις), η SPE διέπεται από τη νομοθεσία, συμπεριλαμβανομένων των διατάξεων εφαρμογής του κοινοτικού δικαίου, η οποία εφαρμόζεται στις ιδιωτικές εταιρίες περιορισμένης ευθύνης¹⁶⁸ στο κράτος μέλος στο οποίο η SPE έχει την καταστατική έδρα της.¹⁶⁹

Συνεπώς θα μπορούσε να πει κανείς ότι στην συγκεκριμένη μορφή εταιρείας, ζητήματα συγκρούσεων εφαρμοστέου δικαίου κράτους μέλους καταρχήν δεν φαίνεται να προκύπτουν. Η SPE είναι μια υπερεθνική εταιρική μορφή, η οποία, λόγω έλλειψης κεντρικού ενιαίου ευρωπαϊκού μητρώου, καταχωρείται στο μητρώο του κράτους μέλους της καταστατικής της έδρας. Κατά κύριο λόγο, διέπεται από ένα ολοκληρωμένο και αυτόνομο κοινοτικό πλαίσιο που τίθεται από την Πρόταση, ενώ για τη ρύθμιση των εσωτερικών εταιρικών σχέσεων παρέχεται σε μεγάλη έκταση η

¹⁶⁵ Ο.π. άρθρο 38 παρ. 4

¹⁶⁶ Υποθέσεις που προαναφέρθηκαν Daily Mail (C-81/87), Centros (C-212/1997), Überseering (C-208/00), Inspire Art (C-167/01), SEVIC (C-411/03) και Cartesio (C-210/06).

¹⁶⁷ Όπως ρητώς ορίζεται στην παρ. 7 Κεφ. II της Αιτιολογικής έκθεσης Επιτροπής για την Πρόταση.

¹⁶⁸ Για αυτόν τον λόγο άλλωστε τα κράτη οφείλουν να κοινοποιήσουν στην Επιτροπή την μορφή της ιδιωτικής εταιρείας περιορισμένης ευθύνης που ισχύει στο εθνικό τους δίκαιο.

¹⁶⁹ Άρθρο 4 της Πρότασης.

δυνατότητα ελεύθερης καταστατικής διαμόρφωσης, λαμβανομένου όμως υπόψη ότι ορισμένα ζητήματα που περιέχονται στο Παράρτημα Ι της Πρότασης, υπό την μορφή κατευθυντηρίων διατάξεων, πρέπει υποχρεωτικά να υιοθετούνται από τους ιδρυτές μετόχους και να εξειδικεύονται στο καταστατικό της, ενώ οι περιπτώσεις παραπομπής στη εθνική νομοθεσία είναι πολύ συγκεκριμένες.

Ζητήματα ενδεχομένως να προέκυπταν σε περίπτωση που η καταστατική έδρα μιας SPE βρίσκεται σε διαφορετικό κράτος μέλος από αυτό στο οποίο βρίσκεται η κεντρική διοίκησή της ή η κύρια εγκατάστασή της. Ωστόσο το κείμενο της Πρότασης είναι σαφές και δεν αποκλίνει από την θεωρία της καταστατικής έδρας ούτε σε αυτή την περίπτωση.

Άλλωστε η δυνατότητα διατήρησης έδρας και κύριας εγκατάστασης σε διαφορετικά κράτη μέλη ήταν πρωταρχικός στόχος για να αποκτήσει αυτή η νέα μορφή εταιρείας ευελιξία καθώς εξασφαλίζονται πλήρως τα οφέλη της αγοράς.¹⁷⁰

Επελέγη λοιπόν στο κείμενο της Πρότασης να υπάρχουν όλα τα εχέγγυα ομοιόμορφης και επαρκούς προστασίας των θιγόμενων προσώπων, ώστε να μην έχει έρεισμα ο περιορισμός του δικαιώματος εγκατάστασης ή κατά περίπτωση η εφαρμογή αναγκαστικού δικαίου διατάξεων του κράτους της πραγματικής έδρας.

4.5. ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΙΔΙΩΤΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ΜΕ ΤΙΣ ΥΠΟΛΟΙΠΕΣ ΥΠΕΡΕΘΝΙΚΕΣ ΜΟΡΦΕΣ ΕΤΑΙΡΕΙΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ

Η SPE αποτελεί την τέταρτη υπερεθνική εταιρική μορφή μετά τον Ευρωπαϊκό Όμιλο Οικονομικού Σκοπού, την Ευρωπαϊκή Εταιρεία και την Ευρωπαϊκή Συνεταιριστική Εταιρεία.

Η Ε.Ε. εκτιμά και αναμένει ότι η SPE θα έχει μεγαλύτερη απήχηση στον ευρωπαϊκό επιχειρηματικό κόσμο συγκριτικά με τις υπόλοιπες τρεις εταιρικές μορφές, διότι αποτελεί την πλέον θελκτική εταιρική μορφή για την ανάπτυξη μικρομεσαίων επιχειρήσεων στην ευρωπαϊκή αγορά, μέσω της δυνατότητας δημιουργίας δικτύου θυγατρικών εταιριών.

¹⁷⁰ Βλ. σκέψη υπ' αρ. 4 του προοιμίου της Πρότασης.

Για παράδειγμα ο Ευρωπαϊκός Όμιλος Οικονομικού Σκοπού και η Ευρωπαϊκή Συνεταιριστική Εταιρεία δημιουργήθηκαν για να εξυπηρετήσουν πολύ συγκεκριμένους σκοπούς και ως εκ τούτου δεν απευθύνονται στις μικρομεσαίες επιχειρήσεις.

Η Ευρωπαϊκή Εταιρεία σίγουρα θεωρείται πρωτοποριακή ως προς το ζήτημα της διασυνοριακής συγχώνευσης. Για την μεταφορά της έδρας της εταιρείας από ένα κράτος μέλος σε άλλο, δεν μεσολαβεί εκκαθάριση, ούτε σύσταση νέου νομικού προσώπου. Η ιδέα αυτή καθιερώθηκε και αποδεικνύεται από το γεγονός ότι διέπει και τα μεταγενέστερα είδη εταιρικών μορφών που θεσμοθετήθηκαν. Ωστόσο, υφίστανται ρυθμίσεις στον Κανονισμό για την S.E. που μειώνουν την ελκυστικότητά της.

Αν επιχειρούσε κανείς μια συνοπτική σύγκριση μεταξύ του Κανονισμού για την SE και της Πρότασης Κανονισμού για την SPE θα ανέφερε τα εξής:

- Το εφαρμοστέο δίκαιο της S.E., αφήνει πολύ μεγάλα περιθώρια για την εφαρμογή των εθνικών νομοθεσιών, σε αντίθεση με την SPE, η οποία φαίνεται να διέπεται από ένα σχεδόν ολοκληρωμένο και αυτόνομο κοινοτικό πλαίσιο.
- Περιοριστική κρίνεται η απαίτηση τόσο η πραγματική έδρα όσο και η καταστατική έδρα της S.E. να βρίσκονται να στο ίδιο κράτος-μέλος (άρθρο 7 του Κανονισμού για την S.E.). Αντίθετα, για την SPE, δίνεται η δυνατότητα, με σχετική καταστατική ρύθμιση, να ορίζεται διαφορετικός τόπος καταστατικής έδρας και διαφορετικός τόπος πραγματικής διοίκησης της εταιρείας.¹⁷¹
- Ζήτημα επίσης δημιουργεί το ελάχιστο απαιτούμενο κεφάλαιο για την σύσταση της SE το οποίο ανέρχεται σε € 120.000 (άρθρο 4 Κανονισμού για την SE). Είναι προφανές ότι δεν είναι προσιτό στις μικρομεσαίες επιχειρήσεις και τα φυσικά πρόσωπα. Αντίθετα, το κεφάλαιο της SPE ορίζεται στο ποσό του ενός Ευρώ.¹⁷²
- Υπενθυμίζεται ότι μία S.E. δεν μπορεί να συσταθεί εκ του μηδενός, αλλά απαιτείται η ύπαρξη υφισταμένων νομικών προσώπων (άρθρο 2 του Κανονισμού για την S.E.), ενώ η SPE μπορεί να συσταθεί εκ του μηδενός, ακόμα και από έναν μόνο ιδρυτή, ενώ μπορούν να συμμετέχουν σε αυτήν ως μέτοχοι και φυσικά πρόσωπα.

¹⁷¹ Άρθρο 7 της Πρότασης.

¹⁷² Ο.π. άρθρο 19.

- Οι εταιρείες που αποτελούν μία S.E. απαιτείται να βρίσκονται σε διαφορετικά κράτη μέλη (άρθρο 2 του Κανονισμού για την S.E.), ενώ αναφορικά με την SPE δεν προβλέπεται η προϋπόθεση ευρωπαϊκού διασυνοριακού δεσμού κατά τη σύσταση και λειτουργία της.
- Η S.E. είναι ανοιχτή μόνο σε ομάδες εταιρειών και όχι σε μεμονωμένες οντότητες. Απευθύνεται σε μία ιδιαίτερα ευρεία διανεμημένη εταιρική συμμετοχή και καθίσταται όχι και τόσο ευέλικτη ενώ θεωρείται «ακριβότερη» για τις μικρότερες επιχειρήσεις αναφορικά με τα έξοδα συστάσεώς της.
- Η S.E. εισάγει την έννοια της συμμετοχής των εργαζομένων στην λήψη αποφάσεων που αφορούν στην εταιρεία, όπως έχει αποτυπωθεί στην Οδηγία 2001/86/EK του Συμβουλίου, το οποίο όπως έχει προεκτεθεί έχει αποτελέσει αντικείμενο αντιθέσεων και συγκρούσεων μεταξύ των κρατών μελών. Στην SPE, λόγω φυσικά και του πιο προσωπικού χαρακτήρα της, δεν υφίστανται τόσο αυστηρές ρυθμίσεις σε σχέση με την συμμετοχή των εργαζομένων, με εξαίρεση βέβαια την περίπτωση διασυνοριακής μεταφοράς της έδρας της εταιρείας.

Διακρίνοντας συνεπώς τα ανωτέρω, η E.E. επέλεξε να δημιουργήσει αυτό το νέο είδος νομικού προσώπου, την SPE, η οποία ανταποκρίνεται στις ανάγκες και τα αιτήματα των μικρομεσαίων επιχειρήσεων για κινητικότητα και εξωστρέφεια.

4.6. ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΙΔΙΩΤΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ

Δεδομένου ότι η συγκεκριμένη εταιρική μορφή απευθύνεται κυρίως στις Μικρομεσαίες Επιχειρήσεις (ΜΜΕ), πρέπει να επισημανθεί ότι σε επίπεδο E.E. οι ΜΜΕ αποτελούν το πιο σημαντικό κομμάτι της οικονομίας, αφού δραστηριοποιούνται περίπου 23 εκατομμύρια ΜΜΕ, οι οποίες παρέχουν 75 εκατομμύρια θέσεις εργασίας. Οι ΜΜΕ αντιπροσωπεύουν ποσοστό μεγαλύτερο από 99% των εταιρειών στην E.E., αλλά μόνο το 8% από αυτές πραγματοποιεί διασυνοριακές συναλλαγές και μόλις το 5% έχει θυγατρικές ή κοινές επιχειρήσεις στο εξωτερικό.¹⁷³

¹⁷³ Βλ. Αιτιολογική έκθεση Επιτροπής για την Πρόταση παρ. 1.

Θετικά λοιπόν μπορεί να κριθεί η επιλογή της Ε.Ε. να ασχοληθεί με το συγκεκριμένο ζήτημα, προσπαθώντας να δώσει ώθηση μέσω της SPE, στις ευρωπαϊκές ΜΜΕ, ώστε αυτές να μπορούν να αναπτυχθούν και να καταστούν ιδιαίτερα ανταγωνιστικές.

Μέσω της ανάπτυξης των επιχειρήσεων ενισχύεται η επιχειρηματικότητα η οποία συνιστά κινητήριο δύναμη στις σύγχρονες κοινωνίες εφόσον ενισχύει την καινοτομία, την ανταγωνιστικότητα και την ανάπτυξη. Υπάρχει άλλωστε αλληλεξάρτηση μεταξύ της επιχειρηματικότητας και των οικονομικών αποδόσεων σε σχέση με την επιβίωση των επιχειρήσεων, την καινοτομία, τη δημιουργία θέσεων εργασίας και τις τεχνολογικές μεταβολές. Επιπλέον ενισχύεται η κοινωνική συνοχή εφόσον δίδεται η δυνατότητα σε μεγάλο αριθμό πολιτών να αποκτήσουν τη δική τους επιχείρηση, ενώ παράλληλα ενσωματώνονται ευάλωτες ομάδες στην παραγωγική διαδικασία (π.χ. οι γυναίκες, οι μετανάστες κ.λπ.)¹⁷⁴

Αυτή η εταιρική μορφή λοιπόν απευθύνεται σε πολύ ευρεία ομάδα ευρωπαίων πολιτών, αφού μπορούν και φυσικά πρόσωπα να είναι ιδρυτές μίας SPE, με το σημαντικό όφελος της μη αναγκαιότητας εξεύρεσης πόρων για την σύστασή της, αφού το αναγκαίο κεφάλαιο είναι εντελώς συμβολικό, για αυτό και ανέρχεται στο ποσό του ενός Ευρώ.

Επιπλέον, η απουσία απαίτησης διασυννομιών στοιχείου για τη σύσταση της εταιρείας, την καθιστά πολύ προσιτή και ενδεχομένως μια καλή έναρξη για να τεθεί η βάση της επιχείρησης, η οποία εν συνεχεία, με την ανάπτυξη των δραστηριοτήτων της, μπορεί να προχωρήσει σε ίδρυση θυγατρικών SPE και σε άλλα κράτη μέλη, κάνοντας χρήση και της ευρωπαϊκής διάστασης της εταιρείας.

Θα πρέπει να αναφερθεί, ότι με το κείμενο της Πρότασης επιτυγχάνεται η αρχική σκέψη του νομοθέτη περί ευρείας ελευθερίας των συμβαλλομένων μερών, η οποία αποτυπώνεται στο καταστατικό της εταιρείας. Πράγματι η Πρόταση σε πολλά σημεία της δεν ρυθμίζει ζητήματα καθώς τα παραπέμπει στο καταστατικό και συνεπώς ό,τι εκφράζει την βούληση των ιδρυτών. Άλλωστε οι μικρές επιχειρήσεις συχνά απαιτούν μακροχρόνια οικονομική και προσωπική δέσμευση και συνεπώς πρέπει να είναι σε θέση να προσαρμόζουν τη διάρθρωση του μετοχικού τους κεφαλαίου και τα δικαιώματα που συνδέονται με τις μετοχές στις ειδικές περιστάσεις τους. Οι μέτοχοι

¹⁷⁴ Τσάμης Αν. (2008), *Διαστάσεις της Επιχειρηματικότητας-Συλλογή Επιστημονικών Κειμένων*, Αθήνα, Πάντειο Πανεπιστήμιο Κοινωνικών και Πολιτικών Επιστημών, σελ.14.

της SPE πρέπει, επομένως, να είναι ελεύθεροι να καθορίζουν τα δικαιώματα που αντιστοιχούν στις μετοχές τους, τη διαδικασία αλλοίωσης των δικαιωμάτων αυτών, τη διαδικασία που πρέπει να ακολουθείται σε περίπτωση μεταβίβασης μετοχών και τους τυχόν περιορισμούς που ισχύουν για τη μεταβίβαση αυτή.

Τέλος, με δεδομένο ότι η Πρόταση Κανονισμού ακόμα δεν έχει τεθεί σε ισχύ, παρά την αρχική πρόβλεψη περί ενάρξεως ισχύος της την 01.07.2010, αρκετά κράτη έχουν ήδη, μέσω των εθνικών τους νομοθεσιών να θεσπίζουν διατάξεις για την ίδρυση εταιρειών με παρεμφερή στοιχεία με αυτά της SPE. Αξίζει λοιπόν να γίνει μνεία στο γεγονός ότι η αντίστοιχη της SPE, εταιρική μορφή, θεσπίσθηκε στην Ελλάδα μόλις δύο χρόνια πριν με τον Ν. 4072/2012 και τιτλοφορείται ως «Ιδιωτική Κεφαλαιουχική Εταιρεία» (IKE).¹⁷⁵

Τα βασικά της χαρακτηριστικά είναι ότι πρόκειται για κεφαλαιουχική εταιρεία¹⁷⁶, εκ του νόμου εμπορική και με νομική προσωπικότητα. Το ελάχιστο κεφάλαιο της IKE είναι ένα Ευρώ και δεν υπάρχει σύνδεση της εταιρικής συμμετοχής και των μεριδίων με το κεφάλαιο της εταιρείας. Επιπλέον, ο Έλληνας νομοθέτης κινούμενος εντός του πνεύματος της Πρότασης Κανονισμού για την SPE, ορίζει ότι η IKE δύναται να μεταφέρει την καταστατική της έδρα εντός του Ενιαίου Οικονομικό Χώρο,¹⁷⁷ χωρίς την λύση της εταιρείας. Είναι σαφές ότι προσφέρει πολύ μεγαλύτερη ευελιξία και οφέλη συγκριτικά με την «παραδοσιακή» μορφή της Εταιρείας Περιορισμένης Ευθύνης.

Η αποδοχή της συγκεκριμένης μορφής εταιρείας στην Ελλάδα μπορεί να κριθεί ικανοποιητική, αφού σύμφωνα και με τα στοιχεία του Πίνακα Α΄ Παραρτήματος έχουν ήδη συσταθεί 4.815 IKE.

Τα στοιχεία αυτά είναι ενδεικτικά της ευρύτατης αποδοχής που θα τύχει η SPE με την έναρξη ισχύος της.¹⁷⁸

¹⁷⁵ Ο όρος αυτός δεν επελέγη τυχαία, αφού έχει το πλεονέκτημα ότι διαφοροποιείται επαρκώς από την «ΕΠΕ», αντιστοιχεί στο διεθνή όρο «private company» και παραπέμπει στην SPE.

¹⁷⁶ άρθρο 43 παρ.2 Ν. 4072/2012.

¹⁷⁷ Υπενθυμίζεται ότι στον ΕΟΧ είναι ενταγμένα τα 28 κράτη μέλη της Ε.Ε., το Λιχτενστάιν, η Νορβηγία και η Ισλανδία.

¹⁷⁸ Ωστόσο εάν καθυστερήσει και άλλο να τεθεί σε ισχύ η SPE και όλα τα κράτη μέλη έχουν στο μεταξύ, θεσπίσει στα εθνικά τους δίκαια, όμοιες διατάξεις με αυτήν, είναι αμφίβολο εάν θα υπάρξει επιτυχημένη η SPE.

4.7. ΜΕΙΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΙΔΙΩΤΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ

Η Πρόταση δεν ρυθμίζει θέματα σχετικά με το εργατικό δίκαιο, το φορολογικό δίκαιο, τη λογιστική ή την αφερεγγυότητα της SPE. Ούτε πραγματεύεται τα συμβατικά δικαιώματα και υποχρεώσεις της SPE ή των μετόχων της, εκτός από εκείνα που προκύπτουν από το καταστατικό της SPE. Τα θέματα αυτά θα εξακολουθήσουν να διέπονται από την εθνική νομοθεσία και τα υφιστάμενα κείμενα της κοινοτικής νομοθεσίας, ανάλογα με την περίπτωση, γεγονός που ενδεχομένως να προβληματίσει τα κράτη μέλη και να απαιτηθούν τροποποιήσεις στο τελικό κείμενο του κανονισμού για την SPE.

Η Πρόταση αποσκοπεί να καταστήσει την ενιαία αγορά περισσότερο προσιτή στις ΜΜΕ, προσφέροντάς τους ένα μέσο το οποίο διευκολύνει την επέκταση των δραστηριοτήτων τους σε άλλα κράτη μέλη. Ωστόσο, η πρόταση δεν εξαρτά τη δημιουργία μιας SPE από την ύπαρξη διασυνοριακών προϋποθέσεων (π.χ. μέτοχοι από διαφορετικά κράτη μέλη ή αποδείξεις διασυνοριακής δραστηριότητας). Στην πράξη, οι επιχειρηματίες συνήθως ιδρύουν επιχειρήσεις στο δικό τους κράτος μέλος, πριν επεκταθούν σε άλλες χώρες. Ωστόσο υφίσταται το ενδεχόμενο να παραμείνουν εντός των τειχών του δικού τους κράτους. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα φυσικά την αποδυνάμωση της SPE ως υπερεθνικής μορφής εταιρείας ενωσιακού δικαίου, με άλλα λόγια η ευρωπαϊκή της διάσταση χάνεται.

Η αποσύνδεση της σύστασης της SPE από την κοινοτική δικτύωση (διασυνοριακό στοιχείο) έχει ως συνέπεια ότι αυτή ενδέχεται να αποτελέσει μία ακόμα ανταγωνιστική εταιρική μορφή έναντι των εθνικών μορφών εταιρειών περιορισμένης ευθύνης των 28 κρατών μελών. Για αυτόν και μόνο τον λόγο ίσως να πρέπει το κείμενο της Πρότασης να τροποποιηθεί και να απαιτεί για την σύσταση της SPE ότι τουλάχιστον ένας ιδρυτής διαμένει σε διαφορετικό κράτος μέλος από αυτό της καταχώρησης της SPE.

Η καθυστέρηση ψήφισης της Πρότασης άλλωστε αποδεικνύει ότι υφίστανται αντιρρήσεις επί του κειμένου της και συνεπώς θα πρέπει να αναμένουμε τις εξελίξεις.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Τα πολιτικά συμφέροντα και κίνητρα κάθε κράτους μέλους, ακόμα μια φορά απεδείχθησαν ισχυρότερα, από την επίτευξη του αρχικού οράματος της Ε.Ε. που ήταν η δημιουργία κοινών εταιρικών μορφών για όλα τα κράτη μέλη, βάσει αυστηρά και μόνον ευρωπαϊκού δικαίου, χωρίς την εμπλοκή των εθνικών δικαίων, που θα οδηγούσε σε μια ευρύτατη ενοποίηση στον χώρο του εταιρικού δικαίου.

Η Ε.Ε. μέσω της θέσπισης των ανωτέρω εταιρικών μορφών, επιθυμούσε την βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των ευρωπαϊκών εταιρειών έναντι των πολυεθνικών εταιρειών των κρατών εκτός Ευρωπαϊκής Ένωσης. Δηλωτική άλλωστε της μεγάλοπνης αυτής ιδέας είναι η έκφραση του αρμοδίου Επιτρόπου για την κοινή αγορά το 1997, Mario Monti: «Άραγε ο Bill Gates θα είχε την ίδια επιτυχία εάν χρειαζόταν να ιδρύει θυγατρικές της Microsoft σε κάθε μία πολιτεία των ΗΠΑ, όπου λειτουργούσε, παρά με το να λειτουργεί στις ΗΠΑ συνολικά;»

Όμως, προφανώς αυτό ακουγόταν ως ευχολόγιο, αφού ενδεικτικό του όχι και τόσο μεγάλου ενθουσιασμού με τον οποίο υποδέχθηκαν τα κράτη μέλη τις υπερεθνικές εταιρικές μορφές του ευρωπαϊκού δικαίου, είναι ότι παρά τον ορισμό τακτής προθεσμίας μέχρι την 08.10.2004 για την έναρξη λειτουργίας του θεσμού της S.E., τα περισσότερα κράτη δραστηριοποιήθηκαν το 2004 ή και μετά την εκπνοή της προθεσμίας, π.χ. στην Γαλλία το 2005, στην Ελλάδα το 2005 και το 2006, στο Λουξεμβούργο το 2006. Σε ορισμένες δε περιπτώσεις (Ισπανία και Ιρλανδία), χρειάστηκε να κινηθεί διαδικασία από την Επιτροπή για την παράλειψη ενσωμάτωσης της Οδηγίας 2001/86/EK του Συμβουλίου. Η ίδια καθυστέρηση παρατηρήθηκε και στις υπόλοιπες μορφές εταιρειών.

Σε καμία περίπτωση ωστόσο, δεν θα πρέπει να υποτιμηθεί η αξία της «ευρωπαϊκής διάστασης» των υπερεθνικών μορφών εταιρειών που θεσπίζει το ευρωπαϊκό δίκαιο, δεδομένου ότι αποδίδεται στα μορφώματα αυτά μία «ευρωπαϊκή ταυτότητα», γεγονός που αίρει τυχόν κοινωνικοψυχολογικά εμπόδια και δημιουργεί στους ιδρυτές αυτών,

ένα αίσθημα κοινής ευρωπαϊκής καταγωγής, παραμερίζοντας τις όποιες προστριβές μπορεί να δημιουργεί η συνύπαρξη διαφορετικών εθνικοτήτων των κρατών μελών. Είναι άλλωστε παρατηρημένο, ότι ακόμα και μετά από τόσα χρόνια ύπαρξης της Ε.Ε., η διασυνοριακή συνεργασία μεταξύ των κρατών μελών, εμποδίζεται, λόγω έλλειψης εμπιστοσύνης, προς τις εταιρικές μορφές των εθνικών δικαίων των άλλων κρατών μελών.¹⁷⁹

Μην παραβλέπουμε εξάλλου ότι η λειτουργία μίας εταιρείας υπό «ευρωπαϊκή σημαία» είναι πολύ πιο θελκτική προς τους ξένους (εκτός Ε.Ε.) επενδυτές, αφού υπό τον μανδύα της Ευρωπαϊκής Ένωσης η εταιρεία αποκτά αξιοπιστία και αίγλη.¹⁸⁰

Επιπλέον, με την ενίσχυση της επιχειρηματικότητας που επιχειρείται μέσω των υπερεθνικών εταιρικών μορφωμάτων στο ευρωπαϊκό δίκαιο, όπως αυτές προεκτέθησαν και αναλύθηκαν, τα κράτη μέλη μπορούν να αυξήσουν τις θέσεις εργασίας και να μειώσουν τα ποσοστά ανεργίας των πολιτών τους.¹⁸¹

Στη σημερινή εποχή της γενικευμένης οικονομικής κρίσης εντός της Ε.Ε. (αλλά και παγκοσμίως), κρίνεται απαραίτητη η όσο το δυνατόν μεγαλύτερη ενίσχυση της επιχειρηματικότητας, με την παραχώρηση κινήτρων για την ίδρυση νέων εταιρειών, ώστε να δημιουργηθούν νέες θέσεις εργασίας. Τα κράτη που παρουσιάζουν την μεγαλύτερη αύξηση στα ποσοστά επιχειρηματικότητας τείνουν να παρουσιάζουν και μεγαλύτερη μείωση των ποσοστών ανεργίας. Για παράδειγμα, στις Κάτω Χώρες στο διάστημα 1994 έως 1998 το 8% των ταχέως αναπτυσσομένων επιχειρήσεων δημιούργησαν το 60% των νέων θέσεων εργασίας στο πλαίσιο των υφισταμένων επιχειρήσεων.¹⁸²

Οι μορφές νομικών προσώπων που εξετάστηκαν στην παρούσα εργασία, εξοπλίσθησαν με το εργαλείο της μεταφοράς της έδρας τους σε άλλα κράτη μέλη, χωρίς την λύση τους, κάτι που συνιστά καινοτόμο κατάκτηση σε επίπεδο ευρωπαϊκού εμπορικού δικαίου. Επίσης, κατοχυρώθηκε νομοθετικά, η αρχή της μη διάκρισής τους, σε σχέση με τις εταιρείες των εθνικών δικαίων.

¹⁷⁹ Commission staff working document accompanying the proposal for a Council regulation on the Statute for a European Private Company (SPE) COM (2008) 396 υπό στοιχ. 3.3.3.

¹⁸⁰ Κάτι που έχει αποδειχθεί και με την θέση σε λειτουργία της Νομισματικής Ένωσης, αφού το Ευρώ είναι ένα από τα ισχυρότερα νομίσματα σε παγκόσμια κλίμακα.

¹⁸¹ Ιδιαίτερα μέσω της SPE, η οποία αφορά κυρίως τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις που αποτελούν την πλειοψηφία των επιχειρήσεων στον ευρωπαϊκό χώρο.

¹⁸² «Entrepreneurship in the Netherlands, Innovative entrepreneurship New policy Challenges», (2002).

Από την μελέτη των θεσμών αυτών, καταδεικνύεται ένα, πολύ μεγάλο και κοινό πρόβλημα, που δικαιολογεί την μη απήχηση κάποιων μορφών εταιρειών: η έλλειψη ενημέρωσης των ευρωπαϊών πολιτών για την χρησιμότητά τους και επαρκούς προβολής των τομέων που οι εταιρείες αυτές μπορούν να αξιοποιηθούν.

Η Ε.Ε. έχει αποστολή, με την δημιουργία κοινής αγοράς και την προοδευτική προσέγγιση της οικονομικής πολιτικής των κρατών μελών, να προαγάγει την ανάπτυξη των οικονομικών δραστηριοτήτων στο σύνολό της και να ενισχύσει την συνεχή και ισόρροπη επέκταση της οικονομίας, αυξάνοντας τη σταθερότητα, επιταχύνοντας την ανύψωση του βιοτικού επιπέδου και ενδυναμώνοντας σχέσεις, περισσότερο στενές, μεταξύ των κρατών που συνενώνει.

Στο πλαίσιο αυτό και λαμβάνοντας υπόψη τις πολυπληθείς επιτροπές που λειτουργούν στο πλαίσιο της Ε.Ε., για την όσο το δυνατόν αποτελεσματικότερη και πολύπλευρη αντιμετώπιση των θεμάτων, οι οποίες επιτελούν πραγματικά σπουδαίο έργο, θα ήταν άδικο να μην επικροτηθεί η προσπάθεια των οργάνων της Ένωσης και να κριθούν ως αναποτελεσματικές οι προσπάθειες καθιέρωσης των εξετασθεισών νομικών μορφών, οι οποίες, όπως προαναφέρθηκε, ως γνήσια δημιουργήματα του ευρωπαϊκού δικαίου, προσφέρουν την ευκαιρία συμμετοχής σε ένα είδος εταιρείας με διεθνή και στέρεα φήμη. Φυσικά, πάντα υπάρχουν περιθώρια βελτίωσης, ωστόσο αυτό οφείλεται κατά κύριο λόγο στην καλή διάθεση για συνεργασία μεταξύ των κρατών μελών καθώς επίσης και στην εποικοδομητική ενημέρωση των ευρωπαϊών πολιτών, επενδυτών και επιχειρηματιών για τα τεκταινόμενα στον χώρο του ευρωπαϊκού εμπορικού δικαίου.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΠΙΝΑΚΑΣ Α΄

Η κατανομή των συστάσεων εταιρειών στην Ελλάδα, ανά νομική μορφή εταιρείας από 04.04.2011 μέχρι 11.15.2014 είναι η παρακάτω:	
Νομική Μορφή	Πλήθος Συστάσεων
ΑΕ	2581
ΑΤΟΜΙΚΗ	97768
Αστική Εταιρία 784 Α.Κ.	361
ΕΕ	6128
ΕΝΩΣΗ ΠΡΟΣΩΠΩΝ	6
ΕΠΕ	5432
Ευρωπαϊκή Εταιρία (SE)	2
Ευρωπαϊκός Όμιλος Οικονομικού Σκοπού	1
ΙΚΕ	4815
ΚΟΙΝΩΝΙΑ	210
Κοινοπραξία	123
ΛΟΙΠΩΝ ΥΠΟΧΡΕΩΝ	45
ΟΕ	13008
ΣυνΠΕ	28
Συνεταιρισμός	30
Φυσικό Πρόσωπο	84

Πηγή: Γενική Γραμματεία Εμπορίου (Υπουργείο Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας, Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων)

ΠΙΝΑΚΑΣ Β΄

ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ ΠΟΥ ΠΡΟΚΕΙΤΑΙ ΝΑ ΜΕΤΑΣΧΗΜΑΤΙΣΘΟΥΝ ΣΕ SE

Company ⬆ ⬇ ⬆	Status ⬆ ⬇ ⬆	Sector ⬆ ⬇ ⬆	SE type ⬆ ⬇ ⬆	Headquarter ⬆ ⬇ ⬆
Airbus Group SE	Planned	Metal		Netherlands
biolitec AG	Planned	Other		Germany
Bridal Media SE	Planned		UFO	Sweden
bwin.party digital entertainment plc	Planned	Services Finance	Normal	Gibraltar
Christian Dior S.A.	Planned			France
CML GROUP SE	Planned			Germany
Dassault Systemes SA	Planned		Normal	France
EFT INVESTMENTS SE	Planned			Cyprus
Eurotunnel Group SE	Planned		Normal	France
finetunes GmbH	Planned	Services Commerce		Germany
IEC EUROPETROL Plc	Planned	Chemicals		United Kingdom

ΥΠΕΡΕΘΝΙΚΕΣ ΜΟΡΦΕΣ ΕΤΑΙΡΕΙΩΝ ΣΕ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ. ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ & ΜΕΙΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ

Kathrein SE	Planned			Germany
LVMH Moët Hennessy Louis Vuitton S.A.	Planned		Normal	France
SAP AG	Planned	Services IBITS	Normal	Germany
Schneider Electric SA	Planned	Other		France
Ströer Media AG	Planned	Other Services		Germany
Valtech SA	Planned	Services IBITS		France
XL ILC SE	Planned	Services Finance		United Kingdom
Zalando AG	Planned	Services Commerce	Normal	

Πηγή: European Trade Union Institute (2014)

ΠΙΝΑΚΑΣ Γ΄

ΠΡΟΣΦΑΤΕΣ ΚΑΤΑΧΩΡΗΣΕΙΣ SE

Company	Status	Sector	SE type	Headquarter
<u>ROY Ceramics SE</u>	Established		UFO	Germany
<u>MOBILHEIMCITY SE</u>	Established		UFO	Czech Republic
<u>M - Holding SE</u>	Established		UFO	Czech Republic
<u>Radhostone Monasterio Management SE</u>	Established		UFO	Czech Republic
<u>Verdikt SE</u>	Established		UFO	Czech Republic
<u>Hoover Investment, SE</u>	Established		UFO	Czech Republic
<u>SOITRON Group SE</u>	Established	Services IBITS	Normal	Slovakia
<u>BERDIN Project SE</u>	Established		UFO	Czech Republic
<u>SIBONA Trade SE</u>	Established		UFO	Czech Republic
<u>NATLAND Group, SE</u>	Established		UFO	Czech Republic

Πηγή: European Trade Union Institute (2014)

ΠΙΝΑΚΑΣ Δ΄

ΣΥΣΤΑΘΕΙΣΕΣ ΕΣΕ ΣΕ ΚΑΘΕ ΚΡΑΤΟΣ ΜΕΛΟΣ

Country	Number of SCEs	Branches
AUSTRIA	0	
BELGIUM	4	
BULGARIA	0	
CYPRUS	0	
CZECH REP	0	
DENMARK	0	
ESTONIA	0	
FINLAND	0	1 branch of an Italian SCE
FRANCE	0	1 branch of an Italian SCE
GERMANY	3	
GREECE	1	
HUNGARY	3	
ICELAND	0	
IRELAND	0	
ITALY	5	
LATVIA	0	
LIECHTENSTEIN	1	
LITHUANIA	0	
LUXEMBOURG	1	
MALTA	0	1 branch of an Italian SCE
NETHERLANDS	1	
NORWAY	0	
POLAND	0	
PORTUGAL	0	
ROMANIA	0	
SLOVAKIA	3	
SLOVENIA	0	
SPAIN	1	1 branch of an Italian SCE
SWEDEN	1	
UK	0	
TOTAL NUMBER OF SCEs	24	

Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή ([www. http://ec.europa.eu/](http://ec.europa.eu/))

ΠΗΓΕΣ

NΟΜΟΘΕΣΙΑ:

- Πρόταση Κανονισμού του Συμβουλίου (2008) 396 της 25^{ης} Ιουνίου 2008 «περί του καταστατικού της Ευρωπαϊκής Ιδιωτικής Εταιρείας».
- Κανονισμός (ΕΚ) 2157/2001 του Συμβουλίου της 08.10.2001 «περί του καταστατικού της Ευρωπαϊκής Εταιρείας SE» (L 294 της 10.11.2001)
- Οδηγία 2001/86/ΕΚ του Συμβουλίου της 08.10.2001 «για τη συμπλήρωση του καταστατικού της Ευρωπαϊκής Εταιρείας όσον αφορά το ρόλο των εργαζομένων» (L 294 της 10.11.2001)
- Κανονισμός (ΕΚ) 2137/85 του Συμβουλίου της 25^{ης} Ιουλίου 1985 «σχετικά με την ίδρυση Ευρωπαϊκού Ομίλου Οικονομικού Σκοπού» (L 199 της 31.07.1985)
- Κανονισμός (ΕΚ) 1435/2003 του Συμβουλίου της 22ας Ιουλίου 2003 «περί του καταστατικού της Ευρωπαϊκής Συνεταιριστικής εταιρείας (L 207 της 18.8.2003)
- Οδηγία 2003/72/ΕΚ του Συμβουλίου της 22ας Ιουλίου 2003 «για τη συμπλήρωση του καταστατικού του ευρωπαϊκού συνεταιρισμού όσον αφορά το ρόλο των εργαζομένων» (L 207 της 18.8.2003)
- Ενοποιημένη Απόδοση της Συνθήκης για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (2012/C 326/01)

NΟΜΟΛΟΓΙΑ:

- C-436/03 της 02.05.2006 (Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο κατά της Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων).
- C- 212/97 (Centros Ltd v Erhvervs- og Selskabsstyrelsen).

ΚΕΙΜΕΝΑ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΟΡΓΑΝΩΝ/ΦΟΡΕΩΝ:

- Γνωμοδότηση της Επιτροπής Απασχόλησης και Κοινωνικών Υποθέσεων της 21.06.2001 επί της πρότασης για κανονισμό του Συμβουλίου για το καθεστώς της

Ευρωπαϊκής Εταιρείας, Συντάκτης: Toine Manders (European Council, A5-0243/2001, σελ. 22)

- Έκθεση Κοινοβουλίου για το σχέδιο κανονισμού του Συμβουλίου περί του καταστατικού της Ευρωπαϊκής Εταιρείας της 26^{ης} Ιουνίου 2001, Εισηγ.: Hans-Peter Mayer, (A5-0243/2001), σελ. 7
- Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή, γνωμοδότηση με θέμα "Καταστατικό ευρωπαϊκής εταιρείας για τις ΜΜΕ" (ΕΕ C 125 της 27.5.2002, σ. 19)
- Commission Recommendation 2003/361/EC of 20 May 2003 concerning the definition of micro, small and medium-sized enterprises.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ & ΑΡΘΡΟΓΡΑΦΙΑ:

- Κοκκινογένης Ιωάννης (2005), *Κριτική Επισκόπηση και Ανάλυση της S.E. (Ευρωπαϊκή Ανώνυμη Εταιρεία)*, www.judex.gr
- Δούβλης Β. (2002), *Το Δίκαιο της Ανώνυμης Εταιρείας* [επιμ. Ευάγγελος Περάκης], τ. Πρώτος, Αθήνα, Νομική Βιβλιοθήκη Β΄ Έκδοση.
- Μεταλληνός Αλ. (2002), *Το Δίκαιο της Ανώνυμης Εταιρείας* [επιμ. Ευάγγελος Περάκης], τ. Πρώτος, Αθήνα, Νομική Βιβλιοθήκη Β΄ Έκδοση
- Γιοβανόπουλος Ρ. (2003), *Το Δίκαιο της Ανώνυμης Εταιρείας* [επιμ. Ευάγγελος Περάκης], τ. Δεύτερος, Αθήνα, Νομική Βιβλιοθήκη Β΄ Έκδοση.
- Σινανιώτη-Μαρούδη Α., (2004), *Ευρωπαϊκός Όμιλος Οικονομικού Σκοπού, ΕΟΟΣ, Αφιέρωμα στον Α. Κοτσίρη.*
- Παγώνη Σοφία (2012), *Η Ελληνική Ιδιωτική Κεφαλαιουχική Εταιρεία» και η «Societas Privata Europaea» στην «υπηρεσία» των μικρομεσαίων επιχειρήσεων: Εγκατάσταση εταιριών και εφαρμοστέο δίκαιο*, Τ.Ε.Ι. Λάρισας (paper, vol.5)
- Γιαννοπούλου Ζωή (2012), *Η εταιρική συμμετοχή σε ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΟΜΙΛΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ ΣΚΟΠΟΥ με έδρα την Ελλάδα*, Θεσσαλονίκη, Εκδόσεις Σάκκουλα.
- Τσάμης Αν. (2008), *Διαστάσεις της Επιχειρηματικότητας-Συλλογή Επιστημονικών Κειμένων*, Αθήνα, Πάντειο Πανεπιστήμιο Κοινωνικών και Πολιτικών Επιστημών.
- Παμπούκης Χ. κ.ά. (2009), *Δίκαιο Διεθνών Συναλλαγών*, Αθήνα, Νομική Βιβλιοθήκη.

- Κουκκουλλή Α. *Επιχειρηματικό όπλο η «Ευρωπαϊκή Εταιρεία»*, συνέντευξη την 25.02.2001 στο περιοδικό Capital.
- Τσιάκα Β. (2009) *Ευρωπαϊκή Εταιρεία*, Πανεπιστήμιο Πειραιώς, Τμήμα Οργάνωσης & Διοίκησης Επιχειρήσεων.

ΞΕΝΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ & ΑΡΘΡΟΓΡΑΦΙΑ:

- European Federation of Accountants (2003), *Fee Position Paper on Tax Treatment of the European Company*.
- Krzysztof Oplustil, *Selected Problems concerning formation of a holding SE*, Private Law, German Law Journal, Vol. 02 No.2, σελ. 107-126.
- Robakov J. (2007) *Societas Europaea: Analysis of adoption and practical functioning*, Jönköping University, Jöhncöping International Business School, Commercial Law.
- Joseph A. Mc Cahery and Erik P. M. Vermeulen (2005) *Does the European Company Prevent the “Delaware Effect”?*, European Law Journal, Vol.11, No.6, σελ. 785-801
- Karol Linmondin (2003) *The European Company (Societas Europaea)- A successful Harmonisation of Corporate Governance in the European Union?*, Bond Law Review, Volume 1, Issue 1, article 8.

ΙΣΤΟΤΟΠΟΙ:

- <http://ecdb.worker-participation.eu> (European Trade Union Institute ETUI))
- <http://eur-lex.europa.eu/>
- <http://curia.europa.eu/>
- www.regioeuropa.net
- <http://ec.europa.eu/>
- www.libertas-institut.com.